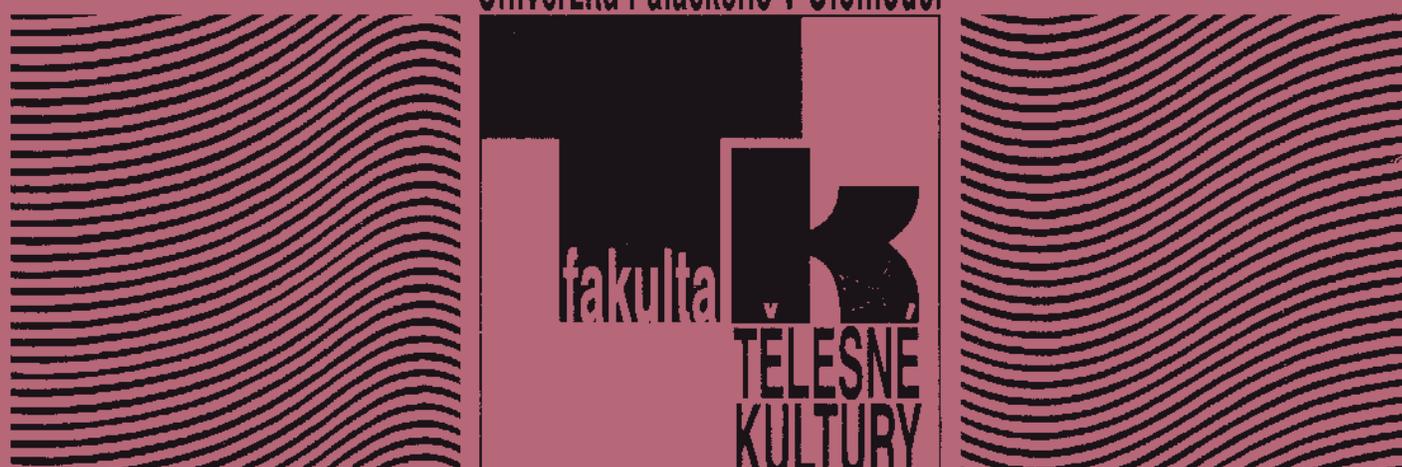

KOMPENDIUM PSANÍ A PUBLIKOVÁNÍ V KINANTROPOLOGII

Karel Frömel

Univerzita Palackého v Olomouci

Olomouc 2002

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FAKULTA TĚLESNÉ KULTURY

KOMPENDIUM PSANÍ A PUBLIKOVÁNÍ V KINANTROPOLOGII

Karel Frömel

Olomouc 2002

Recenzenti: prof. RNDr. Stanislav Komenda, DrSc.
prof. PhDr. Antonín Rychtecký, DrSc.
doc. PhDr. Vlasta Karásková, CSc.

Tato publikace neprošla redakční jazykovou úpravou.

1. vydání

© Karel Frömel, 2002

ISBN 80-244-0514-8

OBSAH

	PŘEDMLUVA	5
1	NEŽ ZAČNU PSÁT – PŘÍPRAVA PÍSEMNÉ PRÁCE	7
1.1	Zpracování projektu odborné práce	8
1.2	Zdroje informací	8
1.3	Práce s odbornou literaturou	12
2	ODBORNÝ JAZYK	13
3	PSANÍ TEXTU	17
3.1	Metodika psaní textu	20
3.2	Psaní on-line textu	21
4	ÚPRAVA TEXTU	23
4.1	Základní požadavky na úpravu textu v počítači pro tisk	23
5	CHARAKTERISTIKA ODBORNÝCH PRACÍ A POŽADAVKY NA METODOLOGICKÉ A FORMÁLNÍ ZPRACOVÁNÍ	24
5.1	Seminární práce	24
5.2	Závěrečné písemné práce	25
5.3	Diplomové práce (bakalářské a magisterské)	27
5.4	Rigorózní práce	37
5.5	Disertační práce	40
5.6	Habilitační práce	46
5.7	Učební texty (skripta)	48
5.8	Sborníky	49
5.9	Periodika (časopisy)	49
5.10	Výzkumné zprávy	49
6	ZVLÁŠTNOSTI PREZENTACE VÝSLEDKŮ KVALITATIVNÍCH PŘÍSTUPŮ K VÝZKUMŮM V KINANTROPOLOGII	51
6.1	Úprava prací založených na kvalitativních přístupech	52
7	DOPLŇUJÍCÍ FILOZOFICKO METODOLOGICKÉ PŘIPOMÍNKY	55
8	ODKAZY NA CITACE	58
8.1	Citace ze zdrojů (odkazy na citaci s převzatým textem)	58
8.2	Citace zdrojů (odkazy na citace bez převzatého textu)	60
9	TVORBA REFERENČNÍHO SEZNAMU	64
9.1	Schématické znázornění hlavních citací v referenčním seznamu	67
9.2	Autoři a datum vydání	67
9.3	Název, místo vydání a vydavatel	69
9.4	Citace z WWW (internetu)	72
10	PŘÍKLADY REFERENCÍ V RÁMCI REFERENČNÍHO SEZNAMU	75
10.1	Periodika	75
10.2	Neperiodika	77
10.3	Výzkumné zprávy, úřední dokumenty a normy	80
10.4	Sborníky ze seminářů, konferencí, kongresů a symposií (Proceedings)	80
10.5	Diplomové, disertační a habilitační práce	81
10.6	Učební texty a metodické práce	83
10.7	Audiovizuální a počítačová média	83
10.8	World Wide Web – Internet	83
11	TABULKY A OBRÁZKY	86
11.1	Tabulky	86
11.2	Obrázky	88
11.3	Přehled vybraných statistických symbolů	91

12	ZKRACOVÁNÍ NÁZVŮ	92
12. 1	Příklady zkratk vybraných frekventovaných slov	92
13	PUBLIKAČNÍ TRANSLITERACE	94
13. 1	Přepis z cyrilské abecedy	94
13. 2	Přepis z polštiny	95
14	KOREKTURNÍ ZNAMÉNKA	96
15	KINANTROPOLOGICKÝ BODOVACÍ SYSTÉM ČASOPISŮ	99
16	PUBLIKAČNÍ ETIKA	108
17	POSUZOVÁNÍ ODBORNÝCH PRACÍ	113
17. 1	Posuzování diplomové práce (bakalářské a magisterské práce)	113
17. 2	Posuzování rigorózní práce	114
17. 3	Posuzování disertační práce	114
17. 4	Posuzování habilitační práce	115
17. 5	Posuzování písemných prací kvalitativního charakteru	115
18	ZÁKLADNÍ POJMY, KONSTRUKTY A ZNÁMÉ ZKRATKY	116
	REFERENČNÍ SEZNAM	118
	VĚCNÝ REJSTŘÍK	122

PŘEDMLUVA

Tvorba dobrých vědeckých a odborných textů v kinantropologii je vždy spojena s výraznou a všestrannou tvůrčí aktivitou autorů textu. Přesto je nezbytné dodržovat jistá odborná, publikační, formální a etická pravidla, která tvůrčí aktivitu vědecky i oborově vymezují. Kinantropologické vědecké a další odborné písemné práce mají svá specifika a autor by měl dodržovat pravidla, ke kterým se historickým vývojem a postavením kinantropologie mezi jinými vědami dospělo. Neméně závazná jsou obecně platná publikační etická pravidla či standardy a profesní etický kodex v kinantropologii. Dalším důvodem vymezení základních publikačních pravidel a doporučení jsou mezinárodní vědeckou komunitou dodržovaná nadnárodní a nadoborová pravidla.

Předkládaný text by měl usnadnit orientaci v různorodých publikačních požadavcích a být základním vodítkem tvorby kinantropologických textů. Obecné zaměření textu nebude dostačujícím vodítkem pro četné interdisciplinární písemné práce a práce vybočující z běžných metodologických přístupů.

Předpokládá se, že v souladu s pokyny a publikačním manuálem budou zpracovávány:

- seminární, bakalářské a diplomové (magisterské) práce studentů,
- všechny druhy studijní literatury (metodické materiály, učební pomůcky, kompendia, skripta apod.),
- sborníky,
- výzkumné zprávy,
- monografie,
- rigorózní práce,
- disertační práce,
- habilitační práce,
- podklady pro jmenování profesorem,

a veškeré další písemné odborné práce a dokumenty (odkazující na odborné zdroje).

Pokud se v textu zmiňují o písemné práci, chápu ji většinou v širším slova smyslu, tzn. ne odděleně od studijní, výzkumné a další odborné činnosti s písemnou tvorbou související. Upozorňuji, že na vymezená pravidla a pokyny pro psaní písemných prací v kinantropologii se nelze odvolávat při publikování v časopisech a při publikování v rámci různých vydavatelských institucí. Záměrem kompendia psaní vědeckých a odborných textů v kinantropologii je, aby požadavky byly co nejvíce kompatibilní s nejvýznamnějšími impaktovanými časopisy, s nejčastěji využívanými vědeckými časopisy v oboru a nejvíce propracovanými publikačními manuály.

Pokyny pro psaní písemných prací bohužel nemohou zahrnout všechny potřebné informace pro autory a řeší jen vybrané aktuální metodologické problémy. Podrobnější informace naleznete v publikačním manuálu *Publication Manual of the American Psychological Association* (American Psychological Association, 1994, 2001 - běžně užívaná zkratka APA). Publikační manuál APA byl také základním dokumentem pro vytvoření *Publikačního manuálu Fakulty tělesné kultury* (Frömel & Vaverka, 1998), na který tento text navazuje. Doplňující a rozšiřující informace je třeba dále čerpat v kinantropologii blízkých manuálech a metodologických publikacích (Blahuš, 1996; Čmejrková, Daneš, & Světlá, 1999; Eco, 1997; Fajkus, 1997; Hejtmánek, 1995; Holoušová et al., 2000; Komenda, 1994; Kubálek, 1996; Pelikán, 1998; Spousta et al., 2000; Strauss & Corbinová, 1999; Šesták, 2000; Šimek & Kubátová, 2000; Thomas & Nelson, 2001).

Dále upozorňuji na celostátní platné normy *Bibliografické citace. Obsah, forma a struktura* (Český normalizační institut, 1996) a *Bibliografické citace - Část 2: Elektronické dokumenty nebo jejich části č. 01 0197* (Český normalizační institut, 2000), které dodržují

české kinantropologické časopisy (např. Česká kinantropologie a Tělesná výchova a sport mládeže).

Smyslem a hlavním cílem předkládané publikace je sjednocení prezentačních požadavků, zjednodušení práce autorů a zvýšení ekonomičnosti publikační, informační a evidenční práce. Největší pozornost je věnována, vzhledem k počtu čtenářů, problematice diplomových prací.

Pro zvýšení přehlednosti jsou v textu příklady, znaky a symboly vyznačeny tučně. Převzaté příklady jako citace ze zdroje nejsou kvůli přehlednosti a jasnosti textu dávány do uvozovek.

Děkuji všem spolupracovníkům, kteří se podíleli na společných publikacích, z nichž se při tvorbě tohoto textu vycházelo (Dr. Krystyně Górne - Akademia Wychowania Fizycznego v Katowicích, Mgr. Zuzaně Hanelové - Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci, doc. PhDr. Vlastě Karáskové, CSc. - Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci, CSc., prof. PhDr. Romanu Moravcovi, CSc. - Fakulta telesnej výchovy a športu UK v Bratislavě, CSc., Janě Vašíčkové, Ph.D. - Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci a prof. PhDr. Františku Vaverkovi, CSc. - Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci) a všem dalším pracovníkům v oboru kinantropologie (zejména mým doktorandům Mgr. Dagmar Dlugopolské, Mgr. Josefu Mitášovi, Mgr. Filipu Neulsovi, Mgr. Janě Pelclové a vědeckému asistentu Eriku Sigmundovi, Ph.D.), kteří cennými připomínkami přispěli ke zkvalitnění textu.

Za knihovnické posouzení, připomínky a doplňky vřele děkuji Bc. Marii Sýkorové a za četná doporučení a další podněty všem třem recenzentům.

P.S. (z posudku prof. Komendy):

*„Mladým autorům by se neměla implementovat představa, že při nedodržení nedodržitelného budou trestáni na hrdle. Měli by uvykat vědomí, že standardizace je věc nesmírně užitečná a jejich potřebám sloužící. Nicméně - 'last but not least', že **to hlavní v každém písemném projevu je nápad, vynalézavost a důvtip, bez čehož žádná sebelépe formálně ošetřená práce nestojí za to, aby byla sepsána.**“*

Autor

1 NEŽ ZAČNU PSÁT – PŘÍPRAVA PÍSEMNÉ PRÁCE

Příprava před vlastním psaním odborného textu je stejně závažná jako vlastní tvorba. Čas autora, věnovaný přípravě před písemnou tvorbou, je z mnoha aspektů většinou velmi dobře zúročen následnou efektivnější tvůrčí písemnou prací.

Autor by měl před zahájením práce vždy zvážit své možnosti a předpoklady pro písemný projev. Měl by si uvědomit své nedostatky a slabší stránky v písemném projevu. Ještě závažnější je uvědomit si a maximálně využít svých předností a kladů. Měl by si také uvědomit svou inklinaci k teorii a výzkumu; ke zpracovávání, analýze a třídění výzkumných výsledků; k odborným problémům praxe či typickým didaktickým problémům a další osobnostní rysy. Na základě takovéto sebereflexe, v kontextu se svými zájmy a inklinacemi (u kvalifikačních prací i vysokými školami vymezenými požadavky), volí autor tématickou oblast či přímo pracovní téma písemné práce. Za „nebezpečná témata“ považují Šimek a Kubátová (2000) ta, která se vyznačují výraznou atraktivností, aktuálností a interdisciplinárností. Písemná práce pro autora tématicky nezajímavá je velmi obtížná, psychicky náročná a většinou nemá kvalitní ukončení a odpovídající publikační výstup. Je však třeba připustit, že i z počátku nezajímavé téma se může časem stát pro autora velmi přitažlivé a může přinést uspokojení z odborné práce i velmi dobrou publikaci. To platí zejména o dobře stanovených vědeckých problémech a jejich úspěšném řešení.

Příprava psaní odborného textu (rozsáhlejších odborných prací jako jsou magisterské, disertační a obdobné práce) je vždy v kontinuitě s vlastní výzkumnou prací. Snaha oddělit výzkumnou práci od písemné tvorby nebo napřed splnit výzkumné úkoly a pak řešit způsob písemného zpracování je znakem diletantství a nepochopení podstaty vědecké práce. *Východiskem vědecké práce je vědecký problém, formulovaný ve vědeckých otázkách a následně v pracovních hypotézách. Východiskem však může být i odborný problém, při jehož řešení hledáme a postupně stanovujeme vědecké otázky, které následně řešíme.* Řešení problému vyvolává stále další vědecké otázky.

Přípravnou práci doporučuji doplňovat „přehledovým“ studiem odborné literatury. V počátku je nejrychlejší využívat sekundárních odborných zdrojů (přehledy literatury, přehledy abstrakt, databáze anotací apod.). Úvahy autora při volbě tématu mají širší souvislosti a překračují termín odevzdání příslušné písemné práce. Autor zvažuje vazbu na další odborné práce, širší možnosti využití písemné práce a míru své zainteresovanosti na zpracování tématu. Většina kvalifikačních prací je předstupněm dalších, náročnějších kvalifikačních písemných prací nebo předstupněm další odborné písemné aktivity.

Příklad: Uchazečka o magisterský titul si při zvažování tématu diplomové práce uvědomuje své dřívější problémy s psaním eseje, a proto se raději přikloní k typické výzkumné práci pragmatictějšího charakteru. Bude se snažit co nejvíc o využití druhého studovaného oboru, tj. biologie, a svých dosavadní zkušeností z vrcholového sportu (hráčka ligového basketbalového družstva). Volí téma s ohledem na větší možnosti získání nejvhodnějšího výzkumného vzorku a na očekávanou podporu basketbalového klubu. Při volbě tématu zvažuje také své menší časové možnosti i eliminaci případných dopadů vlastní sportovní popularity. Zvažuje dále možnosti využití magisterské práce k zpracování závěrečné písemné práce (její zkrácenou formu nebo modifikaci z jiného aspektu) v nejvyšším trenérském licenčním studiu. Vzhledem k tomu, že po celou dobu studia prokazovala výborné studijní výsledky a s ukončením studia ukončí i aktivní sportovní činnost, přichází v úvahu i taková volba tématu, která by umožnila následně zpracovat rigorózní práci.

Před zahájením písemné tvorby je nutné si dále uvědomit:

- charakter a účel písemné práce,
- komu je písemná práce určena,
- dobu vzniku v souvislosti s historicko-společenskými podmínkami,
- techniku psaní a výslednou prezentaci,
- navazující odbornou písemnou práci,
- přínos pro vlastní „profesní image“.

Dále zvažujeme:

- zajímavost tématu pro zvolený okruh čtenářů,
- obecně základní znalosti o tématu u předpokládaného okruhu čtenářů.

1. 1 Zpracování projektu odborné práce

Význam projektu odborné práce i jeho rozsah a nároky vzrůstají se závažností písemné práce. Největší nároky a také největší požadavky jsou proto kladeny na zpracování projektů diplomových (magisterských) a disertačních prací. Důslednou kontrolou kvality zpracování projektů diplomových či disertačních prací se snaží jednotlivá pracoviště a odpovědní pracovníci (vedoucí diplomantů a školitelé doktorandů) vytvořit předpoklady dalšího úspěšného zpracování a obhájení prací. Kvalitní projekt odborné práce je však nejdůležitější pro autora. Za velmi efektivní považujeme to, když se projekt stává „základní kostrou“ budoucí písemné práce a tato základna se stále upřesňuje a zdokonaluje. Čím více projekt písemné práce vystihuje záměry a koncepci, tím více je vlastní výzkumná práce a písemná tvorba efektivnější.

Prvotní pracovní projekt a následné verze projektu by měly především obsahovat:

- Varianty názvu.
- Charakteristiku a zdůvodnění řešené problematiky.
- Vědecké otázky, cíle, dílčí cíle a úkoly vyplývající z řešení.
- Předpokládané hypotézy.
- Charakteristiku metodiky včetně předpokládaného statistického zpracování, struktury experimentu, charakteru měření apod.
- Předpokládané výsledky a jejich interpretaci.
- Předpokládané výstupy vzhledem k teorii, ale hlavně vzhledem k praxi.
- Časový harmonogram postupu práce.

1. 2 Zdroje informací*

Knihovny:

Knihovny poskytují různé druhy bibliografických (seznamy odborné literatury) a rešeršních služeb, z nichž nejvíce informativní jsou anotované rešerše (seznamy odborné literatury s anotacemi - stručnou charakteristikou zdroje). Mimo tyto *užitečné sekundární zdroje* knihovny poskytují široký *sortiment primárních zdrojů*: encyklopedie, naučné slovníky, synonymické a další slovníky, slovníky cizích slov, odborné knihy, monografie, vědecká periodika (odborné časopisy a pravidelně vycházející univerzitní sborníky jako např. Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Gymnica), výzkumné zprávy, habilitační práce, disertační práce, rigorózní práce, sborníky, učební texty (skripta), diplomové práce (magisterské a bakalářské), odborné magazíny a bulletiny a další odborné písemné materiály.

* Zpracováno podle podkladů Bc. M. Sýkorové, Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci.

Nejvěrohodnější vědecké zdroje jsou vědecké časopisy s „impakt faktorem“, vědecké a odborné časopisy uváděné ve světově známých databázích, disertační a habilitační práce.

Nejvíce problematické zdroje jsou sekundární abstrakta (tzn. ne původní od autora). Za méně využitelné považujeme i diplomové práce, které nejsou součástí řešení významných výzkumných grantových projektů. Jejich role je pouze informativní, a to mnohdy negativně informativní. Zcela nepřijatelné je citování zdroje převzatého z diplomových prací či převzetí referencí z referenčního seznamu, a to i z nejvýznamnějších světově uznávaných vědeckých publikací.

Fondy knihoven lze prohledávat prostřednictvím elektronických katalogů. Většina knihoven má tyto katalogy již zpřístupněny v Internetu v prostředí WWW (World Wide Web). On-line katalogy umožňují prohlížet a vyhledávat podle nejrůznějších hledisek (klíčová slova, autoři, názvy apod.) fond jedné knihovny anebo také rozeslat vyhledávací dotaz paralelně i dalším knihovnám. (Knihovna UP využívá systém Tinlib a rozhraní TinWeb <http://lib.upol.cz/cgi-bin/k6>, které umožňuje rozeslat vyhledávací dotaz paralelně několika desítkám knihoven, využívajících stejný systém a rozhraní.). Hypertextové odkazy umožňují rychlé vyhledání doplňujících či navazujících informací.

Adresář knihoven a informačních institucí	http://sigma.nkp.cz:4505/ALEPH0/-/START/adr
Adresář vysokoškolských knihoven	http://platan.vc.cvut.cz/advs
British Library	http://www.britishlibrary.net
Knihovna Akademie věd ČR	http://www.lib.cas.cz
Knihovna FTK UP v Olomouci	http://tin.upol.cz/~is_ftk
Knihovna FTVS UK v Praze	http://www.ftvs.cuni.cz/knihovna/index.htm
Knihovna FTVŠ UK v Bratislavě	http://www.fsport.uniba.sk
Libdex (celosvětový seznam knihovních katalogů)	http://www.libdex.com
Library of Congress (USA)	http://lcweb.loc.gov
LibWeb (informace o zhruba 6.100 domovských stránkách knihoven z více než 100 zemí)	http://sunsite.berkeley.edu/Libweb
Národní knihovna v Praze	http://www.nkp.cz
Národní lékařská knihovna	http://www.nlk.anet.cz/czech
NLM (National Library of Medicine)	http://www.nlm.nih.gov/
On-line Computer Library Center	http://www.oclc.org
Přehled světových knihoven HYwebCATS	http://library.usask.ca/hywebcat
Státní pedagogická knihovna Komenského v Praze	http://www.uiv.cz
Státní technická knihovna	http://www.stk.cz
Vysokoškolské knihovny	http://platan.vc.cvut.cz/advs

Další informační služby:

V současné době knihovny nabízejí kromě svých fondů velké množství informačních zdrojů v elektronické podobě. Prezentovaný výběr informačních zdrojů a internetových služeb odpovídá stavu k 10. červnu 2002.

Alta Vista	http://www.altavista.com
Atlas	http://www.atlas.cz
Centrum	http://www.centrum.cz

Go	http://www.infoseek.go.com
Google	http://www.google.com
Hotbot	http://www.hotbot.com
Kompas	http://www.kompas.cz
Lycos	http://www.lycos.com
Seznam	http://www.seznam.cz
Snap	http://www.snap.com
Webcrawler	http://www.webcrawler.com
Yahoo	http://www.yahoo.com

Oborově zajímavé volně přístupné internetové adresy:

Adapted Physical Education National Standards	http://www.twu.edu/apens
British Journal of Sport Medicine	http://bjsm.bmjournals.com
British Medical Journal	http://www.bmj.com
Hofmann	http://www.hofmann-verlag.de
Human Kinetics	http://www.humankinetics.com
Hungarian Sport Science Online	http://www.btf.hu/testnev/hssol/ppt.html
IDEAL	http://www.idealibrary.com
Journal of Biomechanics	http://www.elsevier.nl/locate/jbiomech
National Library of Medicine	http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
Physiology Online	http://physiology.cup.cam.ac.uk
Physiological Reviews	http://physrev.physiology.org
Publishers' catalogues	http://www.lights.com/publisher
Scholarly Sport Sites	http://www.ucalgary.ca/library/ssportsite
Scout Report	http://scout.cs.wisc.edu/index.html
Social Science Information Gateway	http://socig.ac.uk
Sportscience Links	http://www.sportsci.org/links/links.html
The President's Council on Physical Fitness and Sports	http://www.fitness.gov
WWW Virtual Library	http://vlib.org

Pro obor důležité instituce:

AAHPERD (American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance)	http://www.aahperd.org
American College of Sport Medicine	http://www.acsm.org
Česká kinantropologická společnost	http://www.pef.zcu.cz/pef/ktv/spol_kin/w_indvsk.htm
Český olympijský výbor	http://www.olympic.cz
Český svaz tělesné výchovy	http://www.cstv.cz
IASI - International Association for Sports Information	http://www.iasi.org
International Olympic Committee	http://www.olympic.org
National Alliance for Youth Sports	http://www.nays.org
National Federation of State High School Associations	http://www.nfsha.org
SIRC - Center for Sport Information	http://www.sportquest.com

Special Olympics International	http://www.specialolympics.org
U.S. Sports Academy	http://www.spor.ussa.edu
WTO - World Tourism Organization	http://www.world-tourism.org

Databáze:

Nejrychleji se rozvíjející knihovní služby, které poskytují zdroje, jsou databáze. Prezентujeme databáze a informační zdroje knihovny Univerzity Palackého. Obdobné možnosti jsou na pracovištích FTVS UK v Praze a FSS MU v Brně.

a) Volně přístupné

Bibliografia Medica Českoslovaca - ALEPH	http://194.108.164.2:4001/ALEPH/CZE/BMC/BMC/BMC/START
BioMedNct	http://research.bmn.com/medline
CHID Online (Combined Health Information Database)	http://chid.nih.gov
Česká národní bibliografie	http://aip.nkp.cz/tornado/webtor.exe?MainPage=%2E%2E/cnb2/cnb_main%2Ehtm
ERIC	http://ericir.syr.edu/Eric
PubMed	http://www.ncbi.nlm.nih.gov
SciBASE	http://www.thescientificworld.com/scibase/search.asp
Sponet	http://sponet.de
Spowis Online	http://www.iat.uni-leipzig.de/iat/ids/SPOWIS/startseite.htm

b) Placené a přístupné v současné době na Univerzitě Palackého

EIFL Direct (EBSCO)	http://search.global.epnet.com
JSTOR (Journal Storage Database)	http://www.jstor.org
PCI Full Text	http://pcift.chadwyck.co.uk
PCI Web (Periodical Contents Index Web)	http://pci.chadwyck.co.uk
Proquest 5000	http://proquest.umo.com
Science Direct	http://www.sciencedirect.com
SPOLIT (CD ROM)	
Springer Link	http://link.springer.de/
SportDiscus	http://erl.aip.cz
SPOWIS (CD ROM)	
TourCD	http://erl.aip.cz
Web of Science	http://wos.isitrial.com

Další informace o internetových službách jsou k dispozici v početné literatuře časopisecké i internetové (Kluka, Smith, Lilly, & Ponton, 2000; Shiffett, Murdach, Meschke, & Megginson, 2001).

1. 3 Práce s odbornou literaturou

Práce s odbornou literaturou doprovází všechny fáze tvorby, tj. od přípravné, projekční, realizační až po úspěšné prezentační ukončení. Zjednodušeně můžeme vytknout pro většinu písemných prací následující postup:

- Orientace v problematice.
- Ověřování zdrojů informací.
- Stanovení způsobů zápisů, evidence, třídění apod.
- Seznámení s nejobecnější literaturou.
- Seznámení s literaturou vztahující se k problému.
- Citace zdrojů a ze zdrojů.
- Návrat k odborné literatuře při hledání dikce.
- Zkvalitnění písemné práce komparativními analýzami, kritickými a diskutabilními názory, „podpurnými“ či souhlasnými názory, rozšiřování teoretického základu apod.
- Závěrečná bezchybná „literární inventura“ v souladu s publikačním manuálem a dalšími formálními požadavky.

Pro začátečníka je velmi podstatné zvolit nejvhodnější způsob záznamů a evidence získaných citací. Doporučuji je od počátku práce s literaturou tématicky přiřazovat bez vyšších nároků na utřídění k hlavním tématickým okruhům. Přesné citace ze zdrojů je třeba zapisovat tak, aby nebyla nutná následná kontrola. Neodkládejte kontrolu přesnosti zápisu na pozdější dobu nebo na závěrečnou kontrolu! V případě nejasností ohledně způsobu využití v budoucí práci **dejte přednost citacím ze zdroje** (s přesným doslovným opsáním, označením uvozovkami a zaznamenáním stránky). Při obtížném překladu запиšte i originál textu v cizím jazyce a vždy zaznamenávejte nejzávažnější odborné výrazy. **Současně se záznamem textu zaevidujte přesnou referenci v referenčním seznamu.** Opět **proved'te dvojnásobnou a dokonalou, tzn. zcela bezchybnou kontrolu** (nejlépe po slabikách a u cizojazyčného textu opakovaně).

Obvyklý a osvědčený způsob práce s literárními zdroji je postup od sekundárních zdrojů k primárním zdrojům (originálům) a v informačních zdrojích od databází se sekundárními zdroji k databázím s plnými texty (full texts) a přesnými kopiemi zdrojů (např. Adobe Acrobat).

2 ODBORNÝ JAZYK

Při psaní vědeckých a odborných prací v kinantropologii podle publikačního manuálu se předpokládají základní znalosti gramatiky českého jazyka a základní znalosti psaní odborného textu. Přísné dodržování požadavků publikačního manuálu do všech důsledností, spolu se zachováním publikačního stylu, i při identifikaci citací manuálem nevyomezené, je znakem důvěryhodné a profesionálně dokonalé práce. V případě publikační činnosti je solidnost formálního zpracování nutným předpokladem pro pozitivní posouzení obsahu písemné práce. Písemné ztvárnění myšlenek, zkušeností, odborných analýz, výsledků výzkumů nebo jiných úkolů je nejen zachycením či „zvěčněním“ výsledků poznání, ale i závažným finálním zpřesněním odborné práce.

Ve všech odborných textech používáme „živý“ **vědecký jazyk**, pokud charakter práce nevyžaduje využití jiných jazykových přístupů. To znamená, že v naprosté většině vědeckých a odborných písemných prací používáme jazyk s přesným pojmovým systémem, s přesně a jednoznačně vymezenými pojmy z přirozeného jazyka, a také se záměrně vytvořenými odbornými konstrukty (speciálně vytvořené termíny v rámci odborného jazyka).

Požadavek užívat přesnou vědeckou terminologii nemá ovšem nic společného s hromaděním nejrůznějších psychologických, fyziologických, sociologických, kybernetických aj. termínů v pedagogických výkladech, bez jejich náležité analýzy a pedagogizace. Právě naopak, takovýto postup vede většinou nejenom k nesrozumitelnosti výkladu, ale často zakrývá nejasnost myšlenky či banálnost tvrzení, která jsou pouze složitě a vyumělkovaně vyjádřena (Skalková et al., 1983, 41).

Odborný jazyk neobsahuje **dlouhé a zbytečně rozvítené věty ani mnohoslabičná slova**. Nepoužíváme **obtížná a méně známá slova**. Sémantika slov v textu vyžaduje nejen jasné definování, ale i další objasňování v textu. Nosný termín objasňujeme v textu z různých aspektů, v různých souvislostech a přiměřeně opakujeme. Čtenáře v podstatě novým termínům učíme a během textu sémantiku slova rozvíjíme a upevňujeme. Proto není vhodné příliš časté uplatňování synonym z důvodu výrazového zpestření. Časté **opakování jednoho slova** je žádoucí řešit jinak postavenou formulací myšlenek a ne pouhým obměňováním výrazových prostředků. To vede mnohdy k „zamlžování“ textu a k nevhodnému „smazávání“ rozdílu mezi vědeckým a přirozeným jazykem. Omezujeme také používání podstatných jmen slovesných.

Opakování slov

Srovnejte!

Tělesná výchova využívá působení pohybu pro rozvíjení jedince. Pohybová aktivita je při dostatečné intenzitě pro tělo adaptačním podnětem. Pokud je intenzita tělovýchovné činnosti přiměřená, je působení na tělesnou stránku pozitivní. Není-li cvičení intenzivní...	Tělesná výchova využívá pohybovou aktivitu pro rozvoj jedince. Při dostatečné intenzitě je pohybová aktivita pro tělo adaptačním podnětem a je-li přiměřená, působí na jedince pozitivně. Není-li pohybová aktivita intenzivní...
---	---

Také při **zavádění nových konstruktů** dodržujeme zásadu přiměřenosti a nový konstrukt vytváříme pouze tehdy, když je to nezbytné. Obdobně přiměřeně přistupujeme k používání **cizích slov**. Ta používáme jen v tom případě, nelze-li vyjádřit zcela přesně totéž českým výrazem, anebo pod vlivem frekvence užívání příslušného cizího slova v jazyce předpokládaného překladu. Velmi často se vyskytuje chybné použití cizího slova proto, že český výraz je mnohoznačný a cizí slovo se jeví pro jeho nedostatečnou znalost jednoznačnější. Nejpříjemnější je použití cizího slova tam, kde toto slovo nahrazuje více českých slov, a tím zjednodušuje text. Pro srozumitelnost textu je vhodné doplnit cizí slovo

upřesňujícími českými ekvivalenty (např. habituální - obvyklý, často realizovaný, běžně učiteli i žáky uplatňovaný apod.). Cizí slova, zejména přebíraná z angličtiny, mohou plnit, při dodržování všech uvedených zásad a respektování čtenářské úrovně, odborně zpřesňující funkci a přispívat k větší srozumitelnosti náročného odborného textu.

V odborném textu usilujeme o **stručnost a jasnost vyjádření**. Využíváme proto kratších vět. Příliš mnoho krátkých vět za sebou však také působí rušivě, příliš stroze a telegraficky. „...stručnost, jasnost, přesnost, nic neopakovat, žádná dlouhá souvětí - to jsou základní postuláty odborné práce. Čtenář nesmí mít problém 'co tím chtěl autor říci'“ (Hejtmánek, 1995, 69).

Neúnavné hledání čtenářsky přijatelné délky použitého souvětí je povinností i údělem každého seriózního autora.... Při prvním jazykovém zmáhání myšlenky se snažíme formulovat spíše v kratších, nerozvláčných větných celcích a vyjadřovat se formálně přesně a lapidárně, avšak výstižně (plasticky) a stylisticky svěže. Teprve pak rozhodneme, které věty, případně která souvětí spojíme ve větší, rozsáhlejší myšlenkové celky, jinými slovy: jak text rozčleníme do odstavců (Spousta et al., 2000, 99).

Nepoužíváme zbytečných slov a vět

Srovnejte!

Po zvážení všech okolností se pokusíme vyslovit závěry...	Došli jsme k závěru...
Na základě výsledků je možné konstatovat...	Z výsledků vyplývá...
Podle našeho názoru je nutné upozornit...	Upozorňujeme...
Je s podivem, že pohybová aktivita vykazuje...	Pohybová aktivita překvapivě vykazuje...
Dovolujeme si podtrhnout to...	Zdůrazňujeme...
Mým úkolem v práci je tedy zjistit...	Cílem práce je zjistit...
Když jsem pátral v literatuře po problematice...	V literatuře se nevyskytly...
Podíváme-li se však na vývoj...	Vývoj ukazuje...
Z tohoto pohledu se jeví zvláštní...	Zvláštní je...
Samozřejmě existuje ještě mnoho definic zájmu, ale ve všech se objevuje to, co je pro zájmy příznačné...	Pro definice zájmu je příznačné...
Zabýval se ověřováním účinnosti...	Ověřoval účinnost...
Nebylo by vhodnější pokusit se spíše odhalovat příčiny...	Není vhodnější odhalovat příčiny...
Jistě je oprávněné dojít k závěru, že sledování...	Závěry: 1. Sledování...

Nepoužíváme literární či novinářské dikce

Srovnejte!

Žijeme v době, která by se snad dala nazvat dobou nadějí. Jsou to naděje na zlepšení...	V současné době jsou naděje na zlepšení...
Zdraví je jedním z palčivých a nesmírných problémů dnešní doby...	Zdraví je jedním z hlavních problémů...
TV se může stát jedním z nových bodů, podle kterého se mladý člověk může orientovat v dnešním rozbořeném světě mladých...	Tělesná výchova se může stát v současnosti základní orientací mládeže...

Nepoužíváme vágní dikce

Srovnejte!

Všeobecně je četnými autory uznáváno, že výchova...	Podle Nováka (1994) a Beka (1996) je výchova...
Podle Nováka (1994) a dalších je výchova...	Podle Nováka (1994) je výchova...
Je s podivem, jak se k některým problémům výkonnosti, např. zatížení hráčů v utkání, stavějí trenéři...	Intenzitu zatížení hráčů v utkání hodnotí trenéři...

V odborném textu se vyhýbáme „*hovorovému přehánění*“, jako je např. nesmírně nutné, hrozně důležité apod. Nevhodné jsou různé *frazeologismy a sportovní slang*. Náročnost definování a objasňování řešených problémů není vhodné nahrazovat uváděním příkladů. Ty je možné použít pouze jako doplněk výkladu.

Pro snazší orientaci při překládání do anglického jazyka uvádíme i anglická slova a výrazy, kterých je dobré se vyvarovat (Thomas & Nelson, 2001, 44):

Words and Expressions to Avoid

Jargon	Preferred usage	Jargon	Preferred usage
a considerable amount of	much	first of all	first
a majority of	most	for the purpose of	for
a number of	many	for the reason that	since, because
absolutely essential	essential	from the point of view of	for
accounted for by the fact	because	give rise to	cause
along the lines of	like	has the capability of	can
an order of magnitude faster	10 times faster	having regard to	about
are of the same opinion	agree	in a number of cases	some
as a consequence of	because	in a position to	can, may
as a matter of fact	in fact (or leave out)	in a satisfactory manner	satisfactory
as is the case	as happens	in a very real sense	in a sense (or leave out)
as of this date	today		
as to	about (or leave out)	in case	if
at an earlier date	previously	in close proximity	close, near
at the present time	now	in connection with	about, concerning
at this point in time	now	in many cases	often
based on the fact that	because	in my opinion it is not an unjustifiable assumption that	I think
by means of	by, with		
completely full	full	in order to	to
consensus of opinion	consensus	in relation to	toward, to
definitely proved	proved	in respect to	about
despite the fact that	although	in some cases	sometimes
due to the fact that	because	in terms of	about
during the course of	during, while	in the event that	if
elucidate	explain	in the possession of	has, have
end result	result	in view of the fact that	because, since
entirely eliminate	eliminate	inasmuch as	for, as
fabricate	make	initiate	begin, start
fewer in number	fewer	is defined as	is
finalize	end	it has been reported by Smith	Smith reported

Jargon	Preferred usage	Jargon	Preferred usage
it has long been known that	I haven't bothered to look up the reference	perform	do
		pooled together	pooled
it is apparent that	apparently	prior to	before
it is believed that	I think	protein determinations were performed	proteins were determined
it is clear that	clearly	quite unique	unique
it is clear that much additional work will be required before a complete understanding	I don't understand it	rather interesting	interesting
		red in color	red
		referred to as	called
it is doubtful that	possibly	relative to	about
it is evident that <i>a</i> produced <i>b</i>	<i>a</i> produced <i>b</i>	resultant effect	result
it is of interest to note that	(leave out)	smaller in size	smaller
it is often the case that	often	subsequent to	after
it is suggested that	I think	sufficient	enough
it is worth pointing out in this context that	note that	take into consideration	consider
it may be that	I think	terminate	end
it may, however, be noted that	but	the great majority of	most
it should be noted that	note that (or leave out)	the opinion is advanced that	I think
it was observed in the course of the experiments that	we observed	the question as to whether	whether
lacked the ability to	couldn't	the reason is because	because
large in size	large	there is reason to believe	I think
let me make one thing perfectly clear	(a snow job is coming)	this result would seem to	this result indicates
militate against	prohibit	indicate	
needless to say	(leave out, and consider leaving out whatever follows it)	through the use of	by, with
		ultimate	last
		utilize	use
of great theoretical and practical importance	useful	was of the opinion that	believed
		ways and means	ways, means (not both)
on a daily basis	daily	we have insufficient knowledge	we don't know
on account of	because	we wish to thank	we thank
on behalf of	for	with a view to	to
on the basis of	by	with reference to	about (or leave out)
on the grounds that	since, because	with regard to	concerning, about (or leave out)
on the part of	by, among, for	with respect to	about
our attention has been called to the fact that	we belatedly discovered	with the possible exception of	except
owing to the fact that	since, because	with the result that	so that

Další doporučení k psaní anglických vědeckých textů, podrobně a velmi poučně pro většinu autorů, rozebírá Šesták (2000). Domnívám se, že mnohá doporučení pro psaní anglických textů ukazují trend, který je třeba velmi pečlivě sledovat i v našich doporučeních a tyto texty posuzovat z hlediska integračních a konvergentních jazykových tendencí. Šesták (2000, 107) např. uvádí:

...pasivní, neosobní popis výsledků už není moderní.... O vlastní práci píšete v 1. osobě jednotného nebo množného čísla.... Nepišete neosobně..., naznačujete tím, že s danou činností nechcete mít nic společného nebo že ji dělal někdo jiný.... Kratší část složité věty má být blíže jejímu začátku.... Na začátku věty má být to, nač kladete důraz....

3 PSANÍ TEXTU

V psaní odborného textu se vedle vývoje jazyka výrazně projevují historické, sociální, kulturní a další aspekty. Kulturně odlišné intelektuální styly psaní jsou častým, ale i poučným tématem, a to i pro odborníky, jazykové nespecialisty. Historické kořeny a sociálně kulturní vlivy se významně projevují v psaní odborného textu.

České vědecké texty se vyznačují vysokou mírou modalizovanosti, především epistémické (jistotní). Znamená to nízký stupeň formulační asertivnosti, pozitivnosti a persuasivnosti (přesvědčivosti), a tedy jistou skromnost a opatrnost či zdrženlivost.... V důsledku toho bývá český text méně přehledný (mezititulky se většinou neužívají a průběžné číslování textových částí se soustavněji objevuje až v poslední době).... To souvisí s tím, že **český vědecký text není orientován primárně na čtenáře**. Neznamená to však, že je autor orientován na sebe. Je orientován na obsah sdělení, na jeho předmět, na samu věc. Chce podat logicky uspořádaný, formulovaný, a pokud možno úplný, nenapadnutelný výklad daného jevu, povědět svou pravdu a ovšem též čtenáře seriózně poučit. Je to monolog bez dialogického zřetele a působí patrně - to si přiznejme - větší radost a uspokojení autorovi než čtenáři (Čmejrková, Daneš, & Světlá, 1999, 28, 30).

Uvedení autoři se v tomto kontextu zmiňují o „kognitivním psaní“ (s důrazem na písemné zachycení myšlenek) a „komunikativním psaní“ (s důrazem na přizpůsobení textu čtenáři). I psaní odborného textu je třeba se učit a zvládnutí základů lingvistiky psaní je stejně závažné jako rétorická a komunikativní příprava. Při charakteristice současné skepse vůči vědě uvádí Fajkus (1997, 9) také argumenty založené na lidské komunikaci. „Věda používá odborný jazyk, který je normálnímu člověku nesrozumitelný. V důsledku toho přináší problém porozumění vědeckým výsledkům a vytváří bariéry pro lidi, kteří komunikují v přirozeném jazyce. To uzavírá vědce do jakési izolované komunity, která je schopna výměny informace jen uvnitř úzké společnosti zasvěcených.“ Dále konstatuje, že „dobrá vědecká popularizace je stále vzácným jevem a vyžaduje, aby sami vědci věnovali tomuto úkolu patřičnou pozornost. Vstřícná aktivita obou účastníků komunikace je jistě předpokladem a prostředkem k překonání komunikační bariéry mezi vědci a uživateli výsledků vědy v praktickém životě.“ Kinantropologie není výjimkou a proto musíme všichni usilovat o nápravu stavu, a to se netýká jen vědců. Již v současnosti je popularizační sportovní oblast v tisku vyplňována četnými nekompetentními příspěvky, z nichž je zřejmý chybějící hlubší vhled do problematiky a jednostranné chápání problému. Nedivme se, že se objevují dezinformující články, podle kterých může plavání způsobit poruchy krční páteře a zhoršení stavu kloubů (což je pochopitelně možné při plavání na prsou u některých specifických skupin mládeže - poznámka autora) nebo jogging může způsobit zhoršení nemocí srdce (jako každá jiná náročnější pohybová aktivita u nemocných jedinců - poznámka autora) apod. (Ostřížková, 2002). Kritika není určena novinářům, ba naopak. Je to výzva pro odborníky všech oblastí tělesné kultury.

Přehled možností psaní odborného textu s orientací na čtenáře uvádí Strauss a Corbinová (1999, 182).

(1) Pro kolegy :

- teoretické úvahy,
- empirické poznatky,
- polemiky,
- metodologické úvahy.

(2) Pro praktiky:

- teoretické rámce napomáhající při porozumění klientům,
- empirické poznatky,

- praktická doporučení ohledně používaných postupů,
- návrhy změn stávajících zvyklostí,
- návrhy strategických plánů pro celé oblasti.

(3) Pro *laiky*:

- empirické poznatky,
- návrhy změn stávajících zvyklostí a systémů,
- rady, jak žít lépe či jak se zajistit lepší péči u praktiků nebo v institucích,
- ujištění čtenářů, že i jiní lidé mají podobné zkušenosti (např. při vyrovnávání se s rozvodem či adopcí).

Vyjadřovat vědeckou skromnost opatrností v textu a „skromným stylem“ považují více za projev nedůvěry ve vlastní vědeckou práci než za projev úcty a pokory k vědeckému poznání. Je velmi zajímavé, že skromnost v díkci je často doprovázena „neskromností“ při generalizaci výsledků. I za dikčně skromně vyjádřenými závěry lze vyčíst nemístnou odvahu a vědeckou neobjektivnost. Neschovává se v mnoha případech za skromností autora slabost, nedůvěra v sebe, nedůslednost ve vědecké práci, „nedotažení“ výzkumné práce, nedostatek času na „dokonalé“ promyšlení výsledků a jejich interpretace? Vždyť *princip dokonalosti* není ani ve vědecké práci ani v psaní vědeckých textů dost důrazně vyzdvihován a vyžadován.

Odborný text musí splňovat požadavky posledního vydání Pravidel českého pravopisu a obdobný požadavek platí i pro cizojazyčné texty. **Za jazykovou a obsahovou správnost odpovídá autor textu.**

Odborný text píšeme zásadně *v jednotném stylu*. Pouze zcela výjimečně, pro zdůraznění určitých faktů, je možné schválit kontrast a různá záměrná extempore, vyvolaná změnou stylu. Text musí být *jasný a výstižný*. Předpokládá se *vyváženost* vlastního přínosu, vlastních názorů a kritických pohledů s obecně uznávanými vědeckými fakty v daném oboru. Zejména prezentace osobních zkušeností vyžaduje sebekritickou přiměřenost. Vyváženost se dále očekává mezi vědeckým nadšením pro problematiku a „odosobněnou“ realitou. Osobnost autora se projevuje v dikci, způsobu a pečlivosti zpracování textu, výběru citací, ale neměla by být příliš zvýrazňována. Autora vždy ctí skromnost a pokora před poznáním a vědou. „Rada: vyberte si, co chcete. Ale nezapomeňte, že je třeba pochybovat o všem, co kdy které autority o tom napsaly. A pak také nejvíc pochybujte o tom, co jste napsali vy“ (Šimek & Kubátová, 1996, 16). Dále je dobré si uvědomovat, že „nejlepší podněty a nápady nemusejí nutně pocházet od největších a nejuznávanějších autorit“ (Eco, 1977/1997, 181).

V textu se *vyhýbáme opakování*, i když připomenutí podstatné myšlenky nemusí být na závadu. V tom případě je také vhodné upozornit čtenáře na „opětovné připomenutí“.

V odborném textu popisujeme jevy tak, aby se jejich pochopení vyznačovalo vysokou mírou objektivity a přesnosti. *Chybné je příliš podrobné popisování*, které podceňuje čtenáře anebo uvádí zcela nepodstatné informace. *Přemíra zbytečných informací* často odvádí pozornost čtenáře od hlavní myšlenky a zhoršuje čtivost textu. S tím souvisí i nadměrné používání obrátů, uvádějících či spojujících odborný text, které Šesták (2000, 100) nazývá „vycpávkovými obraty“ (viz dříve uváděné příklady zbytečných slov nebo např. „Podle našeho názoru a dosažených výsledků můžeme konstatovat...“, přičemž by stačilo „Výsledky experimentu potvrdily...“).

Nepopisujeme v plném rozsahu fakta, která jsou zřejmá z tabulek, grafů nebo jiných grafických prezentací. Nezdůrazňujeme to, co je samozřejmé pro solidní odbornou práci, např. pečlivý výběr metod, přísně standardizované metody, vytkli jsme si jasné a reálné cíle apod. „Je téměř vždy možné zjednodušit jazyk prvního náčrtu zprávy a škrtnout nepotřebná slova, fráze a dokonce i myšlenky a paragrafy (sic)“ (Kerlinger, 1972, 670).

Znovu zdůrazňuji, že prvním odstavcem uvádíme čtenáře co nejrychleji a nejjasněji do podstaty věci a totéž platí pro první větu každého odstavce. Zjednodušeně lze říci, že **první věta odstavce je nosná a poslední věta odstavce je navozující**, to znamená, že připravuje čtenáře na pochopení dalšího textu.

Velkou pozornost věnujeme formulaci názvu písemné práce. **Název** by měl být stručný, jasný, výstižný a jednoznačně charakterizující podstatu písemné práce. Spousta (2000, 69) vyzdvihuje, že jeho úkolem „...není jen upoutat pozornost čtenářů a přilákat všechny potencionální zájemce, ale především podat základní informaci o obsahu díla“. Velmi závažné je též anticipovat přeložitelnost názvu a mezinárodní srozumitelnost.

Název písemné práce Srovnajte!

Výběr problematiky řízení...	Řízení...
Studie o struktuře zájmů...	Struktura zájmů...
Vybrané otázky zatížení žáků...	Zatížení žáků...
Pokus o sledování...	Sledování...
Nové pohledy na technické aspekty...	Technické aspekty...
Příspěvek ke studiu některých předpokladů sportovní výkonnosti...	Předpoklady sportovní výkonnosti...
Některé aspekty rychlosti...	Rychlost...
Výsledky přípravy učitele...	Příprava učitele...

První verze názvu písemné práce považujte za pracovní. Vždy by ale měl i pracovní název co nejvíce vystihovat zaměření práce. V průběhu zpřesňování cílů práce tvořte další zpřesňující alternativní názvy písemné práce. Teprve při závěrečném srovnávání cílů, obsahu a závěrů rozhodnete o konečné podobě názvu práce.

V odborném textu není vhodné působit na city čtenáře, přesvědčovat ho o kladech, zdůrazňovat klady na úkor záporů apod. Při popisu kvalitativních přístupů (bude pojednáno později) je však možné využít i více emotivně laděného textu, a to i názvu. Nevyvozujeme nepodložené závěry a předpovědi, ale vyvarujeme se také pouhého konstatování fakt bez odpovídající analýzy.

Odborné texty **píšeme zpravidla v první osobě jednotného čísla a první osobě množného čísla, pokud je více autorů**. Vhodně můžeme využívat trpného rodu. U evropských časopisů jsme často nuceni přiklánět se, podle redakčních požadavků, k třetí osobě jednotného čísla. Pro americký styl je typičtější psaní v první osobě jednotného čísla, což zdůrazňuje odpovědnost autora a nevhodnost schovávání se za třetí osobu jednotného čísla. Názory na tento problém jsou značně rozdílné. Např. Gavora (2000) doporučuje, aby autor vystupoval anonymně a psal v první osobě množného čísla. Vyhýbáme se častému střídání osoby, čísla a času sloves a raději je vůbec nestřídáme v rámci jednoho odstavce.

Za nevhodné považujeme **příliš časté využívání spojek**, obzvláště opakovaně použití v jedné větě, **zbytečné používání zájmen, množení přívlastků, seskupování podstatných jmen** apod. Těmto slova nepoužívejte těsně za sebou a na konci a začátku věty. **Zkratky** používáme jen tehdy, je-li to nezbytně nutné. První použití zkratky v textu je uvedeno v závorce za plným zněním zkráceného textu. Při větším množství používaných zkratk je vhodné zařadit v úvodu přehled používaných zkratk. Jinak je třeba přistupovat ke zkratkám v publikacích pro americké časopisy a k publikacím v anglickém jazyce. Zkratky jsou v těchto textech běžnější a stylem zkracování ustálené. Např. physical education (PE), physical activity (PA), National Association for Sport and Physical Education (NASPE), Physical Activity Questionnaire for Children (PAQ-C), Self-Administered Physical Activity Checklist (SAPAC), American

Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance (AAHPERD), Academic Learning Time-Physical Education (ALT-PE) apod.

Patří, jak známo, mezi zvyklosti anglo-americké vědy, že své nové teorie vypouští na oběžnou dráhu vědeckého života v doprovodu zkratk. Tyto zkratky fungují jednak jako nálepky teorií, jednak fakt, že teorie byla opatřena zkratkou, implikuje její významnost a všeobecnou známost - členové dané diskursní komunity tuto zkratku užívají na místě plného názvu, čímž se vlastně s danou komunitou identifikují a dávají to užíváním zkratky plně najevo (Čmejková, Daneš, & Světlá, 1999, 89).

Pokud je nutné v textu použít *hovorové či přenesené výrazy*, pro jejich vypovídací hodnotu, dáváme je do uvozovek. Texty dobrých autorů mají podle Šestáka (2000, 78) několik hlavních charakteristik:

- (1) obsahují nové a přemýšlení povzbuzující informace,
- (2) jsou zajímavé pro předpokládaný okruh čtenářů,
- (3) jsou stručné (ne více slov než je nutné, bez zbytečných detailů) a neroztříštěné (článek má obsahovat jen jednu závažnou zprávu pro čtenáře, tzv. take-home message, kterou lze vyjádřit jednou větou),
- (4) jsou vyvážené (autor má cit pro poměr délek jednotlivých částí textu),
- (5) vyjadřování je jednotné (stejně jednotky, jména, symboly, zkratky),
- (6) text je přehledný, logicky uspořádaný, není zdlouhavý ani nudný (čtenář je textem cíleně veden, jeho zájem je udržen až do konce),
- (7) důkazy jsou přesvědčivé (např. statisticky průkazné), definice, měření i pozorování jsou přesná, autor nezamlčuje rozporné skutečnosti,
- (8) celý text působí jednotně.

3. 1 Metodika psaní textu

Způsobu psaní je třeba se učit. Proto je i na vysoké škole nezbytné vytvářet systém zabezpečující postupné zdokonalování studentů v psaní odborného textu. V prvním ročníku studia zpracovávají studenti rozsahem menší seminární práce. V dalších ročnících již zpracovávají několik významnějších a rozsáhlejších seminárních prací, které by měly připravit studenty ke kvalitnímu zpracování diplomové práce.

Při zpracování seminární práce student shromáždí veškerý podkladový materiál a většinou není třeba jeho zvláštního třídění. U rozsáhlejších seminárních prací by se měl student naučit třídit a připravovat podkladový materiál po jednotlivých kapitolách. Hlavní podkladový materiál tvoří literární zdroje a zpracovaný výzkumný materiál ve formě tabulek, grafů apod.

Postup psaní kapitol závisí především na tématu (schématicky a časově zjednodušeno):

Úvod - Základ úvodu z projektu postupně doplňujeme a upřesňujeme. Konečnou podobu úvodu zvolíme až v závěrečných fázích úpravy obsahové úrovně písemné práce.

Přehled poznatků - Píšeme průběžně se snahou získat co nejdříve hlubší vhled do problematiky. Postupně přehled doplňujeme, lépe strukturujeme a zkvalitňujeme.

Cíle a hypotézy - Pracovně stanovené cíle a hypotézy dále upřesňujeme, doplňujeme o další varianty a neustále konfrontujeme s průběhem výzkumné práce i s obsahem textu. V kvantitativně orientovaných výzkumech jsou hypotézy vytčeny před zahájením výzkumné práce. Jinak se k jejich stanovení přistupuje v kvalitativně orientovaných výzkumech.

Metodika - Základ metodiky stanovený v přípravných pracích upřesňujeme v průběhu výzkumné práce. V závěru text metodiky konfrontujeme s dalšími kapitolami.

Výsledky - Psaní kapitoly zahajujeme tvorbou tabulek a grafů. Následuje základní interpretace a analýza.

Diskuse - Podněty do diskuse vpisujeme průběžně. Hlavní text tvoříme po získání hlavních výsledků v návaznosti na jejich interpretaci. Analyzujeme klady a zápory, provádíme komparace, hledáme širší souvislosti a vztahy.

Závěry - Dříve naznačené očekávané závěry průběžně doplňujeme, konfrontujeme s cíli a hypotézami a dále zpřesňujeme z hlediska teoretického přínosu a přínosu pro praxi.

Obecná doporučení k řešení problému a psaní závěrečné práce je třeba v kinantropologii doplňovat specifickými interdisciplinárními přístupy, týkajícími se zejména historických, filosofických, sociologických, etických, právních a dalších mezioborových témat. Je pochopitelné, že struktura historicky zaměřené práce v kinantropologii bude vyžadovat zcela jiné uspořádání. Např. historicky zaměřenou výzkumnou práci lze „...rozdělit na shromáždění co nejširšího okruhu literatury a pramenného materiálu, jejich studium, rozbor a hodnocení, rekonstrukci, objasnění a zhodnocení historické skutečnosti. Většinou se tyto etapy vzájemně překrývají, avšak žádnou z nich nelze zcela pominout či přeskočit“ (Bartoš, 1999, 12).

Osvědčuje se vytvářet ucelenou hrubou „pracovní“ formu písemné práce, zaměřenou na rámcovou konzistentnost a logičnost textu. Následuje obsahové dotváření textu, které však nesmí být rušeno zbytečnými formálními nedostatky. Další postup je velmi individuální a závislý na dřívějších zkušenostech. Nejnáročnější je úprava z hlediska již zdůrazněné konzistentnosti, logičnosti a celkové odborné úrovně textu. Obsahovou úpravu textu je třeba provádět na vytištěném textu, což platí i o závěrečných úpravách. Nemůže chybět **cílevědomá jazyková úprava** zaměřená na:

- optimalizaci délky vět,
- odstranění zbytečného textu,
- hledání nejvhodnějšího vyjádření (pracujeme zejména se synonymickým slovníkem, slovníkem cizích slov a se slovníkem spisovného jazyka českého),
- pravopis apod.

Velkou pozornost věnujeme úpravě zaměřené na **formální požadavky**:

- formátové úpravy,
- citace v konfrontaci s referenčním seznamem,
- jednotnost tabulek, grafů, schémat, příloh apod.,
- uspořádání práce.

Závěrečné úpravy písemných prací je vhodné zopakovat s časovým odstupem po vícedenní přestávce. Kahn (2001) doporučuje číst si „jednotlivé části práce nahlas, abyste odhalili kostrbatá místa“. Největším přínosem pro autora je, když písemnou práci v závěrečné fázi kriticky posoudí spolupracovníci. V „dělných vědeckých týmech“ bývá pravidlem vzájemné čtení písemných prací, což je navozeno a usnadněno také velmi častým spoluautorstvím.

3. 2 Psaní on-line textu

Psaní on-line textů má svá specifická pravidla, která jsou závislá především na tom, k jakému účelu je on-line text určen. U publikací, které jsou prezentovány v knižní, časopisecké a obdobné formě a současně i on-line, se nemusí způsob psaní a prezentace příliš lišit. V každém případě by však on-line verze měla využít co nejvíce výhod, které tato podoba prezentace přináší. Zejména se jedná o využití hypertextových odkazů v dokumentu Word a v síti WWW tak, aby uživatel měl usnadněn přístup k dalším informačním zdrojům. Využití pestré palety technických a grafických prezentačních vymožeností je nejlepší přes „PowerPoint“, „FrontPage“ nebo „Publisher“ (podrobnější informace Magera, 1999).

Hyperodkaz v textu je uveden názvem zdroje a internetovou adresou, např. publikováno v Electronic Journal of Sociology at <<http://www.sociology.org>>.

Nejsložitější jsou z hlediska autora interaktivní on-line texty, které by měly do určité míry nahrazovat „přímý odborný styk“, seminární výuku, odborné konzultace apod. Ještě více vystupují do popředí otázky typu:

Komu je on-line text určen?

Je autor pro účastníky známou osobou?

Co je cílem on-line textu?

Jaké jsou časové možnosti autora a účastníků?

Jaké jsou možnosti využívání informačních zdrojů?

Bude možné pracovat s hypertextovými odkazy?

Jaké jsou „softwarové“ podmínky?

Je vytvořen a zajištěn eticko-publikační a právní rámec interaktivní prezentace?

Při psaní on-line textu je třeba řešit problém navozování odpovídající atmosféry (studijní, badatelské, komunikativní, kritické atd. podle cílů a zaměření textu), míry dialogičnosti textu, náročnějších požadavků na čtivost textu a dikci textu. Dále přehlednost, jednoduchost a orientační návaznost textu, zavádění grafických znaků (ikon) k lepší orientaci v textu a způsob zpětnovazebních informací. Více než u jiných typů psaní textu je u on-line textů třeba respektovat zvyklosti, návyky, dosavadní zkušenosti a sjednocovat přístupy. Je nezodpovědné zahlcovat účastníky, např. různých distančních forem studia, nekompatibilními prezentačními přístupy, složitými návody, náročnými a neobvyklými symboly, rozsáhlými přehledy ikon nebo nepřiměřenými technickými efekty.

4 ÚPRAVA TEXTU

Pro úpravu textu je vedle specifických požadavků na různé typy písemných prací nejzávažnější ***přehlednost, logické uspořádání a snadná orientace v textu***. Text píšeme na počítači. Používáme výhradně bílý papír formátu A4 a píšeme pouze po jedné straně listu, pokud není uvedeno jinak.

Počet řádků: 24-26

U rozsáhlejších prací můžeme použít i řádkování „jedna a půl“, tzn. ***32-34 řádků***.

Počet úhozů: 60-90

Podle charakteru písemné práce upravujeme okraje, ale ne méně než 2,5 cm levý okraj, 1,5 cm pravý okraj, 2,5 cm horní a 2 cm dolní okraj.

Doporučeny vzhled stránky - všechny okraje 2,5 cm.

U písemných prací, u kterých se předpokládá vazba, může být levý okraj nastaven až na 3,5 cm.

Doporučený program: Microsoft Word

Doporučený typ základního písma: Times New Roman nebo Arial

Doporučená velikost základního písma: 12

Začátek odstavce je vyznačen odsazením prvního řádku pěti úhozy nebo standardním nastavením tabelátorů na 0,5-1 cm. V textech na počítači, které jsou určeny k dalšímu zpracování, se většinou požaduje značení odstavců pouze větší mezerou bez odsunutí prvního řádku. Klávesou <Enter> ukončujeme pouze odstavec.

Kapitoly číslujeme arabskými číslicemi podle desetinného třídění. Číslo kapitoly i název píšeme od levého okraje. Všechny nadpisy jsou bez tečky a bez podtrhávání. Hlavní kapitoly začínají vždy na nové stránce. Stránky číslujeme od úvodní kapitoly, ale se započítáním předcházejících stránek. Pokud není uvedeno jinak, číslujeme stránky uprostřed spodního okraje.

K pravopisné úpravě využijte v počítači možnosti: Nástroje - Pravopis a gramatika: česky a případně i pro cizí jazyk. Pozor na neúplné opravy slov, která jsou bez chyby, ale nemají logiku či nejsou konzistentní s textem. Stejnou pozornost je třeba věnovat v programu předvoleným automatickým opravám, které nemusí být v souladu se záměry autora.

4. 1 Základní požadavky na úpravu textu v počítači pro tisk

Vzhledem k rozdílným požadavkům na různé typy publikací i na jedné univerzitě uvádíme pouze obecně platné požadavky pro práci s textem. Bude-li text na disketě redakčně upravován, není nutné věnovat zvláštní pozornost úpravě. Naopak jakékoliv formátování vynecháváme. Nepoužíváme „tvrdé“ zakončování řádků pomocí klávesy <Enter>, ani dělení slov na konci řádků. V textu nepíšeme slova proloženě, ani různými typy písma.

Odstavce vyznačujeme mezerou a ne odsazením. Za interpunkcí (čárky, tečky, dvojtečky apod.) necháváme mezeru, kterou naopak neděláme např. u pomlček mezi čísly stránek (***28-34***). Mezi číslicí a značkou je mezera (***8 METs, 15 km, 5 s, 33 %*** apod.). Mezera však není, podle pravidel českého pravopisu (Hartmannová, 2001), jestliže se jimi vyjadřuje přídavné jméno (***10%*** = desetiprocentní rozdíl, 10procentní rozdíl apod.). Číslice ***1*** a ***0*** nenahrazujeme písmeny „el“ a „o“. Uvozovky, apostrofy a závorky píšeme bez mezery těsně k výrazům, které jsou jimi vymezeny. Stejně tak nenahrazujeme závorky lomítkem. Co nejméně používáme čáry a zejména svislé čáry. Další podrobnosti jsou uvedeny v četných publikacích k práci na počítači (Kubálek, Luňáček, & Srpová, 1998; Magera, 1999).

5 CHARAKTERISTIKA ODBORNÝCH PRACÍ A POŽADAVKY NA JEJICH METODOLOGICKÉ A FORMÁLNÍ ZPRACOVÁNÍ

5.1 Seminární práce

Seminární práce jsou závažným předstupněm zpracování diplomního úkolu a jsou nedílnou součástí studia. Především v seminárních pracích se student učí písemně formulovat myšlenky odborným jazykem, pracovat s odbornou literaturou, ale hlavně se učí pečlivě a náročně odborné práci s jasně vymezenou odpovědností za výsledky. Cílem seminární práce je také vést studenty k tomu, aby si vážili práce spojené s publikační činností a pochopili důležitost plnění formálních požadavků pro kvalitní odborné práce.

Ve všech typech seminárních prací doporučujeme dodržet následující zjednodušenou strukturu:

Zjednodušená struktura seminární práce

Úvodní stránka

Úvod
(případně i problém)

Cíl
(případně dílčí cíle, vědecké otázky nebo dokonce hypotézy)

Řešení hlavní problematiky
(dílčí kapitoly)

Závěry
(případně i doporučení a diskusní otázky)

Referenční seznam
(jen literatura citovaná v textu)
nebo bibliografický seznam
(bibliografický seznam obsahuje prostudovanou literaturu)

V *úvodní kapitole* uvádíme čtenáře do problematiky a zdůvodňujeme aktuálnost jejího řešení. Je odpovědné vymezit vlastní stanoviska a východiska, případně na jaké teorii budou naše úvahy, analýzy či šetření založeny. Z úvodu musí být čtenáři jasné, oč autor usiluje a jaký problémem bude v seminární práci řešit. Dále by měl čtenář získat základní informace k pochopení autorových záměrů a dostatečný úvodní vhled do problematiky.

Pokud není *cíl seminární práce* součástí úvodu, zařazujeme samostatnou kapitolu cíl (cíle a úkoly). V kapitole jasně a srozumitelně formulujeme cíl (dílčí cíle) a zdůvodňujeme jeho vytčení. Formulace cílů se vyznačuje stručností, jednoznačností a srozumitelností. V případě výzkumných šetření stanovujeme i vědecké otázky nebo jednoduché hypotézy.

Řešení hlavní problematiky může mít formu prezentace výsledků šetření a diskuse k těmto výsledkům. Hlavním obsahem může být i přehled literárních poznatků, doplněných vlastní analýzou, komparacemi různých přístupů apod. Vždy je třeba usilovat o logičnost třídění, jasnost zvolených kritérií, kontinuálnost jednotlivých kapitol a o dodržování dalších požadavků, které budou prezentovány v následujících typech písemných prací.

Závěry stručně a přehledně shrnují dosažené výsledky. Mělo by z nich být zřejmé, zda byly splněny cíle seminární práce. Přitom závěry v písemné seminární práci mohou být otevřené, kriticky provokující, navozující další problémy a podněcující k diskusi. Vždy bychom také měli uvádět, co se nám v seminární práci nepodařilo splnit.

V případě, že seminární práce je výsledkem menších výzkumných šetření, doporučujeme strukturovat práci jako výzkumnou zprávu. To znamená zařadit i kapitoly přehled poznatků, metodika, výsledky a závěry.

Rozsáhlejší seminární práce (od 10 stran textu) je odevzdávána v jednodušších typech obalů či vazeb.

Příklad úvodní stránky seminární práce

Univerzita Palackého v Olomouci Fakulta tělesné kultury	
DIDAKTICKÉ ASPEKTY ZPĚTNÉ VAZBY Seminární práce Autor: Jan Novák	
Vyučující: PhDr. Josef Kovář	Studijní obor: Rekreatologie
Vyučovací předmět: Motorické učení	Studijní rok: 2002/2003
Datum odevzdání: 21. 11. 2002	

5. 2 Závěrečné písemné práce

Závěrečná práce je nejzávažnější písemnou prací, kterou student dokumentuje oprávněnost získání trenérských licencí nebo osvědčení v rámci celoživotního vzdělávání. Struktura závěrečných písemných prací se ve zjednodušené podobě přibližuje požadavkům na diplomové práce (bakalářské či magisterské, viz kapitola 5. 3). Strukturu je však nutné vždy přizpůsobovat charakteru závěrečné písemné práce a také specifičností studovaného oboru.

Všechny druhy závěrečných písemných prací musí splňovat požadavky bibliografické a popularizační. Tzn., že obsahují bibliografickou identifikaci v českém a anglickém jazyce a stručný český a anglický souhrn.

Struktura závěrečné písemné práce

Úvodní identifikační strana

Bibliografická identifikace
(v českém jazyce)

Bibliografická identifikace
(v anglickém jazyce)

Prohlášení autora (případně i poděkování)

Obsah

Úvod

Přehled poznatků

Cíle (problémy k řešení, vědecké otázky, hypotézy)

Metodika

Výsledky

Diskuse

Závěry
Souhrn
Summary
(souhrn v anglickém jazyce)
Referenční seznam
Tabulky
(pokud nejsou přímo v textu)
Přílohy

Vnější úprava závěrečných písemných prací je jednoznačně určena:

Identifikace na vazbě

Univerzita Palackého v Olomouci Fakulta tělesné kultury	
ZÁVĚREČNÁ PÍSEMNÁ PRÁCE	
2002	Jan NOVÁK

Na rubu vazby se tiskne jméno autora a rok: Jan NOVÁK

2002

Titulní list závěrečné písemné práce

Univerzita Palackého v Olomouci Fakulta tělesné kultury	
ROZVOJ KOORDINAČNÍCH SCHOPNOSTÍ V PŘÍPRAVNÉM OBDOBÍ VOLEJBALISTŮ Závěrečná písemná práce	
Autor: Jan Novák, studium trenérství Olomouc 2002	

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora:
Název závěrečné písemné práce:
Pracoviště:
Vedoucí:
Rok obhajoby:
Abstrakt: (maximálně 10 řádků, 80-120 slov)
Klíčová slova: (5-8)
Souhlasím s půjčováním závěrečné písemné práce v rámci knihovních služeb.*

* V případě, že z vážných důvodů nesouhlasíte s půjčováním závěrečné písemné práce, ihned po obhajobě uveďte termín, od kdy je možné zahájit půjčování závěrečné písemné práce. Např.: Souhlasím s půjčováním závěrečné písemné práce v rámci knihovních služeb od 1. 9. 2004.

Bibliographical identification

Author's first name and surname:

Title of the thesis:

Department:

Supervisor:

The year of presentation:

Abstract: (*maximum 10 lines, 80-120 words*)

Keywords: (5-8)

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

(I agree with lending of this thesis in library range from the 1st of September 2004.)

Na dalším volném listě prohlášení

Prohlašuji, že jsem závěrečnou písemnou práci zpracoval/a samostatně s odbornou pomocí doc. PhDr. Pavla Hanáka, CSc. a konzultanta Dr. Jana Kováře, uvedl/a všechny použité literární a odborné zdroje a řídil se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne 25. března 2002

.....

Na dalším volném listě poděkování

Děkuji doc. PhDr. Hanákovi, CSc., konzultantovi Dr. Janu Kovářovi a pracovníkům Laboratoře didaktiky tělesné výchovy a sportu za pomoc a cenné rady, které mi poskytli při zpracování závěrečné písemné práce. Dále za to, že závěrečná písemná práce mohla být řešena v rámci výzkumného grantu MŠMT No. RS8093.

5. 3 Diplomové práce (bakalářské a magisterské)

Diplomová práce (bakalářská a magisterská práce) je v bakalářských a magisterských studijních programech nejzávažnější písemnou prací, kterou student dokumentuje oprávněnost získání magisterského (bakalářského) titulu.

Bakalářská práce může být založena na orientačních výzkumech, různých výzkumných šetřeních nebo může jen uceleně zpracovat, utřídit a kriticky analyzovat přehled poznatků o závažném odborném problému. Po formální stránce se však neliší od práce magisterské.

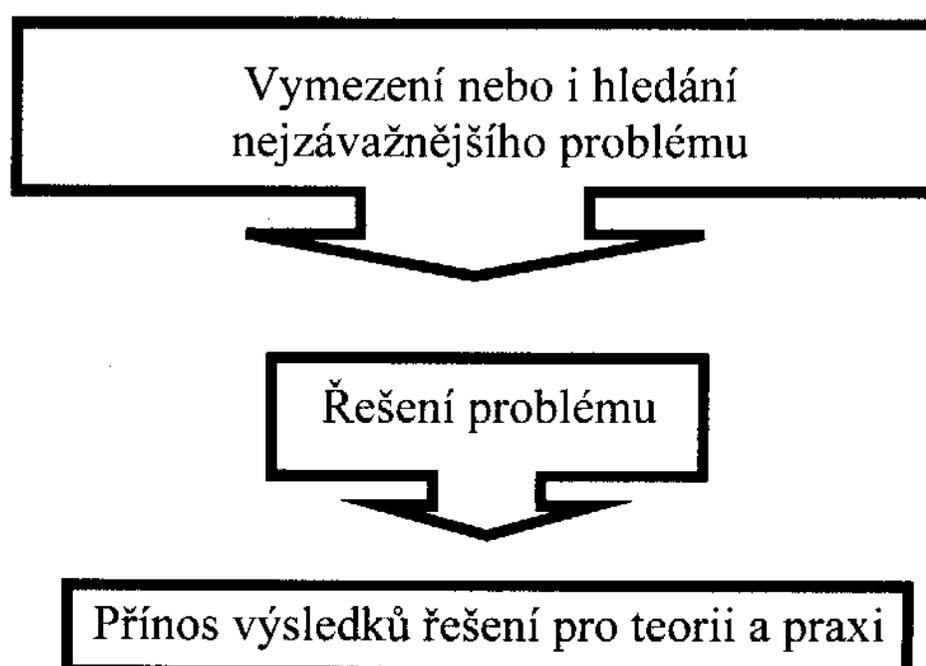
Diplomová práce je hlavním písemným dokumentem, potvrzujícím úroveň absolventa magisterského studijního programu na univerzitě. Je také jedním z hlavních kritérií při evaluaci a akreditaci studijních programů a fakult.

Diplomová práce není chápána jako konečný vrchol písemného zpracování odborného textu, ale jako určitý významný odborný stupeň v celoživotním vzdělávání, na který navazují další písemné práce (metodické práce, kvalifikační práce licenčního charakteru, publikační činnost, případně rigorózní nebo disertační práce apod.).

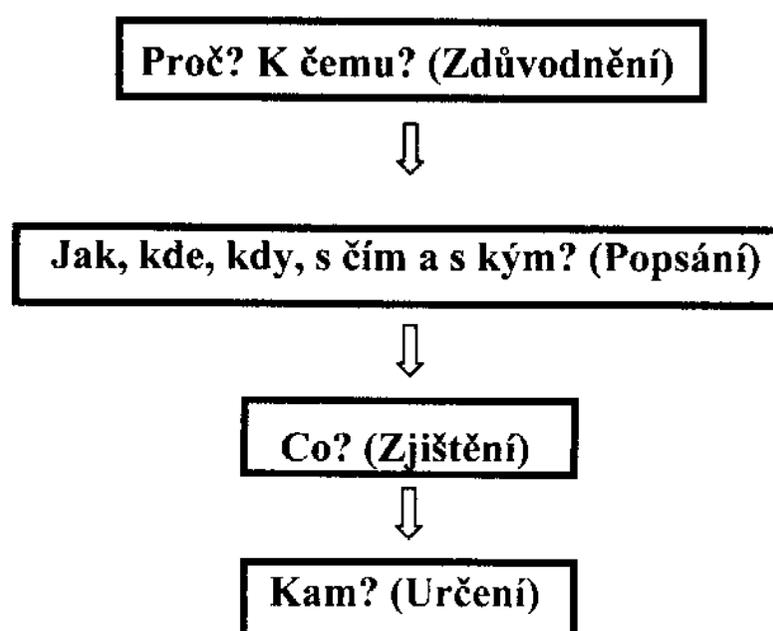
Na magisterskou práci jsou kladeny podstatně vyšší vědecké nároky. Hlavní cíle magisterské práce jsou:

- Naučit se řešit vědecký problém (případně odborný, didaktický, projekční apod.) a zvládnout jeho písemné zpracování a prezentaci.
- Naučit se pracovat s větším množstvím odborné literatury.
- Naučit se zpracovávat výzkumné údaje na počítači.
- Zvládnout formální náležitosti a získat praktické zkušenosti v psaní rozsáhlejšího odborného textu.
- Zvládnout zpracování odborného textu na počítači.
- Osvojit si odbornou práci s publikačními manuály.
- Absolvovat náročné oponentské řízení a obhajobu vlastní odborné práce.
- Osvojit si schopnost zpracovat rozsáhlejší odbornou písemnou práci.
- Prokázat přehled o nejzávažnější domácí a zahraniční odborné literatuře, vztahující se k řešenému problému, a to i v širších souvislostech.

Diplomová práce má zpravidla strukturu obdobnou výzkumné zprávě. Tzn. většinou aplikaci modelu IMRD (Introduction, Methods, Results, Discussion - úvod, metodika, výsledky a diskuse), doporučeného American National Standards Institute (<http://ec.hku.hk/acadgrammar/report/repProc/planning/imrad.htm>) i našimi autory (Pelikán, 1998; Šesták, 2000). Další možnosti AIMRDr, IMRDAr, (A - Abstract, r - References) apod. analyzuje Burrough-Boenisch (1999), který také zdůrazňuje známou skutečnost, že vědci z oblasti „tvrdých věd“ výrazně více inklinují k IMRD strukturaci než vědci humanitních věd. I strukturu diplomové práce je nutné přizpůsobovat charakteru výzkumu. Největší rozdíly jsou v pracích, založených na rozdílných metodologických přístupech - kvantitativních, kvalitativních nebo jejich kombinacích. Ve většině případů je základem zjednodušené schéma:

Jinak lze hlavní myšlenkový metodologický postup vyjádřit schématem:

Tondl (1994, 88) zdůrazňuje, že

při získávání vědeckých generalizací (tj. obvykle empirických generalizací) induktivními postupy je třeba odlišit dva problémové okruhy, které nelze zcela ztotožňovat:

- ospravedlnění (justification) získaných generalizací, a to obvykle poukazem jednak na spolehlivost a reprezentativnost výchozí empirické báze, výchozích datových souborů, jednak na spolehlivost použitých induktivních, zpravidla matematicko-statistických metod,
- přijetí nebo všeobecné uznání vytvářených generalizací, a to zejména jejich praktickým uplatněním, jak se to děje například v klinické praxi.

Domnívám se, že není důvod se obávat druhého typu generalizací v kinantropologických výzkumech, pokud budou více respektovány falzifikační přístupy.

Doporučená struktura diplomové práce:

Struktura diplomové práce

Úvodní identifikační strana

Bibliografická identifikace v českém jazyce

Bibliografická identifikace v anglickém jazyce

Prohlášení autora (případně i poděkování)

Obsah

Úvod

Přehled poznatků

Cíle a hypotézy
(dílčí cíle, vědecké otázky, problémy k řešení)

Metodika

Výsledky

Diskuse
Závěry
Souhrn
Summary
(souhrn v anglickém jazyce)
Referenční seznam
Tabulky
(pokud nejsou přímo v textu)
Přílohy
(při větším počtu seznam příloh)

Bibliografická identifikace (abstrakt a klíčová slova)

Bibliografická identifikace obsahuje *abstrakt (Abstract)*, který patří mezi nejdůležitější a z hlediska informační hodnoty nejzávažnější součásti diplomové práce. Z abstraktu musí jednoznačně vyplývat cíl a smysl písemné práce, způsob řešení problému a nejzávažnější výsledky. Rozlišujeme proto abstrakta vyžadovaná pořadateli konferencí, která jsou více *indikativního* (oznamovacího, informativního) charakteru a typická *strukturovaná vědecká* abstrakta. Tento typ abstrakt respektuje více strukturu a logiku vědecké prezentace problematiky. Při psaní abstrakt zvažujeme každé slovo, každou větu a způsob kompaktnosti a komplexnosti stylizace. Správný abstrakt neobsahuje žádné slovo navíc, žádnou obecně známou myšlenku, neobsahuje odkazy, detailní fakta, diskutabilní úvahy apod. Nepište abstrakta tak, že provedete sumaci úvodních vět závažných odstavců jednotlivých kapitol.

APA doporučení pro *abstrakta empirických studií* zahrnuje (American Psychological Association, 2001):

- v rámci možností v jedné větě vyjádřený řešený problém,
- specifikaci účastníků, uvedením charakteristických rysů jako jsou druh výběru, počet, věk, pohlaví a další,
- experimentální metody, přístroje, způsob shromažďování údajů a další informace charakterizující zejména nové přístupy,
- výsledky včetně statistické významnosti,
- závěry a jejich využití.

Pro *abstrakta kritických a teoretických studií*:

- v rámci možností v jedné větě vyjádřené téma,
- hlavní záměry, teze nebo uspořádání a možnosti článku,
- použité zdroje,
- závěry.

Pro *abstrakta metodologických studií*:

- hlavní skupiny navrhovaných či diskutovaných metod,
- charakteristické rysy navrhovaných metod,
- použitelnost navrhovaných metod,
- chování metod včetně jejich síly a robustnosti.

Pro *abstrakta „případových studií“*:

- subjekt a závažné charakteristiky prezentovaného jednotlivce či organizace,
- povaha nebo řešení problému ilustrovaného vzorovým případem,
- vyzdvižení otázek pro další výzkum nebo teorii.

Bibliografická identifikace dále obsahuje **klíčová slova (Keywords)**, která se snažíme vymezit podle následujících pravidel:

- slova co nejvíce odborně známá a jasně definovatelná,
- slova frekventovaná v odborném tisku,
- slova vyskytující se i v anglickém odborném jazyce (ne pouze přeložitelná),
- slova nevyskytující se v názvu písemné práce,
- slova znamenající obecné zarámování tématiky i jednoznačně specifikující problematiku,
- slova zařazující problematiku do širších oborových i multioborových souvislostí.

Využijte plný počet povolených klíčových slov (v našich doporučeních uvádíme 5-8).

Prohlášení autora

Prohlášení autora o samostatném zpracování, uvedení všech literárních a odborných zdrojů a dodržování zásad vědecké etiky je vážným akademickým a etickým slibem.

Poděkování

Poděkování (Acknowledgements) pište v doporučené formě, ale zvažte i uvedení dalších osob, které měly významný podíl na zpracování písemné práce.

Úvod

V úvodní kapitole (Introduction) uvádíme čtenáře do problematiky a zdůvodňujeme aktuálnost jejího řešení. Je odpovědné vymezit vlastní stanoviska a východiska, případně na jaké teorii budou naše úvahy, analýzy či šetření založeny. Z úvodu musí být čtenáři jasné, oč autor usiluje a jaký problém bude řešen. Dále by měl čtenář získat základní informace k pochopení autorových záměrů a dostatečný úvodní vhled do problematiky.

Úvody jsou největším problémem vědeckých článků a jejich kompozice je proto také nejvíc rozpracována a jazykovým výzkumem podložena. V odborné literatuře je diskutován tzv. „Swales’s Creating a Research Space” (CARS) model nebo „Swales’s moves”, který zahrnuje (Čmejková, Daneš, & Světlá, 1999; Golebiowski, 2000; Sutton, 2000):

- vytvoření teritoria (teze o centralitě, zobecnění tématu, přehled předchozího výzkumu),
- vymezení místa (protikladné tvrzení, poukázání na mezeru, položení otázky, pokračování v tradici),
- zaujetí místa (vyznačení cílů nebo ohlášení aktuálního výzkumu, ohlášení zásadních objevů, naznačení struktury písemné práce).

Velmi poučný je pohled na úvod našich kolegů filosofů. Požadují úvod krátký, svižný a nápaditý, ale také „úvod má být trošku rozverný, trošku odhalující věci budoucí (ale jenom trošku), tedy svůdný a tak trochu se čtenářem laškující... Banální první věta signalizuje oponentům nudu po všechny další stránky“ (Šimek & Kubátová, 2000, 28).

Přehled poznatků

Přehled poznatků o řešené problematice může být součástí úvodu. V diplomových pracích však doporučujeme prezentovat dosavadní poznatky, současný stav a trendy v řešení problému v samostatné kapitole. Zpravidla postupujeme od obecnější problematiky k specifitějším oblastem, které úzce souvisejí s podstatou řešeného problému. V kapitole nelze uvádět pouze souhrn různorodých, i když odborně kvalitních poznatků. V diplomové práci se již očekává utřídění, kritické zhodnocení, prezentace rozporných názorů a rozdílných přístupů a rozlišení hodnotných a méně hodnotných faktů a názorů. Z analýzy a syntézy poznatků musí vyplynout i názor autora a jeho stanovisko. Objektivní kritické posouzení je znakem dobrého vhledu do problému a rostoucího sebevědomí autora.

V přehledu poznatků by měl diplomant prokázat schopnost efektivní práce se všemi informačními zdroji, prokázat vědeckou pokoru před vědeckým poznáním, ale také schopnost

kritického posouzení, odvahu k vyslovení vlastních názorů i nesouhlasu s názory (nesouhlas podložený důkladným teoretickým studiem a zkušenostmi).

Cíle a hypotézy

V kapitole precizujeme a doplňujeme již dříve formulované cíle z projektu diplomové práce. Stručnost, jednoznačnost, srozumitelnost, logičnost a výstižnost díkce je vždy hlavní předností kapitoly. Přínosné je velmi stručné zdůvodnění hlavních cílů, a to i přesto, že zdůvodnění řešení problematiky je očekáváno již v úvodu písemné práce. U složitějších, různě strukturovaných řešení problému doporučujeme stanovit hlavní cíl a utříděné dílčí cíle. Cíle v diplomové práci by se měly vyznačovat reálností, časovou podmíněností a finalitou (dosažitelností).

Nejobtížnější a také nejčastěji kritizovanou částí této kapitoly jsou hypotézy. Formulace hypotéz, jako obecně metodologický problém, je k diskusi přístupná všem účastníkům obhájeb. Není výjimečné, že se k této části písemných prací kriticky vyslovují i ti, kteří se ani ve svých pracích nedokázali na dobré metodologické úrovni s tímto problémem vypořádat. V tomto textu je možné se zmínit pouze o základních metodologických požadavcích. Zdůrazňují, že hypotéza je vždy spekulativní tvrzení o fenoménu, který je v celém rozsahu referenčního souboru nedostupný zkoumání. Oprávněnost této spekulace se verifikuje nebo falzifikuje pomocí informací, které byly získány výzkumem na vzorku populace.

Hlavní požadavky na správnou formulaci hypotéz

a) Vědeckost

Hypotéza operacionalizuje vědecký problém do objektivizovaného předpokladu. Cílem ověření hypotézy jsou nová fakta, která tvoří základ nové vědecké teorie. Ve vědecké praxi se však většinou jedná o velmi malý přínos, což znamená v případě diplomových prací jen potvrzení hypotézy v jiných podmínkách, ověření dílčích hypotéz, na kterých je založena hlavní hypotéza apod. „Plodnost“ hypotézy je právě v přínosu nových poznatků. Je zarážející, jak často se vyskytují hypotézy nelogické a tautologické. Výrok typu „zařazení posilovacích cvičení do tréninkového procesu basketbalistů zvýší silový základ a celkovou zdatnost hráčů“ je špatnou hypotézou a navíc hypotézou tautologického typu. Posilovací cvičení je určeno k tomu, aby zlepšilo silové schopnosti. Navíc jsou v hypotéze uvedené dvě závislé proměnné (silový základ a celková zdatnost), a to ještě se značnou mírou entropie. Co se rozumí celkovou zdatností? Je to i psychická zdatnost?

b) Ověřitelnost

Mnoho aktuálních a potřebných hypotéz je nepoužitelných právě proto, že jsou neověřitelné. Neověřitelné jsou hypotézy např. pro dosud nevypracované potřebné výzkumné techniky, pro množství zcela nekontrolovatelných proměnných, pro nereálnost ověřování v přirozených podmínkách, z důvodů etických apod.

c) Vyvrátitelnost

Tak jak musí být hypotéza ověřitelná, právě tak musí být vyvrátitelná. Verifikovat či falzifikovat hypotézu je, z aspektu metodologického, stejně závažný metodologický postup. „Správně formulovaná vědecká hypotéza je ta, jejíž experimentální vyvrácení pořád ještě poskytuje dostatek možností publikovat článek“ (Komenda, 1994, 12).

d) Jasně formulované proměnné

Správná hypotéza je vždy založena na vztahu nezávisle a závisle proměnné. Proměnné jsou jednoznačně a jednosměrně vymezeny bez dalších doplňujících vazeb či podmínek. „Nestačí proměnnou pouze pojmenovat, ale je třeba ji jednoznačně vymezit (je třeba jednoznačně říci, co jí myslíme)“ (Chrásková, 2000, 233). Nejstručněji vyjádřeno, když nastane A, změní se B nebo když nastane A, tak B bude lepší než C atd. V daném příkladě musí být

jasné a jednoznačné, co znamená lepší. Kerlinger (1972, 35) k hypotézám poznamenává - „jsou v podstatě predikcemi tvaru 'jestliže A, pak B' které zavádíme, abychom ověřovali vztahy mezi A a B“. Většinou se jedná o jasně vymezený vztah (závislost, souvislost), rozdíl nebo shodu, případně důsledek nebo příčinu. Blahuš (1996) rozlišuje vztah deskriptivně asociační, koexistenční (nevhodně zvaný 'korelační'), sukcesivní a kauzální. Z hlediska času pak synchronní a diachronní a z hlediska variability interindividuální a intraindividuální.

e) Co nejužší, ale s udržení významnosti

Užší problém umožňuje snáze formulovat ověřitelnou hypotézu. Umožňuje také jednodušší a srozumitelnější vyjádření. Čím vyšší je obecnost, o to větší je nebezpečí vágnosti, neurčitosti, zamlženosti a hodnotových nevědeckých výroků.

f) Jednoduchost a jednoznačnost

Hypotéza nesmí formulačně umožňovat alternativní výklad. Vstup dalších proměnných je nepřípustný, a proto je třeba takovéto hypotézy raději rozdělit na několik hypotéz. Množství jednoduchých hypotéz je však často kontroverzní s vědeckostí a „plodností“ hypotéz.

g) Časová reálnost

Časová náročnost může znamenat závažné negativní změny v podmínkách, nástup nových nekontrolovatelných proměnných, ukončení výzkumu z mnoha různých nepředvídatelných faktorů apod. Gavora (2000, 53) se domnívá, že dobře stanovená hypotéza má jen tři základní vlastnosti, které by nemělo být problémem dodržet. Nazýváme je „zlatá pravidla hypotézy“:

1. Hypotéza je tvrzení. Vyjadřuje se oznamovací větou. Připomínáme, že naopak výzkumný problém se výhodně formuluje v tázací formě. Na konci výzkumu musíme toto tvrzení přijmout (je to pravda) nebo vyvrátit (není to pravda).
2. Hypotéza vyjadřuje vztah mezi dvěma proměnnými.
3. Hypotéza se musí dát testovat (empiricky zkoumat). Její proměnné se musí dát měřit nebo kategorizovat.

Každou hypotézu, kterou verifikujeme, bychom se měli snažit falzifikovat, zvažovat její historickou podmíněnost, míru generalizovatelnosti stejně jako míru interdisciplinárnosti. Diplomové práci prospěje, když jsou **hypotézy doplněny zdůvodněním**, případně i doplňujícím výkladem. Jsou-li hypotézy vytčeny, musí být v práci uvedeno, zda byly potvrzeny nebo vyvráceny. Hypotézy nelze potvrzovat částečně, téměř, s výjimkami apod.

Nelze-li splnit při formulaci hypotéz nejzákladnější metodologické požadavky (např. není možné jednoznačně vymežit nezávisle a závisle proměnnou) setrváváme raději pouze u odborných otázek nebo jasně formulovaných cílů. Vědecké otázky se také vyznačují přesně vymezenými proměnnými.

Metodika

V metodice jasně charakterizujeme výběrový soubor se zvláštním důrazem na podstatné charakteristiky z hlediska zaměření výzkumu. Tzn., že například při výzkumu zaměřeném na motoriku dětí nemůže v popisu chybět věk, hmotnost, výška, BMI, případně i zdatnostní charakteristiky a další. Naopak při pedagogickém výzkumu může být mimo věk dětí důležité rodinné zázemí, zapojení do organizovaných aktivit ve volném čase, sociální role jednotlivců ve skupině apod. Charakteristiky můžeme prezentovat i ve formě tabulky. Vždy je třeba upozornit na způsob výběru probandů, dělení do skupin a na další podstatné skupinové charakteristiky, zejména pak způsob sestavování kontrolní skupiny. Dále je třeba v metodice uvést, jakým způsobem byl získán souhlas probandů k výzkumu a jakým způsobem bylo zajištěno utajení výsledků nebo anonymita probandů. U výzkumů náročnějších na hloubku zjišťovaných osobnostních charakteristik je vhodné zajistit **souhlas etické komise fakulty**.

V metodice uvádíme přehled všech výzkumných technik a metod a je správné, když uvedeme i míru jejich standardizace. Objasníme také vlastní podíl na standardizaci metod. Pouze na výzkumné metody náročné na popis a dobře dostupné v odborné literatuře stačí odkaz. U využitých přístrojů uvedeme přesnou charakteristiku, typ přístroje a výrobce. Nezatajujeme žádné slabiny výzkumných technik, metod i přístrojů. Z popisu použité metodiky musí také vyplývat důvěra ve zvolenou metodiku, to, že v dané situaci byla zvolena nejvhodnější metodika a uvedené nedostatky nezpůsobují pochybnosti o kvalitě výzkumu.

Metodika musí být popsána tak, aby bylo možné výzkum kdykoliv co nejvěrohodněji opakovat. V závěru metodiky objasníme i způsob statistického zpracování, včetně použitého statistického programu.

Výsledky

Výsledky jsou pro autora při dobře sestaveném projektu, správně zvolené metodice a úspěšné realizaci výzkumu tou snazší částí písemné tvorby. Autor prezentuje v pragmatické podobě hlavní dosažené výsledky. Kvalita nespočívá v prezentaci všech dosažených výsledků, nýbrž v prezentaci vybraných a řešenému problému nejvíce odpovídajících výsledků. Velmi důležitá je proto i výpovědní hodnota z hlediska čtenáře. Množství významných, ale problém komplikujících výsledků není většinou přínosem pro kvalitu práce.

Dělení kapitol na výsledky a diskusi znamená, že ve výsledcích předkládáme nejzávažnější fakta a teorie. Využíváme k tomu nejvhodnější prezentační formy včetně tabulek, grafů a schémat. V textu pouze konstatujeme, upozorňujeme či zdůrazňujeme vybrané aspekty prezentovaných výsledků. Nepodléhejme svodům k diskusi, komparaci, vyjádření svého stanoviska apod.

Diskuse

Sepsání této kapitoly klade vyšší nároky na kreativitu, divergentní a kritické myšlení, uplatnění dosavadních autorových zkušeností s řešením problematiky, a to v kontextu se studiem odborné literatury. U začínajících autorů není interpretace výsledků snadná. Zvnitřnění, do jisté míry osvojení a „nasátí“ problému, usnadňuje udržet konzistentnost a logičnost diskuse v tématických mezích. Stejnou pozornost je třeba věnovat jak přínosu, tak i nedostatkům. Je nesprávné rozlišovat výsledky na pozitivní (v souladu s očekáváním) a negativní. Neočekávané výsledky, které jsou v rozporu s předpoklady, mají stejnou vědeckou hodnotu jako výsledky podporující předpoklady. Výsledky zcela podporující předpoklady, interpretované bez pochybností, mohou být výsledkem povrchního výzkumu, tautologického přístupu, obav z uvedení podle autora „negativních výsledků“ i znakem malé sebedůvěry a nevyzrálosti autora.

Jedna z možností přístupu k tvorbě diskuse je:

- uvést hlavní výsledky do širších souvislostí,
- objasnit přístup k doplňujícím výsledkům a objasnit i jejich význam,
- analyzovat vztahy a různé aspekty zjištěných výsledků,
- provést komparace s obdobnými výsledky,
- provést případný historicko-futurologický exkurs výsledků a výzkumných přístupů.

Závěry

Závěry diplomové práce shrnují stručně, konkrétně a přehledně dosažené výsledky. Již neobsahují odkazy, diskusi či nové otázky. Mělo by z nich být zřejmé, zda byly splněny cíle diplomové práce. Závěry v diplomové práci mohou být otevřené a navozující další výzkumné problémy. Mohou být rozděleny na závěry směřující více do teoretické oblasti a závěry přínosné pro praxi. Měli bychom také uvádět, co se nám nepodařilo v diplomové práci splnit.

Vnější úprava diplomových prací je jednoznačně určena:

Identifikace na vazbě

Univerzita Palackého v Olomouci Fakulta tělesné kultury	
DIPLOMOVÁ PRÁCE (magisterská)	
2003	Jan NOVÁK

Na rubu vazby se tiskne jméno autora a rok: Jan NOVÁK

2003

Titulní list diplomové práce

Univerzita Palackého v Olomouci Fakulta tělesné kultury	
DIAGNOSTIKA KOORDINAČNÍCH SCHOPNOSTÍ VE ŠKOLNÍ TĚLESNÉ VÝCHOVĚ Diplomová práce (magisterská)	
Autor: Jan Novák, učitelství pro střední školy, tělesná výchova - matematika Vedoucí práce: doc. PhDr. Pavel Hanák, Ph.D. Olomouc 2003	

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Jan Novák

Název diplomové práce: Diagnostika koordinačních schopností ve školní tělesné výchově

Pracoviště: Katedra kinantropologie

Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Pavel Hanák, Ph.D.

Rok obhajoby diplomové práce: 2003

Abstrakt: *(maximálně 10 řádků, 80-120 slov)*

Klíčová slova: *(5-8)*

Diplomová práce byla zpracována v rámci řešení výzkumného grantu MŠMT No. 2121.

Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb.*

* V případě, že z vážných důvodů nesouhlasíte s půjčováním diplomové práce, ihned po obhajobě uveďte termín, od kdy je možné zahájit půjčování diplomové práce. Např. Souhlasím s půjčováním diplomové práce v rámci knihovních služeb od 1. 9. 2004.

Bibliographical identification

Author's first name and surname:

Title of the master thesis:

Department:

Supervisor:

The year of presentation:

Abstract: *(maximum 10 lines, 80-120 words)*

Keywords: *(5-8)*

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

(I agree with lending of this thesis in library range from the 1st of September 2004.)

Na dalším volném listě prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracoval/a samostatně pod vedením doc. PhDr. Pavla Hanáka, Ph.D. a konzultanta Dr. Jana Kováře, uvedl/a všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval/a zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 21. listopadu 2002

.....

Na dalším volném listě poděkování

Děkuji doc. PhDr. Hanákovi, Ph.D., konzultantovi Dr. Janu Kovářovi a pracovníkům Laboratoře didaktiky tělesné výchovy a sportu za pomoc a cenné rady, které mi poskytli při zpracování diplomové práce. Dále za to, že diplomová práce mohla být řešena v rámci výzkumného grantu MŠMT No. 2121.

5. 4 Rigorózní práce

Zpracování rigorózních prací navazuje na zpracování diplomových prací (magisterských). Metodologicky i obsahově je rigorózní práce specifikována předpisy v rigorózním řádu vysoké školy. Rigorózní práce má zpravidla strukturu typické vědecké práce. V rigorózní práci prokazuje autor schopnost samostatné odborné a tvůrčí výzkumné činnosti. Dále by měl prokázat oproti diplomové práci vyšší metodologickou úroveň, širší a hlubší teoretický základ (včetně „univerzitního“ filozofického základu) vzhledem k zaměření rigorózní práce.

Specifikem rigorózní práce v kinantropologii je vazba na titul „PhDr.“. Absolventský titul doktora filosofie je determinujícím faktorem v zaměření rigorózní práce. Z těchto důvodů je třeba respektovat následující specifika:

V *úvodu* „zasadit“ problematiku rigorózní práce do širších sociokulturních a filozofických souvislostí.

V *přehledu poznatků* je proto také třeba, v rámci možností tématu, analyzovat teoretická a filozofická východiska. Autor by se měl pokusit „zakotvit“ problematiku v sociálních, kulturních, etických, politických, sociologických, pedagogických, psychologických a případně dalších humanitně laděných aspektech. Žádoucí je prokázat i historické myšlení a prezentovat problém v historickém kontextu.

Stejně aspekty je třeba respektovat i při *interpretaci výsledků* a hlavně v *diskusi*. Vidět problém systémově, komplexně, tzn. v širších souvislostech a divergentně. To je typický znak odlišující dobrou rigorózní práci od diplomové práce.

Závěry více zdůrazňují teoretický přínos rigorózní práce a možnosti využití dosažených výsledků v praxi.

Referenční seznam rigorózní práce se liší od referenčního seznamu diplomové práce zejména rozsahem obecné odborné literatury včetně rozsáhlejších zahraničních zdrojů. Odborné zdroje výrazně přesahují kinantropologické literární hranice.

Pro současnou moderní vědu jsou typické integrační tendence.

Za prospěšnější je možno pokládat ty výzkumné a vývojové projekty, které překračují zbytečné bariéry, které při řešení vlastních problémů berou v úvahu znalosti, výsledky, hodnoty a kritéria konstituovaná v jiných oblastech a jiných oborech.... Lze říci, že integrační, transdisciplinární a interdisciplinární postupy mají různé formy, nelze patrně vystačit s jediným metodologickým schématem nebo sjednocujícím kritériem (Tondl, 1994, 34).

Struktura rigorózní práce může být i v kontextu s těmito trendy více *otevřená a velmi dynamická*.

Struktura rigorózní práce

Úvodní identifikační strana

Bibliografická identifikace v českém jazyce

Bibliografická identifikace v anglickém jazyce

Prohlášení autora (případně poděkování)

Obsah

Úvod

(obsahuje i objasnění základních pojmů a konstruktů)

Přehled poznatků

Cíle a hypotézy

(dílčí cíle, vědecké otázky, problémy k řešení)

Metodika

Výsledky

Diskuse

Závěry

Souhrn

Summary

(souhrn v anglickém jazyce)

Referenční seznam

(případně i bibliografický seznam)

Tabulky

(pokud nejsou přímo v textu)

Přílohy

(při větším počtu seznam příloh)

Vnější úprava rigorózních prací je jednoznačně určena:

Identifikace na vazbě

Univerzita Palackého v Olomouci	
Fakulta tělesné kultury	
RIGORÓZNÍ PRÁCE	
2002	Jan NOVÁK

Na rubu vazby se tiskne jméno autora a rok: Jan NOVÁK

2002

Titulní list rigorózní práce

Univerzita Palackého v Olomouci	
Fakulta tělesné kultury	
TEORIE GENETICKÉHO UČENÍ	
Rigorózní práce	
Autor: Mgr. Jan Novák	
Pracoviště: Gymnázium Šternberk	
Olomouc 2002	

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Mgr. Jan Novák
Název rigorózní práce: Teorie genetického učení
Pracoviště: Gymnázium Šternberk
Rok rigorózní zkoušky: 2003
Abstrakt: <i>(maximálně deset řádků, 80-120 slov)</i>
Klíčová slova: <i>(5-8)</i>
Rigorózní práce byla zpracována v rámci řešení výzkumného grantu MŠMT No. 2121.
Souhlasím s půjčováním rigorózní práce v rámci knihovních služeb.*

* V případě, že z vážných důvodů nesouhlasíte s půjčováním rigorózní práce, ihned po rigorózní zkoušce uveďte termín, od kdy je možné zahájit půjčování práce. Např.: Souhlasím s půjčováním rigorózní práce v rámci knihovních služeb od 1. 3. 2004.

Bibliographical identification

Author's first name and surname:

Title of the doctoral thesis:

Department:

Supervisor:

The year of presentation:

Abstract: *(maximum 10 lines, 80-120 words)*

Keywords: *(5-8)*

I agree the thesis paper to be lent within the library service. (I agree with lending of this thesis in library range from the 1st of March 2004.)

Na dalším volném listě prohlášení

Prohlašuji, že jsem rigorózní práci zpracoval/a samostatně pod vedením doc. PhDr. Pavla Hanáka, Ph.D. a konzultanta Dr. Jana Kováře, uvedl/a všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval/a zásady vědecké etiky.

nebo

Prohlašuji, že jsem rigorózní práci zpracoval/a samostatně, uvedl/a všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval/a zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 21. listopadu 2003

Na dalším volném listě poděkování

Děkuji doc. PhDr. Hanákovi, Ph.D. a pracovníkům Laboratoře didaktiky tělesné výchovy a sportu za pomoc a cenné rady, které mi poskytli při zpracování rigorózní práce. Dále za to, že rigorózní práce mohla být řešena v rámci výzkumného grantu MŠMT No. RS8093.

5. 5 Disertační práce

Metodologicky i obsahově je disertační práce specifikována předpisy pro doktorský studijní program.

Hlavní cíle tvorby disertační práce:

- prokázat schopnost sepsání původní vědecké práce,
- prokázat schopnost práce se všemi hlavními informačními zdroji,
- vstoupit do mezinárodní úrovně vědy,
- zvládnout vědecký jazyk,
- osvojit si základy publikační a vědecké etiky,
- přesvědčit o schopnosti popularizace vědy,
- zvládnout kontinuálně rozsáhlejší vědecký problém,
- prokázat „tah na branku“, „nasátí problému“, doktorandský vědecký entuziasmus, „odvahu před kapacitami“, hledání nových způsobů řešení apod.,
- prokázat přínos pro teorii a praxi,
- zvládnout techniku a kompozici psaní,
- zvládnout rozdíly v psaní českých a cizojazyčných textů.

Při psaní disertační práce plníme většinu úkolů, které jsme uvedli v předcházejících pracích. Doktorand také prošel touto školou psaní vědecké práce a spolu s jinou publikační aktivitou by měl již velmi dobře zvládat písemnou prezentaci menších výzkumných prací. Disertační práce má zpravidla typickou strukturu písemné vědecké práce.

Specifičnosti struktury a obsahu jednotlivých částí disertační práce

Bibliografická identifikace

Klíčová slova by měla co nejvíce charakterizovat obsah a přínos práce. Jde o slova s jednoznačnou odbornou determinací, přeložitelností a s širokou nadoborovou informační hodnotou. V rámci možností by měla doplňovat název. Z hlediska informační hodnoty je lepší, pokud klíčová slova nejsou totožná se slovy v názvu. Součástí bibliografické identifikace je uvedení výzkumného projektu, v rámci kterého byl problém disertační práce řešen.

Úvod

V úvodní kapitole je třeba erudovaně zdůvodnit aktuálnost řešené problematiky. Rozdíl oproti předcházejícím písemným pracím by měl být především ve vědeckosti argumentace a hloubce myšlenkového uchopení.

Přehled poznatků

Je třeba prokázat znalost všech významných prací týkajících se řešeného problému. Opomenutí významných výsledků publikovaných v časopisecké literatuře je při současných možnostech neodpuštělným prohřeškem a je důvodem k neobhájení disertační práce. Dále je třeba prokázat širší znalost interoborových poznatků, hlubší znalost zahraniční odborné literatury, schopnost vědeckého kritického posouzení a zaujetí vlastních stanovisek.

Cíle

Na cíle nejsou kladeny zvláštní požadavky. Předpokládá se jasná strukturace a operacionalizace. Z cílů by měla být zřejmá aktuálnost, naznačen způsob řešení a co chceme dosáhnout. Dílčí cíle pak více konkretizují záměry, a to jak ve vztahu k teorii, tak i k dopadu do praxe.

Hypotézy

Na hypotézy jsou kladeny nejvyšší nároky. Autor musí prokázat schopnost projekce vědecké práce. Je třeba si uvědomovat, že „...hypotéza je nejmocnější nástroj, který člověk vynalezl, aby dosáhl spolehlivého vědění“ (Kerlinger, 1972, 39). V disertačních pracích, využívajících kvalitativní výzkumné přístupy mají hypotézy svá specifika, a to včetně doby vytčení, místa zařazení v disertační práci, otevřenosti soustavy hypotéz, a další odlišnosti

(podrobněji v kapitole č. 6). Od doktoranda se očekává i hlubší vhled do logiky vědeckého zkoumání, např. v duchu Popperovy falzifikační teorie (Popper, 1934/1997) nebo Kuhnovy teorie vědeckých revolucí (Kuhn, 1962/1997). „Vyloučit induktivní postupy při formulování vědeckých hypotéz ve prospěch univerzální falzifikace se ukazuje jako neschůdné. V rámci širšího pojetí zdůvodnění nebo ospravedlnění (justifikace) hypotéz lze falzifikaci jako součást vzájemně se doplňujících postupů verifikace-falzifikace přijmout“ (Fajkus, 2000, 167).

Metodika

V metodice disertační práce je třeba důkladněji charakterizovat základní soubor a výběrový soubor (výzkumný vzorek). Jasně formulovat typ výběru (náhodný, záměrný, dobrovolný, spárováný, stratifikovaný - podle určitých kritérií apod.) a přitom si uvědomovat, že i „poměrně malé, ale pečlivě kontrolované výběry vedly k výsledkům mnohem spolehlivějším, než jaké by mohly být získány náhodnými výběry mnohem většími“ (Linguist, 1967, 21).

Popis použitých výzkumných technik a metod by měl být velmi precizní a u vyvinutých nových „výzkumných nástrojů“ plně popisující. Charakteristika zahrnuje i veškeré údaje ke standardizaci těchto nástrojů, pokud tato není jedním z hlavních cílů disertace.

Jako velmi vhodné považuji uvést strukturované znázornění úvodního vstupu, průběhu a výstupu výzkumu neboli formalizaci výzkumu (schéma, model). Doporučuji respektovat metodologická hlediska kauzality Blahuše (1996) a členit *proměnné* na:

a) relevantní

- manipulovatelné (sledované, nesledované),
- kovariační - spontánně působící,

b) irrelevantní - zpravidla je nesledujeme.

Největší rozdíl v psaní metodiky výzkumné práce v českém a v anglickém jazyce a stylu je právě v detailnějším a přísně "vědeckém" popisu výzkumných technik, metod a podmínek.

Výsledky

V kapitole výsledky se v disertačních pracích především jedná o výběr a uspořádání rozsáhlých výzkumných výsledků a také o volbu co nejúčelnější prezentace výsledků. Velký počet tabulek a grafů většinou ukazuje na integrační neschopnost a mnohdy i na povrchnost doktoranda při zpracování výsledků. Kvanta počítačových výsledků v přílohách jsou nepřijatelná. Autor disertační práce je připraven tyto doklady při obhajobě na požádání doložit.

Diskuse

V diskusi při interpretaci výsledků prokazuje doktorand svou vědeckou erudici a připravenost k různorodé vědecké práci. Z diskuse by měla být zřejmá interdisciplinární vědecká kompetentnost, schopnost systémového a komplexního pohledu a také kontinuita výsledkové a literární interpretace.

Závěry

Vyšší nároky jsou kladeny na formulaci a adekvátní generalizaci výsledků. Nepodložené generalizace mohou být opět důvodem k neuznání disertační práce. Pelikán (1998) doporučuje pro výzkumné zprávy závěry trojího druhu: obsahové, metodologické a závěry o praktickém využití nových poznatků a o dalších perspektivách výzkumu. K psaní závěrů trefně poznamenává Kerlinger (1972, 669) že, „...psaní závěru je přirozeně ovlivněno tím, že si uvědomíme a že poznáme omezení a slabosti svého výzkumu. Čtenář však není

povinen si je pracně objevovat - je profesionální povinností autora zprávy, aby ho o nich informoval.“

Souhrn

Po anotaci druhá významná část disertační práce, která by měla mít co nejvyšší informační hodnotu. Krátký, hutný a výstižný souhrn musí „nalákat“ a získat čtenáře (i posuzovatele) k dalšímu čtení disertační práce.

Poznámky k psaní disertační práce

Mimo to, co již bylo obecně uvedeno, vzniká pro autora nový problém v rozsáhlosti práce, a tím větší problémy s udržení intencionálnosti a konzistentnosti textu s vytčenými problémy, cíli a hypotézami. Jako výhodné se ukazuje zpracování hutné, redukované podoby disertační práce v pracovní podobě (i formálně zhuštěné), a to v co nejkratším čase. V první verzi zpracovávají pouze podstatu, co nemůže v práci chybět, co logicky navazuje, co je v souladu s cíli a teprve později zpracují navazující části. Jedná se o obecný problém rozlišení podstatného od méně podstatného, podmiňujícího od nezávislého, odložitelného od neodložitelného, diskutabilního od pracovně jasného apod.

Zajímavé jsou názory absolventa doktorského studia, který konstatuje: existuje málo zdrojů na pomoc jak psát disertaci, snadnější je kritika výzkumu než jeho realizace, psaní disertace je vývojově komunikační proces, kritika je dobrá, psaním disertace se vytváří produkt, nejzávažnější je stanovení hypotéz a volba metod, psaní disertace je získávání zkušeností a učení (Riebschleger, 2001).

Vnější úprava disertačních prací je jednoznačně určena:

Struktura disertační práce

Úvodní identifikační strana

Bibliografická identifikace v českém jazyce

Bibliografická identifikace v anglickém jazyce

Prohlášení autora (případně poděkování)

Obsah

Úvod

(obsahuje i objasnění základních pojmů a konstruktů)

Přehled poznatků

Cíle a hypotézy

(dílčí cíle, vědecké otázky, problémy k řešení)

Metodika

Výsledky

Diskuse

Závěry

Souhrn

Summary

(souhrn v anglickém jazyce)

Referenční seznam
(případně i bibliografický seznam)

Tabulky
(pokud nejsou přímo v textu)

Přílohy
(při větším počtu seznam příloh)

Identifikace na vazbě

Univerzita Palackého v Olomouci Fakulta tělesné kultury	
DISERTAČNÍ PRÁCE	
2002	Jan NOVÁK

Na rubu vazby se tiskne jméno autora a rok: Jan NOVÁK

2002

Titulní list disertační práce

Univerzita Palackého v Olomouci Fakulta tělesné kultury	
ROZVOJ KOORDINAČNÍCH SCHOPNOSTÍ VE ŠKOLNÍ TĚLESNÉ VÝCHOVĚ	
Disertační práce Autor: Mgr. Jan Novák	
Pracoviště: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity Školitel: prof. PhDr. Pavel Hanák, CSc. Olomouc 2002	

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Mgr. Jan Novák
Název disertační práce: Rozvoj koordinačních schopností ve školní tělesné výchově
Pracoviště: Katedra kinantropologie
Školitel: prof. PhDr. Pavel Hanák, CSc.
Rok obhajoby disertační práce: 2002
Abstrakt: <i>(maximálně deset řádků, 80-120 slov)</i>
Klíčová slova: <i>(5-8)</i>
Disertační práce byla zpracována v rámci řešení výzkumného záměru MŠMT No. CEZ:J14/98:155100015.
Souhlasím s půjčováním disertační práce v rámci knihovních služeb.*

- * V případě, že z vážných důvodů nesouhlasíte s půjčováním disertační práce, ihned po obhajobě uveďte termín, od kdy je možné zahájit půjčování disertační práce. Např. Souhlasím s půjčováním disertační práce v rámci knihovnických služeb od 10. 10. 2004.

Bibliographical identification

Author's first name and surname:

Title of the doctoral thesis:

Department:

Supervisor:

The year of presentation:

Abstract: (*maximum 10 lines, 80-120 words*)

Keywords: (5-8)

I agree the thesis paper to be lent within the library service. (I agree with lending of this thesis paper in library range from the 10th of October 2004.)

Na dalším volném listě prohlášení

Prohlašuji, že jsem disertační práci zpracoval/a samostatně pod vedením školitele doc. PhDr. Pavla Hanáka, Ph.D. a konzultanta prof. MUDr. Pavla Sováka, DrSc., uvedl/a všechny použité literární a odborné zdroje a dodržoval/a zásady vědecké etiky.
V Olomouci dne 21. listopadu 2002

Na dalším volném listě poděkování

Děkuji prof. PhDr. Pavlu Hanákovi, Ph.D., konzultantu prof. MUDr. Pavlu Sovákovi, DrSc. a pracovníkům Laboratoře didaktiky tělesné výchovy a sportu za pomoc a cenné rady, které mi poskytli při zpracování disertační práce. Dále za to, že disertační práce mohla být řešena v rámci výzkumného záměru MŠMT No. CEZ:J14/98:1555100015.

5. 6 Habilitační práce

Úprava habilitačních prací se řídí stejnými pokyny jako u disertačních prací. Struktura habilitačních prací je však volnější a specifičtější. Zvláštní strukturu má habilitační práce předkládaná jako soubor prací. I v takto koncipované práci však nesmí chybět cíle, shrnující výsledky a diskuse, závěry, celkový souhrn habilitační práce a summary.

Doporučená struktura habilitační práce:

Příklad struktury habilitační práce

Úvodní identifikační strana

Bibliografická identifikace v českém jazyce

Bibliografická identifikace v anglickém jazyce

Prohlášení autora

Obsah

Úvod

(obsahuje i objasnění základních pojmů a konstruktů)

Cíle

(dílčí cíle, vědecké otázky, problémy k řešení)

Přehled poznatků

Metodika využívaná při řešení problematiky

Výsledky a diskuse

(zpravidla členitější a různě strukturované)

Závěry

Souhrn

Summary

(souhrn v anglickém jazyce)

Referenční seznam

(případně i bibliografický seznam)

Tabulky

(pokud nejsou přímo v textu)

Přílohy

(při větším počtu seznam příloh)

Vnější úprava habilitačních prací je jednoznačně určena:

Identifikace na vazbě

Univerzita Palackého v Olomouci Fakulta tělesné kultury	
HABILITAČNÍ PRÁCE	
2002	Jan NOVÁK

Na rubu vazby se tiskne jméno autora a rok: Jan NOVÁK

2002

Titulní list habilitační práce

Univerzita Palackého v Olomouci Fakulta tělesné kultury	
POHYBOVÁ AKTIVITA ADOLESCENTŮ Habilitační práce Autor: PhDr. Jan Novák, Ph.D.	
Pracoviště: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity Olomouc 2002	

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: PhDr. Jan Novák, Ph.D.
Název habilitační práce: Pohybová aktivita adolescentů
Pracoviště: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity
Rok habilitačního řízení: 2002
Abstrakt: <i>(maximálně deset řádků, 80-120 slov)</i>
Klíčová slova: <i>(5-8)</i>
Souhlasím s půjčováním habilitační práce v rámci knihovních služeb.*

* V případě, že z vážných důvodů nesouhlasíte s půjčováním habilitační práce, ihned po habilitačním řízení uveďte termín, od kdy je možné zahájit půjčování habilitační práce. Např. Souhlasím s půjčováním habilitační práce v rámci knihovních služeb od 10. 10. 2005.

Bibliographical identification

Author's first name and surname:

Title of the habilitation thesis:

Department:

Supervisor:

The year of presentation:

Abstract: *(maximum 10 lines, 80-130 words)*

Key words: *(5-8)*

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

(I agree with lending of this thesis in library range from the 10th of October 2005.)

Na dalším volném listě prohlášení

Prohlašuji, že jsem habilitační práci zpracoval/a samostatně, uvedl/a všechny použité literární a odborné zdroje a dodržel/a zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 21. listopadu 2002

5. 7 Učební texty (skripta)

Úprava učebních textů je určena zásadami pro zpracování učebních textů podle pokynů příslušných vydavatelství. Při psaní a úpravě učebních textů je třeba více než u jiných odborných publikací respektovat didaktické požadavky. Text je určen jasně vymezenému okruhu čtenářů, což usnadňuje dikci i volbu obsahu. Zdůraznit je třeba přehlednost, jednoduchost uspořádání a učební charakter. Za vhodné považujeme členění či vymezení obsahu podle závažnosti (základní, prohlubující, rozšiřující, informativní apod.). Uspořádání učebního textu má podporovat snazší zapamatování, ale také podněcovat k dalšímu vyhledávání pramenů, kladení otázek, pochybování o jednoznačné pravdivosti, hledání souvislostí, podněcovat k divergentnímu myšlení, vést ke kritickému myšlení apod. Učební text by neměl být hlavní studijní literaturou, nýbrž doplňkem vysokoškolských učebnic a vědeckých monografií. Na vysokých školách se stále ještě setkáváme s jevem, kdy skripta představují didakticky nejméně kvalitní formu studijních materiálů a často jedinou literaturu ke zkoušce. Současný pokles počtu vydávaných skript se nemusí projevit nepříznivě, bude-li nahrazen kvalitnější monografickou a učebnicovou literaturou a novými e-learningovými formami.

5. 8 Sborníky

Zpracování příspěvků ve sbornících z konferencí se většinou řídí zvláštními, často ad hoc stanovenými předpisy. U periodicky opakujících se konferencí doporučujeme respektovat, při neúplných publikačních informacích, styl dříve vydávaných sborníků. Pokud není určeno přesné vymezení, doporučujeme zachovávat pokyny uváděné v této publikaci. Sjednocení formálních náležitostí je povinností editora (editorů). Text a struktura příspěvků ve sbornících jsou určeny charakterem příspěvku. U výzkumných prací má příspěvek strukturu obvyklou pro výzkumné práce. U ostatních je třeba zachovat uvedení problému a cíl, přehled dosavadních poznatků o problému a teoretické výstupy nebo závěry pro praxi. Referenční seznamy je možné po souhlase editora neuveřejňovat s tím, že jsou na vyžádání k dispozici u autora příspěvku.

5. 9 Periodika (časopisy)

Při přípravě příspěvků do časopisů je třeba se především řídit pokyny pro autory, které vydává redakční rada časopisu (bývají uváděny přímo v časopise anebo jsou dostupné v počítačové síti). Obecně lze vymezit následující požadavky:

- Předpokládá se znalost specifik publikování ve zvoleném časopise a znalost publikovaných příspěvků souvisejících s tematikou příspěvku.
- Po formální stránce je nutné se podřídit požadavkům redakce.
- Pokud jsou jasně vymezeny formální požadavky, je nutné je splnit beze zbytku.
- Nelze předpokládat, že redakce bude opravovat vaše nedostatky.
- Velmi závažné je posouzení aktuálnosti tématu pro zvolený časopis. U zahraničních časopisů je výhodné získat pomoc při výběru časopisu od zahraničních spolupracovníků z oboru.

Závažné je respektovat specifičnosti příspěvků teoretických, metodologických, kritických, meta-analytických a hlavně příspěvků založených na kvalitativních metodologických přístupech. Některé časopisy vyžadují u všech experimentálních příspěvků přiložení souhlasu etické komise. Další požadavky na publikování v časopisech jsou uvedeny v připomínkách k etice publikování.

5. 10 Výzkumné zprávy

Výzkumná zpráva je typickou formou vědecké písemné práce. Formální úprava výzkumné zprávy má však také svá specifika. Oproti předcházejícím písemným pracím musí výzkumná zpráva navíc obsahovat v úvodu **identifikaci výzkumného projektu**:

- název výzkumného programu (vypsání grantovou agenturou),
- název výzkumného projektu,
- identifikační číslo výzkumného projektu,
- nositele výzkumného projektu,
- počet účastníků tvůrčích, doktorandů, studentů a ostatních pracovníků,
- jméno a příjmení odpovědného řešitele,
- jména a příjmení spoluřešitelů,
- dobu řešení výzkumného projektu,
- čerpání finančních prostředků.

V závěru výzkumná zpráva zpravidla obsahuje:

- přehled publikací jako výstup při řešení výzkumného projektu,

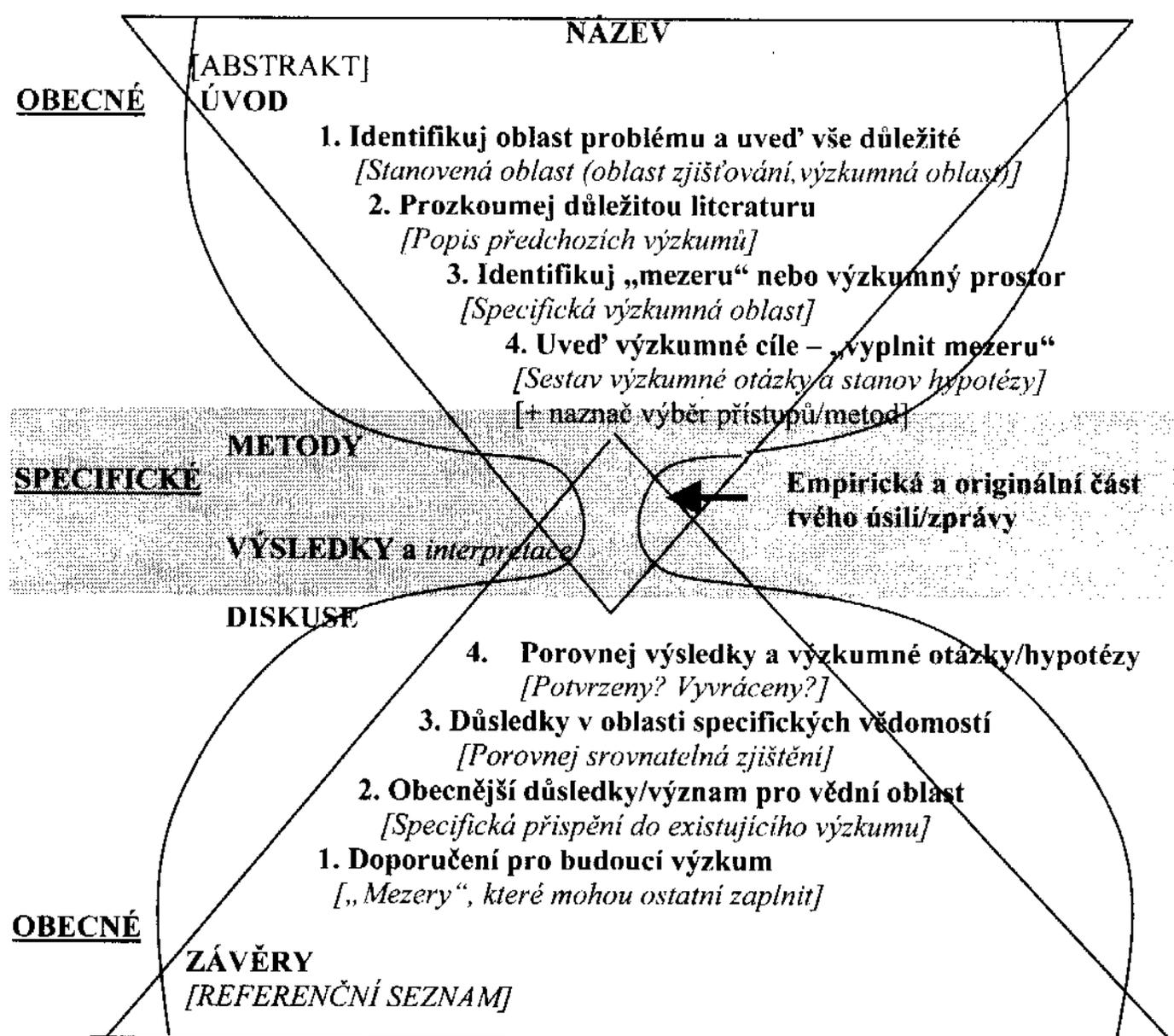
- přehled prezentací na seminářích, konferencích, symposiích a dalších akcích, na kterých byly prezentovány výsledky řešení výzkumného projektu,
- další výstupy jako výsledek či propagace řešení problematiky,
- návrhy pro další projektování výzkumu.

Výzkumná zpráva může být založena na:

- standardním postupovém modelu,
- speciálně vytvořeném „mixu“ postupů a tématu.

Typickým příkladem struktury výzkumné zprávy je *model „přesýpacích hodin“* (hourglass model)

(<http://cc.hku.hk/acadgrammar/report/repProc/planning/HourglassMirror.htm>)

Výzkumné zprávy servisního charakteru mohou mít zjednodušenou strukturu, která je přizpůsobena požadavkům praxe a požadavkům zadavatele.

6 ZVLÁŠTNOSTI PREZENTACE VÝSLEDKŮ KVALITATIVNÍCH PŘÍSTUPŮ K VÝZKUMŮM V KINANTROPOLOGII

Kvalitativní metodologické přístupy jsou charakterizovány odlišnými interpretačními a děje, proces, změnu, průběh a charakter děje, jednání a chování, zakotvení v realitě, zkušenosti a zážitky, interakci, biografii, etnografií a je také založen na jiných výzkumných postupech a metodách.

Strategie výzkumu založeného na kvalitativních přístupech je otevřenější a plastičtější pro změny. Zpravidla až v průběhu výzkumu se hledají a vytvářejí vědecké otázky, hypotézy a vzniká nová teorie v kontinuitě s praxí, což výzkum neuzavírá, nýbrž naopak vede k hledání dalších otázek a souvislostí. Výsledkem kvalitativně zaměřeného výzkumu je především teoretické vyjádření, nová teorie, ale také bezprostřední ovlivňování praxe, a ne množství vědeckých fakt ve formě tabulek, závěrů a generalizací.

Rozdíly v kvantitativních a kvalitativních metodologických přístupech jsou nejvíce zřejmé z typických, kontroverzně vymezených charakteristik (Griffin & Templin, 1989; Hendl, 1999a, b; Knudson & Morrison, 1997; Thomas & Nelson, 2001):

<i>Výzkumné komponenty</i>	<i>Kvalitativní</i>	<i>Kvantitativní</i>
hypotézy	induktivní	deduktivní
výzkumný vzorek	záměrný, malý	náhodný, větší
prostředí	přirozené, reálné	laboratorní, modelové
sběr dat	výzkumník	objektivní nástroje
projekt	flexibilní, možné změny	determinovaný
analýza dat	popis, interpretace	statistické metody
účast výzkumníka	co nejvíce přímá	většinou nepřímá
vztah výzkumníka	těsný	s odstupem
orientace výzkumníka	na proces	na vstup a výstup
statistické zpracování	neparametrické	parametrické

V kvalitativně orientovaných výzkumech se nejčastěji jedná o:

- *případové studie* „case study“ (cílem je sociální objekt ve své jedinečnosti, komplexitě a hloubce poznání - učitel, žák, skupina žáků apod.),
- *kvalitativní evaluace* (hodnocení podstaty, vnitřních mechanismů, následného jednání a chování, výsledných efektů apod.),
- *biografický výzkum* (orientace na rekonstrukci a interpretaci určité etapy života, identifikaci životních situací, analýzu osobních dokumentů, komparaci různých biografií apod.),
- *etnografický výzkum* (orientace na jednání a chování specifických skupin, „duch třídy“ apod.),
- *akční výzkum* „action research“ (podstatou je kontinuita a vzájemné ovlivňování výzkumu a praxe již během výzkumu, smazávání rozdílů mezi výzkumníky a zkoumanými apod.).

Komplexní integrovaný model kvalitativní analýzy zahrnuje čtyři důležité úkoly: přípravu, pozorování, hodnocení/diagnózu a intervenci (Knudson & Morrison, 1997).

Při popisu a prezentaci výsledků kvalitativních přístupů k výzkumu je často typický vědecký jazyk nevyhovujícím a omezujícím interpretačním prostředkem. Kvalitativní výzkumníci nevystačí s textem jako objektivním a neutrálním prostředkem nezávislým na zkoumané realitě a vyžadují výzkumu adekvátní jazykovou interpretaci a sémantickou prezentaci.

Neutrální formu psaní považují za hranici, která omezuje vyjádření podstaty. Připouští se i poetický styl, románový styl, dramatický styl a jinak umělecky laděné formy interpretace výzkumných výsledků (např. s využitím citátů, pohádek apod.).

I *subjektivní styl psaní* se však musí vyznačovat *validitou* (nezkreslující realitu, popisující to, co bylo úmyslem, interpretující všechny závažné souvislosti), *reliabilitou* (spolehlivostí, výstižností, uspořádaností, jednoduchostí vyjádření), *sugestibilitou* (vtažení čtenáře či oponenta do problematiky a spoluúčastenství na interpretaci výsledků a závěrů), *věrohodností*, *výpovědní hodnotou* i „*zakotveností*“ v praxi.

6. 1 Úprava prací založených na kvalitativních přístupech

Pro kvalitativní nebo kombinované kvalitativně-kvantitativní výzkumy je doporučovaná struktura písemných prací velmi často nevyhovující. Struktura takovýchto písemných prací se proto může ztotožňovat s průběhem kvalitativního výzkumu nebo strukturovaně vystihovat jeho nejpodstatnější roviny, fáze či aspekty. Struktura písemné práce je většinou otevřenější, s méně vyhraněnými kapitolami, mnohdy i členitější a v tématických celcích se opakující.

Příklad struktury písemné práce (jednotlivé části se mohou opakovat či prolínat)

Úvodní identifikační strana

Bibliografická identifikace (v českém jazyce)

Bibliografická identifikace (v anglickém jazyce)

Prohlášení autora

Úvod

(navození a zdůvodnění hlavní ideje; přiblížení problematiky; historické, sociální a další aspekty problematiky)

Metodika

(charakteristika uplatněných metod, postupů a technik a jejich obměn v průběhu výzkumu, ale i charakteristika filozofických a metodologických východisek)

Výsledková část

(různě členěné popisy a analýzy)

- popisy případů od případu a jejich uvádění do kontextu,
- prezentace různých etap výzkumu,
- prezentace a kritická analýza rozhodujících fází, klíčových problémů, extrémních či kontroverzních případů,
- prezentace výsledků triangulace, komparací, kvalitativních evaluací apod.

Diskuse a úvahy

(výstupy z pozorování, kritická pojednání, podněty pro další výzkumné postupy)

Otevřené teoretické závěry
(doporučení pro praxi a další výzkumy)

Souhrn

Summary
(souhrn v anglickém jazyce)

Referenční seznam

Bibliografický seznam

Seznam analyzovaných dokumentů

Přílohy

(záznamy, kombinační matice, logické diagramy apod.)

Ve struktuře písemné práce může převažovat aspekt:

- **chronologický** (časový aspekt),
 - **komparativní** (srovnávání různých teoretických přístupů),
 - **triangulační** (podle různých metod),
 - **systémový** (podle různých úrovní, hlavních elementů a jejich vztahů)
- anebo další aspekty podle zaměření kvalitativního výzkumu.

Další příklady hledejte v publikacích ke kvalitativně orientovanému výzkumu (Hendl, 1999a, 2001a; Morgan, 2001; Strauss & Corbinová, 1999).

Ve zvolené struktuře písemné práce se dále musí respektovat různé kombinace kvantitativních a kvalitativních přístupů, a to z hlediska jejich posloupnosti, různého kombinování či prolínání, ale i z hlediska dominantnosti (*KVAL - KVANT, KVANT - KVAL, KVAL - KVANT - KVAL* apod.).

Složitost metodologického vymezení kombinace kvantitativního a kvalitativního přístupu v praxi naznačuje pokus o procesuální uspořádání výzkumu:

Procesuální schéma výzkumu

Hledání problémů

Kladení výzkumných otázek

Tvorba hypotéz s důrazem na aspekt falzifikovatelnosti a otevřenosti

V kvalitativní části výzkumů stačí pouze ujasnění problému a strategie

Volba a tvorba metodiky výzkumu

Vlastní výzkumné šetření

Modifikace metodiky výzkumu

Generování dalších hypotéz a teorií

Vyhodnocování výzkumu

Verifikace a falzifikace hypotéz, tvorba teorie

Výsledky výzkumu

Diskuse

Závěry

Generování nových hypotéz, teorií a výzkumných strategií

Aplikace v tvorbě dalších teorií a aplikace v praxi

7 DOPLŇUJÍCÍ FILOZOFICKO METODOLOGICKÉ PŘIPOMÍNKY

Z historické analýzy vyplývá, že poválečný vývoj české kinantropologie jako vědy byl charakteristický především expanzivním rozvojem, ideologickým zaměřením a jednostranným filozofickým základem. V kinantropologii tak vznikla situace, v níž nebyly a ani nemohly být efektivně využity nově vznikající filozofické směry. Za velmi závažné považují, že se výrazněji nemohl projevit vliv novopozitivismu, jako jednoho z nejzávažnějších impulsů rozvoje experimentálního vědeckého výzkumu. Vývoj kinantropologie nebyl korigován a podněcován dalšími filozofickými směry, zejména z oblasti analytické filozofie a fenomenologie. Eliminace vlivu kritizovaného Popperova falzifikačního pojetí vědy (Popper, 1934/1997) či paradigmatického pojetí Kuhna (Kuhn, 1962/1997) a dalších, negativně ovlivnila metodologické myšlení a vývojové trendy ve vědě. Proto jsou také v našich podmínkách antikumulativní, antiinduktivní či antiverifikační koncepce pro svou otevřenost a narušování stereotypů v generování hypotéz v metodologii kinantropologie stále podnětné. Sílu ducha tzv. „hlasu lidu“ či „démonu souhlasu“, který při analýze hodnocení ve vědě diskutuje Tondl (1999), nelze ani ve vědecké práci a publikační činnosti podceňovat.

Dobry vědec se vždy řídí ideou, že i když tak myslí či konají všichni, tak to ještě nemusí být správné či pravdivé. „Naše představitost je mnohými vědeckými teoriiemi přiváděna do úzkých. Má-li věda vytvářet nové a nové teorie, musí se mnohdy začít s čistým stolem, nebo jinými slovy s prázdnou myslí. Jen tak není originalita představ strhávána k obvyklostem a jen tak má věda možnost překročit dosažený stav a nebýt jen imitací přírody“ (Pstružina, 1998, 45).

Zmíněná filozofická jednostrannost se negativně projevovala i ve zjednodušeném vědeckém jazyku a vědeckém stylu psaní. Jednostranné materialisticko-dialektické základy metodologie kinantropologie jsou v současnosti do určité míry překonány, co se týče dogmatickosti a rozsahu platnosti. Domnívám se, že není zcela na místě přechod do extrémních metodologických pozic, jako je Feyerabendův přístup, odmítající vše, čeho bylo dosaženo „starší“ teorií, a podřízení se obecnému principu „všechno je dovoleno“.

Kinantropologie má v současnosti při svém interdisciplinárním charakteru pestrou **základnu filozofických směrů a dynamickou filozofii vědy**, která je základem vědecké racionality. V nové historické situaci může kinantropologie přijmout **adaptabilní filozofický přístup**, vhodně využívající potencialit zvoleného filozofického základu. Typickým příkladem je metodologické pojetí Hackforta (1994), který vymezuje, například pro kvalitativní přístupy, základní filozofický trojúhelník: „fenomenologie - dialektika - hermeneutika“. Fenomenologická orientace je považována i u četných dalších metodologů za velmi důležitý základ kvalitativních přístupů k výzkumu (Thiele & Kolb, 1994).

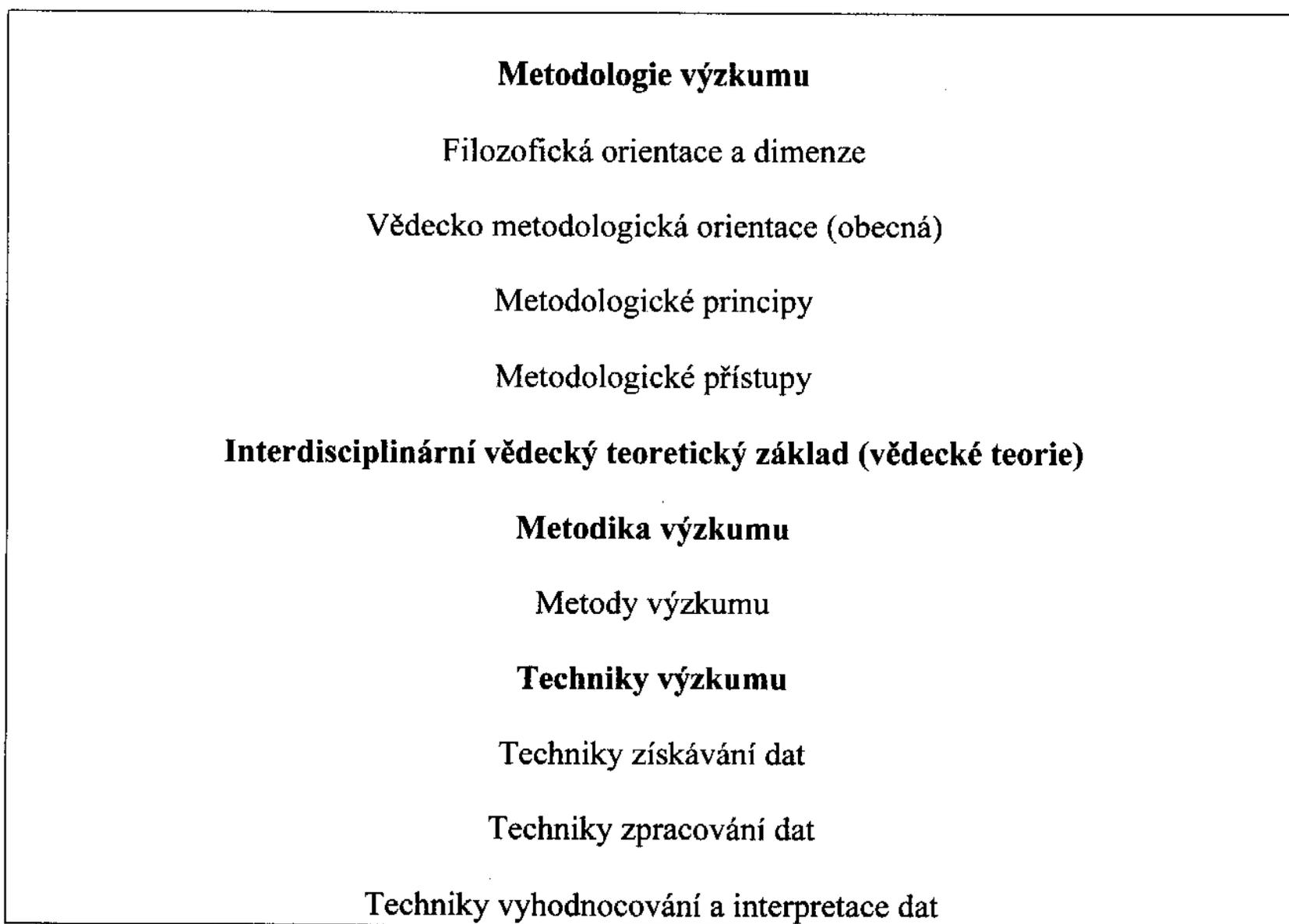
Zvolený filozofický základ vytváří intencionální filozofickou dimenzi, navozující a do určité míry determinující metodologické přístupy, metodologické principy, výzkumné techniky apod. Neméně závažné je navození intencionálního filozoficko-metodologického myšlení, které v prizmatu metodologických principů usměřňuje volbu výzkumných přístupů, metod a technik. V tomto kontextu se jeví lákavá Kuhnova holistická koncepce vývoje vědy (Kuhn, 1962/1997; Snyder & Abernethy, 1992). Její některé absolutizované a radikalizované znaky holismu, sociologismu či vědecké revolučnosti však nabádají v našich podmínkách a historické etapě k značné obezřetnosti. Obdobně obezřetně posuzuje Tondl (1994) četné kritické metodologické přístupy tzv. postmoderny, jež mají negující a nekonstruktivní charakter.

Je třeba se ptát, zda není Kuhnovo pojetí v našich podmínkách příliš konvergentní s přetrvávajícím materialisticko-dialektickým vědeckým myšlením. Můžeme na současném stupni vývoje kinantropologie rezignovat na kumulaci a akumulaci verifikovaných vědeckých

faktů a vědeckých teorií? Nepovede „filozofická a metodologická bezbřehost“ k opětovnému prosazování materialistické dialektiky? Opravdu nepotřebujeme vědu o vědě, obecnou metodologii vědy resp. metavědu?

V tomto kontextu ztěžuje, podle Fajkuse (1997, 131), šíře filozofického základu tvorbu metavědy. Konstatuje také, že „ambice na vytvoření obecné metodologie vědy se při své konkrétní realizaci setkaly se značnými obtížemi“. Je za dané situace vůbec možné na naší kinantropologické úrovni schematizovat obecný metodologický přehled hierarchicky uspořádaných úrovní vědeckého bádání? Je možné ve struktuře výzkumu stanovit rovinu metodologickou, metodickou a technologickou?

Schematický přehled strategie výzkumu

Pro kinantropologii je nezbytná *pestrost a alternativnost metodologických přístupů*. Je velmi obtížné zvolit jedno univerzální kritérium pro jasnější členění metodologických přístupů. Zjednodušeně a schématicky můžeme uvažovat o následujících metodologických přístupech:

Kvantitativní	Kvalitativní
Strukturální	Funkcionální
Induktivní	Deduktivní
Verifikační	Falzifikační
Analyticko-syntetický	Komplexní
Longitudinální	„Průřezový“

Deterministický	Stochastický
Racionální	Naturalistický
Empirický	Teoretický
Systémový	Holistický
a další	a další

Uvedené přístupy nemusí být kontroverzní, což platí i pro kvantitativní a kvalitativní přístup (Blahuš, 1996; Griffin & Templin, 1989; Hendl, 1997; Hunger & Thiele, 2000; Silverman & Ennis, 1996). Vzájemná kombinace, koordinace nebo subordinace se předpokládá, stejně jako jejich komplementarita a podpora. Rozlišení metodologického přístupu a metody je však diskutabilní a vyžaduje jasné definování, operacionalizaci, kategorizaci a metodologické utřídění.

Z filozofických úvah by mělo být zřejmé, že filozofická východiska ovlivňují způsob psaní vědeckých textů a změny v metodologii vyžadují změny v písemné prezentaci výsledků výzkumů.

8 ODKAZY NA CITACE

Odkazy na citace plní v odborném textu zejména funkci informační, podpůrnou a komparační. Odkazujeme pouze na citace, které jsou přínosné nebo nutné. Rozlišujeme *citace ze zdrojů a citace zdrojů*. V české terminologii se více používá termínů odkaz, odkaz na literaturu apod.

Odkaz je stručná forma citace vsunutá do pokračujícího textu nebo připojená jako poznámka dole na stránce, na konci kapitoly nebo na konci celého textu. Odkaz slouží k identifikaci publikace, z níž byla vybrána část textu, parafrázovaná myšlenka atd., a k přesnému vymezení její lokace v rámci zdrojové publikace (Český normalizační institut, 2000, 21).

8.1 Citace ze zdrojů (odkazy na citaci s převzatým textem)

Při přesném citování textu uvádíme vždy autora, rok a stránku citace z daného textu, v seznamu referencí uvádíme plnou citaci zdroje. Umístění odkazu na reference je zpravidla na konci věty, anebo ihned za uvozovkami.

Materiál citovaný přímo z jiné autorovy práce nebo z práce jiného autora citujeme doslovně. *Krátkou citaci (méně než 40 slov) označujeme uvozovkami.*

Př.: Podle Nakonečného (1995, 121) „každý jedinec má svůj vlastní systém postojů, tj. jeho jednotlivé postoje jsou určitým způsobem uspořádány a jsou mezi nimi určité vazby“.

Př.: „Pojem potřeby vyjadřuje základní formu motivu, a to ve smyslu nějakého deficitu (nedostatku) v biologické či sociální dimenzi bytí“ (Nakonečný, 1995, 125).

Nebo: (Nakonečný et al., 1995, 125).

(Nakonečný & Novák, 1995, 125).

(Nakonečný, Novák, & Wagner, 1995, 125).

Citaci delší než 40 slov píšeme do samostatného odstavce (tzv. *bloková citace*). Tento typ citace vymezujeme odsunutím od levého okraje (jako u nového odstavce), zpravidla tabelátorem 0,5-1 cm. Tuto vzdálenost dodržujeme pro celou blokovou citaci. Pokud citace obsahuje další odstavec, začínáme odstavcovým odsunutím od levého okraje citace. Blokované citace nevymezujeme uvozovkami. Výrazy v uvozovkách uvnitř blokové citace ponecháme.

Př.: Obdobnou úvahu nacházíme u Polákové (1993, 7), která definuje tvoření „...jako proces realizace nového v konstruktivním směru“.

Tvořivost je individuálním rysem osobnosti a školy v obecném smyslu kladou důraz spíše na činnosti ve skupinách. Někdy pod tlakem nelítostné reality rozvoj tvořivosti dokonce brzdí. Skutečností, která školy a pedagogy tlačí tímto směrem, je vzrůstající počet dětí ve třídách a omezování finančních zdrojů. Není pochyb o tom, že existují vynikající učitelé, jimž se, jak se zdá, daří všechny tyto překážky s úspěchem překonávat a kteří jsou s to v dětech onu individuální jedinečnost podchytit a dále ji rozvíjet (Bean, 1995, 79).

Do blokové citace ze zdroje není možné zahrnovat další citace zdrojů nebo ze zdrojů. Nerespektování tohoto doporučení, spolu s převzetím citované literatury do referenčního seznamu, je závažným důvodem pro negativní hodnocení písemné práce.

Př.: Krize v americké školní tělesné výchově (Rink, 1992; Siedentop, 1992; Vickers, 1992), hledání přijatelných koncepcí v německy hovořících zemích (Grössing, 1995, 1998; Hahn, 1994; Hummel, 1995; Jank & Meyer, 1991) nebo kritický přístup Cruma (1994, 1998) a dalších vážnost situace jen zdůrazňují. Nejvíce problematickým obdobím v systému výchovy a vzdělání mládeže je v současnosti tělesná výchova na středních školách (Frömel, Novosad, & Svozil, 1999, 12).

Prímé citace musí být uvedeny zcela přesně (mimo níže uvedené výjimky). Musí být dodrženo hláskování, interpunkce a slovosled, i když je to v originále nesprávné. Pokud chybné hláskování, interpunkce nebo jiné gramatické nedostatky mohou čtenáře zmást, vložíme okamžitě po chybě v citaci do závorek (*sic*). Znak *sic* (sík) znamená - tak, takto (upozornění, že text je opsán v přesném znění).

Př.: „Metodologické problémy experimentu počítají (spočívají, [*sic*]) zejména v dispozitivu“ (Novák, 2000, 36).

nebo ...počítají (*sic*) zejména...

To, co bylo v originále napsáno ve dvojitých uvozovkách, vkládáme do jednoduchých uvozovek.

Př.: „V počáteční fázi procesu učení se mohl projevit i ‚efekt novosti‘, tak jako v předcházejícím případě“ (Novák, 2002, 24).

nebo

Př.: V originále - After „checking your understanding,“ you are encouraged to read one or both of the articles highlighted in the sections „The Ethics of ‘Running Up the Score’“ and „The Ethics of Taking Drugs to Enhance Sport Performance.“

Citace ze zdroje - „After ‘checking your understanding,’ you are encouraged to read one or both of the articles highlighted in the sections ‘The Ethics of ‘Running Up the Score’ and ‘The Ethics of Taking Drugs to Enhance Sport Performance’“ (Thomas & Nelson, 2001, 230).

Přípustné změny v přesných citacích:

První písmeno prvního slova v citaci může být změněno na velké nebo malé písmeno. Interpunkční znaménko na konci věty může být upraveno tak, aby vyhovovalo syntaxi. Jednoduché uvozovky mohou být změněny na dvojitě.

Vynechání části originálu značíme ve větě třemi tečkami (...) a mezi dvěma větami čtyřmi tečkami (...). První tečka naznačuje tečku na konci věty, tři zbylé vynechání části textu. Na začátku nebo na konci citace užíváme „vynechávací znaky“ jen v případě nutnosti zdůraznění, že citace začíná nebo končí uprostřed věty.

Př.: „Zdá se, jako by hraní a myšlení patřily k protikladným životním postojům...“ (Fink, 1993, 19).

Př.: „V životě dospělých přiznáváme hře nanejvýš omezenou hodnotu.... Hra se přesouvá na periferii života.... Může však být hra, tato očividně a primárně infantilní záležitost, důstojným předmětem filozofie?“ (Fink, 1993, 21).

Jasně oddělení vlastních myšlenek od převzatých je záležitostí vědecké etiky a odborné úrovně autora. Záměrné zatajení převzatých textů bez odpovídajících citací je považováno za jeden z nejzávažnějších odborných prohřešků. **Plagiátorství** je ve vědě a při jakékoliv publikační činnosti žalovatelné (viz podrobněji publikační etika). Vždy má být **důvodem k negativním posudkům a neuznání práce**.

Nepřípustné jsou citace ze zdrojů typu sekundárních abstraktů.

Citování podle (na síti finančně nenáročného) abstraktu je povrchní, protože opomíjí kvantitativní zjištění a jejich statistickou průkaznost, neumožňuje zopakovat pokusy, bez přečtení diskuse často uniká význam objevu apod. A každý omyl v abstraktu se projeví uváděním chybných výsledků v řadě dalších sdělení (Šesták, 2000, 22).

8. 2 Citace zdrojů (odkazy na citace bez převzatého textu)

Při odkazu na myšlenky, pojetí, přístupy apod., bez přebírání přesného textu, uvádíme na konci věty v závorce pouze autora a rok vydání. Plnou citaci uvádíme v referenčním seznamu.

Pořadí dvou nebo více prací v jedné závorkách je určeno jejich pořadím v referenčním seznamu, tzn. podle abecedy a dále podle roku vydání (poslední jsou uvedeny práce ještě v tisku, značené **in press**). Při větším počtu prací u jednoho autora uvádíme jednou jméno autora a pak již uvádíme jen roky vydání citovaných zdrojů.

V případě více zdrojů od jednoho autora v jednom roce přidáváme za rok sufixy **a, b** atd. Obdobně jsou citace značeny v referenčním seznamu. Citace v závorkách oddělujeme středníkem.

Př.: V souvislosti s pohybovou aktivitou je také velice často zdůrazňována kvalita života (Fetz, 1994; Gröbning, 1993, 1994, in press; Roithinger, Schwarz, & Straka, 1994; Sandmayr & Stadler, 1994; Sommer et al., 1996; Wagner R. & Wagner K., 1980, in press-a, in press-b; Wurzel, 1994a, 1994c).

Př.: K obdobným závěrům dospěl Novák (1999), Novák et al. (2002), Novák a Sedlák (1994), Novák, Sedlák, Sovák a Nosková (1992) a Nový (2000, 2002).

Př.: V souladu s výsledky Nováka (2002) dominuje dimenze...

Př.: V roce 2002 srovnával Novák...

Výjimka: Hlavní citaci můžeme v závorkách oddělit od dalších pomocí fráze, jako **viz také (see also)** a umístit ji před první ze zbývajících citací, které jsou v abecedním pořadí.

Př.: (Toman, 1996; viz také Adamec, 1990; Němec, 1995; Nováková-Jakubcová, 1996) nebo také (Toman, 1996; see also Adamec, 1990; Němec...)

Při opakovaném odkazu stejného autora v jednom odstavci rok za jménem neuvádíme, kromě případů, kdy by mohlo dojít k záměně autorů.

Př.: V souladu s výsledky Nováka (2002) dominuje v našem výzkumu dimenze kreativní. Také v kognitivní dimenzi Novák potvrdil, že...

Tak jako u přímých citací ze zdrojů i u citace zdrojů nelze odkazovat na tituly převzaté z jiných prací. Za velmi vážný prohřešek je považováno **převzetí citace z jiných prací bez**

znalostí originálu a následné zařazení citace do referenčního seznamu podle referenčního seznamu v této práci. Je-li originál nedostupný, pak je nutné, ve zcela výjimečných případech, na převzetí upozornit. Převzatá citace (**sekundární citace**) by se neměla vyskytovat u českých zdrojů, zdrojů z dostupných databází a z kvalitativně nižších publikačních zdrojů. To znamená, že je např. velmi nezodpovědné v disertační práci převzít sekundární citaci z magisterské práce.

Př.: Také Kerlinger (1972, 350) zdůrazňuje podle Fischera: „Jestliže projekt experimentu je chybný, pak jakákoliv metoda interpretace, která se snaží učinit projekt vhodným, je rovněž chybná“.

nebo také

Př.: Podle Fischera (in Kerlinger, 1972, 350) „jestliže projekt...“

Pro přesnost je také nutné nevynechávat citace zahrnuté v citovaném originále. Pokud jsou citovány práce s autorským právem, je nutné získat svolení vlastníka autorského práva. Požadavky svolení se často liší. Zda je svolení nutné, záleží na autorovi. Pokud je nutné získat písemné svolení od vlastníka autorského práva, připojíme k citovanému materiálu poznámku s číslem a v poznámce uvedeme svolení vlastníka.

Má-li práce dva autory, citujeme pokaždé jména obou autorů. Při třech, čtyřech nebo pěti autorech, citujeme v první referenci všechny, a pak už uvádíme jen příjmení prvního autora, „**et al.**“ a rok, pokud je to první citace v odstavci.

Př.: Novák, Charvát, Svozil a Hrubá (2001) zjistili...

Dále v odstavci jen zkráceně **Novák et al. (2001)** a případně znovu v odstavci pouze **Novák et al.** také zjistili.

U stejného hlavního autora a stejného roku citace zkracujeme počet autorů tak, aby odkazy mohly být rozlišeny.

Pokud má práce šest nebo více autorů, citujeme jen příjmení prvního autora, „**et al.**“ a rok (v referenčním seznamu však uvádíme jména všech autorů). Zkracujeme-li citaci se šesti nebo více autory do zkrácené formy, uvádíme opět tolik autorů, kolik je nutné k rozlišení referencí a „**et al.**“.

V běžném textu uvádíme při vícejmenné citaci poslední jméno spojkou „**a**“. V citacích, které jsou v závorkách, v tabulkách a v referenčním seznamu připojujeme poslední jméno pomocí znaku **&**.

Př.: Havlíčková a Hrubý (2002) upozorňují...

Př.: Jak již bylo zdůrazněno (Havlíčková & Hrubý, 2002)...

Na skupiny zastupující autory (např. organizace, vědecké společnosti, státní úřady, studijní skupiny apod.) se odvoláváme stejným způsobem jako na autory. První odkaz v plném rozsahu a později s možností využití zkratk. Zda zvolíme zkratku, záleží na složitosti orientace v textu, délce názvu skupiny a zda je zkratka čtenáři srozumitelná. Zkratky však uvádíme pouze při velmi častém odkazování a dlouhém názvu instituce.

Př.: Celostátně platné dokumenty National Institute of Mental Health (2000) v...

Př.: ...což potvrzují i tyto dokumenty (National Institute of Mental Health [NIMH], 2000).

Další zkrácená citace v textu:

Př.: ...a další dokumenty (NIMH, 2000).

Pokud zdroj nemá autora, citujeme v textu několik prvních slov názvu zdroje nebo celý název zdroje a rok. V textu píšeme název zdroje v rámci možnosti *kurzívou (italikou)*. Není-li to možné, je nutné dát název zdroje do uvozovek.

Př.: ...dělí na základní a rozšiřující učivo (Učební osnovy tělesné výchovy, 2002).

Př.: ...rozšiřuje základní učivo „Učební osnovy tělesné výchovy“ (2002).

Př.: Přehled soutěží uvádí *Schulsport-Wettbewerbe in Bayern* (1991).

S právními dokumenty zacházíme při citacích jako se zdroji bez autora.

Pokud je zdroj označen jako „anonymní“, uvádíme v textu slovo **Anonymous**, čárku a rok. V referenčním seznamu je uvedeno též místo autora „Anonymous“.

Př.: ...růst násilí na školách (Anonymous, 2001).

U autorů se stejným příjmením uvádíme ve všech citacích iniciály autorů, i když se liší rok vydání publikace a spoluautoři.

Př.: K. Novák (2001) a P. Novák (2002) také zjistili, že...

Př.: Obdobně zkoumali P. W. Darst a Zakrajsek (1999) a P. B. Darst a Sallis (2002)...

Stejné jméno autorů příbuzenského vztahu značíme jako junior „Jr.“ za jménem a oddělené čárkou (**Sobotka, K., Jr.**).

Př.: Příklady plánů vyučovacích jednotek z různých sportovních odvětví uvádí Zakrajsek, Carnes a Pettigrew, Jr. (1994), kteří...

Když práce nemá datum vydání, uvádíme autorovo jméno, čárku a **n. d.**, tj. „no date“. Pokud je datum vydání nepoužitelné (u starých prací), uvádí se rok překladu, kterému předchází zkratka **trans (překlad)**, nebo rok verze, kterou používáme, za ním následuje **version (verze)**. Pokud známe originální rok vydání, zahrneme jej do citace.

**Př.: (Platón, trans. 1930)
(Komenský, 1633/1988)**

Citace v plném rozsahu nejsou požadovány u hlavních klasických písemných prací, jako jsou např. starověké řecké a římské práce a bible. Tyto zdroje pouze identifikujeme v první citaci v textu. Části klasických písemných prací jsou systematicky číslovány ve všech edicích, a proto užíváme místo čísel stránek tato čísla.

Při citování specifické části zdroje naznačujeme stránku, kapitolu, graf, tabulku nebo vzorec v příslušné části textu. Vždy však musí být uvedeno číslo stránky.

Př.: Novák (2002, 125, vzorec [3])

Telefonní rozhovory, texty z faxových zpráv, e-mailové texty a zprávy, záznam části nepublikované přednášky apod. nejsou zahrnuty v referenčním seznamu. Lze je pouze citovat v textu. V takovém případě pak uvádíme iniciály, příjmení komunikátora a také datum, pokud je to možné. V těchto případech je velmi nutné dodržet etické zásady. To znamená, že v naprosté většině případů je žádoucí vyžádat souhlas autora s uveřejněním rozhovoru či textu.

Př.: Reprezentační trenér K. Nowak (osobní komunikace, 5. 2. 2002) potvrdil...

Př.: Zvolená kondiční příprava není podle názoru kondičního trenéra J. Hlavy (e-mailová odpověď na dotaz, 12. 5. 2002) vhodná...

Zcela výjimečně odkazujeme na jinou odbornou práci pod čarou, a to v těch případech, kdy je velmi úzká vazba předkládaného textu a citace a význam citovaného zdroje chceme zdůraznit. V některých oborech (např. pedagogických, historických apod.) nebo časopisech je takovýto způsob citace zdrojů a ze zdrojů či poznámek k textu vyžadován.

Př.: Kreativ orientierter Sportunterricht an den Grundschulen.*

* Základ příspěvku vychází ze závěrečné výzkumné zprávy...

9 TVORBA REFERENČNÍHO SEZNAMU (Seznam literatury, „References“, „Literatur“)

Citace odborné literatury je důležitou součástí písemné práce. V odborném textu mají být vždy citovány nejzávažnější a „nosné“ publikace, zabývající se danou problematikou. Citace pečlivě vybíráme podle závažnosti, aktuálnosti, míry obecnosti a míry vztahu k problematice. Usilujeme o redukci nadbytečných citací. Výstižně charakterizuje přístup k citacím Selye (1975, 441), který uvádí, že „jen začátečník se s úžasem dívá na nekonečný seznam citací, které se mu podařilo nasbírat“. V současné „databázové době“ a v době vzrůstajících internetových možností jsou slova Selye obzvláště aktuální.

Referenční seznam se vyskytuje vždy na konci písemné práce. *Uvádí jen ty zdroje, které podporují písemnou práci a je na ně v textu odkazováno.* Naopak **bibliografický seznam zahrnuje všechny zdroje**, týkající se rešerší, studia, „pozadí“ písemné práce a dalších poznámek, důležitých pro zpracování písemné práce. Mimo seminární práce, písemné práce historického nebo filozofického charakteru a další specifické písemné práce jsou vyžadovány většinou pouze referenční seznamy.

Každý odkaz v textu musí být zahrnut do závěrečného referenčního seznamu. Autor se musí ujistit, že není rozpor mezi odkazy a referenčním seznamem a že obě citace obsahují stejné údaje. Tzn. provést „bezchybnou kontrolu“ shody jmen autorů a roku vydání zdroje.

Referenční seznam má zlepšit orientaci čtenáře v literárních zdrojích, poskytnout přehled o „zázemí“ písemné práce a do určité míry charakterizovat autora písemné práce. Vyznačuje se pečlivým, jednotným a přesným zpracováním, a to vždy v souladu s požadovaným publikačním stylem.

Jednotlivé reference v referenčním seznamu obvykle obsahují:

Příjmení a jméno autora, rok vydání, název, údaje o vydání a další informace nutné pro jednoznačnou identifikaci.

Přesnost (100%), která je nezbytná, je možná pouze při důsledné a opakované kontrole podle originálu. Zvýšenou pozornost věnujeme hlavně hláskování jmen a slov v cizím jazyku, úplnosti charakteristiky zdroje a časovým charakteristikám.

Znovu připomínám, že referenční seznamy neobsahují osobní komunikace, jako jsou dopisy, faxové zprávy, memoranda a informace z počítačové komunikace. Osobní komunikace jsou citovány pouze v textu.

V referenčním seznamu jsou podle publikačního manuálu APA akceptovatelné pro části knih a jejich charakteristiku následující **zkratky**:

<i>ed.</i>	vydání	<i>p. (pp.)</i>	stránka/stránky
<i>Ed. (Eds.)</i>	vydavatel/é	<i>Pt.</i>	část
<i>chap.</i>	kapitola	<i>Rev. ed.</i>	revidované vydání
<i>n. d.</i>	bez data	<i>2nd ed.</i>	druhé vydání
<i>No.</i>	číslo	<i>Suppl.</i>	dodatek, příloha

<i>Tech. Rep.</i>	technická rada	<i>Vol.</i>	ročník, díl
<i>Trans.</i>	překladatel	<i>vols.</i>	díly

Používáme zásadně arabských číslovek, pokud však nejsou římské číslovky přímo součástí názvu.

Vždy uvádíme město, v němž byla publikace vydána. Upozorňujeme, že ve Spojených státech amerických se uvádí vedle města i zkrácené oficiální dvoupísmenné zkratky státu (např. **Newbury Park, CA:** nebo **Champaign, IL:**). Je-li vydání realizováno ve více městech, uvádíme v citaci pouze první město. Totéž platí pro více vydavatelů.

Jednotlivým citacím *v referenčním seznamu nepřirazujeme čísla*. Druhý řádek a případně další řádky u jednotlivých citací v referenčním seznamu *odsazujeme* pro lepší orientaci tabelátorem o 0,3 cm (tj. jeden až dva údery).

Pořadí citací v referenčním seznamu se řídí abecedním pořádkem podle příjmení prvního autora.

Dodržujeme následující pravidla:

- Řadíme do abecedy písmeno po písmenu. Platí, že „nic předchází před něčím“.

Př.: **Brown, J. R.** je před **Browning, A. R.**, i když **i** je před **j**.

- Údaje **M'**, **Mc** a **Mac** řadíme tak, jak se píše, a ne jak jsou vyslovovány, a respektujeme apostrofy: MacArthur je před McKenzie a MacNeil předchází M'Carthy.
- Podle abecedy řadíme i příjmení, která obsahují členy a předložky (de, la, du, von,...), přičemž se řídíme pravidly jazyka, ze kterého pocházejí. Pokud je údaj součástí příjmení (De Vries), řadíme autory podle příjmení bez ohledu na předsazení údaje (DeBase je před De Vries). Pokud není údaj běžně užíván, přiřadíme jej ke křestním jménům a řadíme autory obvyklým způsobem.
- V případě, že součástí názvu jsou číslovky, řadíme citace tak, jako by číslovky byly hláskovány.

Při určování *pořadí prací jednoho autora* uvádíme jméno autora v první i v ostatních referencích a řídíme se těmito pravidly:

- Reference jsou řazeny podle roku vydání, od nejstarších.

Př.: **Sedlák, K. (2001).**
Sedlák, K. (2002).
Sedlák, K. (in press).

- Reference jednoho autora předcházejí reference více autorů, které začínají stejným jménem.

Př.: **Sedlák, K. (2002).**
Sedlák, K., & Novák, J. (1990).

- Reference se stejným prvním autorem, ale jiným druhým nebo třetím autorem, se řadí do abecedy podle příjmení druhého/třetího autora.

Př.: Duda, R., Kocián, P., & Vaněk, D. (2001).
Duda, R., & Lang, F. (1999).
Duda, R., Lang, F., & Bank, F. (1999).
Duda, R., Lang, F., & Bank, F. (2001).

- Reference se stejnými autory jsou řazeny podle roku vydání, starší dříve.

Př.: Schaller, H.-J., & Weber, W. (1995).
Schaller, H.-J., & Weber, W. (2002).

- Reference jednoho (více) stejných autorů a stejného roku vydání jsou řazeny do abecedy podle názvu (vylučujeme členy).

Výjimka: Pokud jsou takovéto reference rozlišovány členy v sériích (př. Část 1, Část 2), jsou dány do pořadí tak, jak následují v této sérii. Hned za rokem vydání jsou ještě v závorce připojena malá písmena **a**, **b**, **c** atd.

Př.: Svoboda, B. (1990a). *Kontrola...*
Svoboda, B. (1990b). *Úlohy...*

- Pořadí několika zdrojů od různých prvních autorů se stejným příjmením je určeno první iniciálou.

Př.: Nováková, M. (1999).
Nováková, V. (1998).

Př.: Nelson, D. K., & Cook, M. D. (2000).
Nelson, D. K., & Cook, M. P. (2002).
Nelson, J. K., & Cook, M. D. (2000).

Poznámka: V textových citacích proto uvádíme i iniciály prvního autora nebo i dalších autorů.

Př.: **J. K. Nelson a Cook (2000) provedli experiment...**

- Pořadí zdrojů se skupinovými autory nebo zdrojů bez autorů je určeno podle prvního slova. V názvech se uvádějí celá jména (American Psychological Association ne APA), nadřazená instituce předchází instituci podřízenou (Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury).
- Pokud je zdroj anonymní, začíná reference slovem „Anonymous“ a je zařazen do referenčního seznamu, jako by „Anonymous“ bylo jméno.
- Reference, které jsou základem pro *meta-analýzu*, zařazujeme do referenčního seznamu označené hvězdičkou (před jménem). Meta-analýzou rozumíme metodologický postup, založený na získávání sekundárních výsledků z primárních zdrojů. Meta-analýza usiluje o integraci a generalizaci jednotlivých tematicky shodných vědeckých faktů či vědeckých teorií. Příkladem meta-analytického přístupu je studium vztahu mezi osobní zdatností a sportovní výkonností na základě 45 studií (Moritz, Feltz, Fahrback, & Mack, 2000). V této studii jsou zdroje použité k meta-analýze uvedeny v samostatné příloze (Appendix. Studies Used in the Meta-Analysis), což je také jedna z možností prezentace zdrojů.

Př.:

McAuley, E. (1985). State anxiety: Antecedent or result of sport performance? *Journal of Sport Behavior*, 8, 71-77.

*McCullagh, P. (1987). Model similarity effects on motor performance. *Journal of Sport Psychology*, 9, 249-260.

Před první referencí v seznamu napište: „Reference označené hvězdičkou označují studie obsažené v meta-analýze“. V textových citacích hvězdičku nepoužíváme.

9. 1 Schematické znázornění hlavních citací v referenčním seznamu

Periodika (pravidelně vydávané žurnály, časopisy, sborníky apod.)

Autor, A., Autor, B., & Autor, C. (2000). Název článku. *Název časopisu, ročník(číslo výtisku), stránky.*

Neperiodika (knihy, monografie, sborníky, skripta, brožury, manuály, audiovizuální média apod.):

Autor, A. (2000). *Název díla.* Místo vydání: Vydavatel.

Část z neperiodika (kapitoly ve sborníku, knize apod.):

Autor, A., & Autor, B. (2000). Název kapitoly. In A. Editor, B. Editor, & C. Editor, *Název knihy* (pp. xxx-xxx). Místo vydání: Vydavatel.

9. 2 Autoři a datum vydání

V periodikách:

- Uvádíme příjmení a iniciály jména všech autorů (zcela výjimečně můžeme redukovat více než šest autorů pomocí et al.).

Př.: Crespo, C. J., Smit, E., Troiano, R. P., Bartlett, S. J., Macera, C. A., & Andersen, R. E. (2001). Television watching, energy intake, and obesity in US children. *Arch. Pediatr. Adolesc. Med.*, 155, 360-365.

Př.: Fulton, J. E., Mâsse, L. C., Tortolero, S. R., Watson, K. B., Heesch, K. C., Kohl, H. W. III, Blair, S. N., & Caspersen, C. J. (2001). Field evaluation of energy expenditure from continuous and intermittent walking in women. *Med. Sci. Sports Exerc.*, 33, 163-170.

- Citujeme redukovaně.

Př.: Fulton, J. E. et al. (2001). Field evaluation of energy expenditure from continuous and intermittent walking in women. *Med. Sci. Sports Exerc.*, 33, 163-170.

V neperiodikách:

- Uvádíme příjmení a jména autorů nezávisle na jejich počtu (zcela výjimečně můžeme redukovat více než šest autorů pomocí et al.).

- Pokud se autorovo křestní jméno píše se spojovací čárkou, uplatníme před spojovací čárkou tečku.

Př.: Schaller, H.-J. (1995). Anthropologische Aspekte einer künftigen Sportgerontagogik. In H.-J. Schaller & D. Pache (Eds.), *Sport als Bildungschance und Lebensform* (pp. 110-119). Schorndorf: Karl Hofmann.

- K rozdělení jmen autorů používáme čárku a totéž k rozdělení příjmení a jednotlivých iniciál a sufixů. U dvou a více autorů zařazujeme před posledním autorem znak &.

Př.: Kotrba, J., Illmann, Z., & Kössl, J. (1984). *Tschechoslowakische Olympiaberfolge*. Prag: Orbis.

Př.: ter Bogt, T. F. M., & van Praag, C. S. (1992). *Jongeren op de drempel van de jaren negentig*. The Hague, The Netherlands: Sociaal en Cultureel Planbureau/VUGA.

- Značíme celý název skupinového autora (např. AAHPERD jako American Alliance for Health, Physical Education, Recreation, and Dance).

Př.: American Alliance for Health, Physical Education, Recreation, and Dance (1999). *Physical education for lifelong fitness: The physical best teacher's guide*. Champaign, IL: Human Kinetics.

- Když je autor jako instituce s vydavatelem identický, můžeme použít místo vydavatele i slovo **Author**.

Př.: Úřad pro normalizaci a měření. (1975). *Zkracování názvů časopisů a jiných periodik* (Československá státní norma 01 0196). Praha: Author.

- V referenci k vydavatelské knize umístíme jména vydavatelů na místo autorů a za ně uvádíme do závorky (**Ed.**) nebo (**Eds.**), což znamená více vydavatelů.

Př.: Siebenschain, H. (Ed.). (1988). *Německo-český slovník* (4th ed., Vols. 1-2). Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

Př.: Havránek, B., & Trávníček, F. (Eds.). (1997). *Pravidla českého pravopisu*. Praha: Academia.

- V referenci k práci bez autora posouváme název díla na místo autora před datum vydání.

Př.: *Slovník cizích slov*. (1995). Praha: Encyklopedický dům.

Př.: *Evropská charta sportu*. (1994). Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

Datum vydání:

- Rok vydání (1996). - knihy, časopisy apod.
- Opakovaný rok vydání (Popper, 1930/1997).

Př.: Popper, K. R. (1997). *Logika vědeckého poznání* (J. Fiala, Trans.). Praha: Oikoymenth. (Original work published 1930)

Další vydání knihy značíme v závorce za názvem:

Druhé vydání - „second edition“ (2nd ed.)

Třetí vydání - „third edition“ (3rd ed.)

Čtvrté vydání - „fourth edition“ (4th ed.)

Páté vydání - „fifth edition“ (5th ed.)

- Rok a měsíc (1996, June). - konference, měsíčníky, zpravodaje.
- Rok, den a měsíc (1997, September 28). - týdeníky, deníky.
- V tisku (in press). - práce schválená k vydání, ale zatím neuveřejněná.
- Datum neexistuje (n.d.). - „no date“.
- Za závěrečnou závorkou v referenci je vždy tečka.

Př.: Thomas, J. R., & Nelson, J. K. (2001). *Research methods in physical activity* (4th ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.

Př.: *Merriam-Webster's collegiate dictionary* (10th ed.). (1993). Springfield, MA: Merriam-Webster.

Př.: Anonymous (1997, březen 17). Kdo nepřišel, mohl litovat. *Sport*, 4(64), 5.

9. 3 Název, místo vydání a vydavatel

Název díla, příspěvku nebo kapitoly:

- Velké písmeno u citací v angličtině píšeme jen u prvního slova názvu, podnázvu a u vlastních jmen.

Př.: Kemper, H. C. G. (1995). Introduction to the Amsterdam growth study. In H. C. G. Kemper (Ed.), *The Amsterdam growth study: A longitudinal analysis of health, fitness, and lifestyle* (pp. 1-4). Champaign, IL: Human Kinetics.

- Názvy nepodtrháváme ani nedáváme do uvozovek.
- Důležitou a výjimečnou informaci nutnou k identifikaci díla uvádíme v hranatých závorkách ihned za názvem článku - [Abstract], [Autoreferát], [Brožura], [CD], [Film], [Monograph], [On-line], [Computer software] apod.

Př.: *Rok Univerzity Palackého. 50. výročí obnovení univerzity v Olomouci* [Brožura]. (1996). Olomouc: Univerzita Palackého.

Př.: Treml, J. (1981). *Lyžařská akrobacie* [Metodický dopis]. Praha: Sportpropag.

- Každý název ukončujeme tečkou.

Název periodika:

- Periodikum uvádíme v plném znění a s charakteristikou. Tzn. název, ročník, rok, číslo výtisku a stránky.

- Uvádíme celý název periodika. V případě, že je předepsáno uvádění zkratk časopisů, citujeme oficiálně časopisem uváděnou zkratku nebo vytváříme zkratku v souladu s normou (Úřad pro normalizaci a měření, 1975). Dále se řídíme **dodržování principu jednotného stylu**. Není možné střídát plné názvy časopisů se zkratkami.
- Uvádíme ročník periodika. Před číslem neuvádíme žádnou zkratku. Jedině začíná-li každé číslo časopisu stránkou od čísla 1, uvádíme do závorek za číslem ročníku číslo periodika.

Př.: Sleaf, M., & Tolfrey, K. (2001). Do 9- to 12 yr-old children meet existing physical activity recommendations for health? *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 33, 591-596.

Př.: Sigmund, E., Frömel, K., Neuls, F., & Skalík, K. (2002). Inaktivita v životním stylu studentek gymnázia a vliv školní tělesné výchovy na její změnu. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 68(2), 41-46.

- Název časopisu a číslo ročníku píšeme kurzívou.
- Pokud žurnál nepoužívá čísla ročníku, uvádíme měsíc nebo jinak značená období, např. (1994, April).
- Uvádíme dále zahrnutá čísla stránek.
- K rozdělení těchto částí používáme čárky.
- Referenci ukončujeme opět tečkou.

Př.: Dobrý, L. (1996). Jak zacházet s učivem aneb o didaktických metodách (2). *Tělesná výchova a sport mládeže*, 62(2), 2-6.

Název neperiodika (knihy, sborníky, brožury apod.):

- Velké písmeno píšeme v angličtině jen u prvního slova názvu, podnázvu a u vlastních jmen.
- Název píšeme kurzívou.
- Do závorek hned za názvem uvádíme dodatečné informace k identifikaci neperiodika (např. vydání, číslo zprávy, číslo dílu). Mezi názvem a těmito údaji neuvádíme tečku.

Př.: Formánková, S. (2001). Mají děti na základní škole zájem o gymnastiku? In P. Tilinger, A. Rychtecký, & T. Perič (Eds.), *Sport v České republice na začátku nového tisíciletí* (Vol. 1, pp. 51-55). Praha: Univerzita Karlova.

- Referenci zakončíme opět tečkou.

Př.: Metzler, M. W. (1990). *Instructional Supervision for Physical Education*. Champaign, IL: Human Kinetics.

Název části neperiodika (kapitola v knize, příspěvek ve sborníku apod.):

- Název části neperiodika uvádíme v plném znění a s charakteristikou neperiodika.
- Název vydaného neperiodika předchází **In** (v), iniciály jména a příjmení editora (pokud nějaký je).

Př.: Vorobjev, I. V. (1971). *Lečebnaja fizičeskaja kul'tura pri revmokarditach*. In I. N. Petuchov (Ed.), *Naučnyje osnovy fizičeskogo vospitanija i sporta* (pp. 44-47). Moskva: Fizkul'tura i sport.

- Protože editor není v autorově pozici, zachováváme pořadí jméno a příjmení (jméno je před příjmením). Uvádíme iniciály a příjmení všech editorů, ale u více než tří editorů uvádíme jen iniciálu jména a příjmení prvního editora a dále jen „et al.“.

Př.: De Knop, P., Skirstad, B., Engström, L.-M, Theeboom, M., & Wittock, H. (1996). *Sport in a changing society*. In P. De Knop et al. (Eds.), *Worldwide trends in youth sport* (pp. 8-15). Champaign: Human Kinetics.

- U dvou editorů uijeme „ampersand“ ,tj. znak &, před druhým jménem a mezi jmény nepoužíváme čárku.

Př.: ...In P. W. Darst & D. B. Zakrajsek (Eds.),

- U tří a více editorů napíšeme před posledním z nich znak & a mezi jmény použijeme čárky.

Př.: ...In P. W. Darst, D. B. Zakrajsek, & V. H. Mancini (Eds.),

- Editora identifikujeme zkratkou (Ed.) v závorce za příjmením nebo (Eds.) v případě více editorů.
- U knihy bez editora uvádíme pouze před názvem knihy **In**.

Př.: Orlová, A., & Novosad, J. (2000). *Zatížení studentů UP ve vyučovacích jednotkách výběrové tělesné výchovy*. In *Optimální působení tělesné zátěže. Kinantropologické dny MUDr. Souška* (pp. 221-225). Hradec Králové: Gaudeamus.

Název neperiodika s informací v závorce:

- Za názvem uvádíme v závorce čísla stránek článku nebo kapitoly.
- Před čísly stránek používáme zkratku „pp.“ nebo „p.“ v případě jedné stránky.

Př.: Martinek, T. J. (1983). *Creating golem and galatea effects during physical education instruction: A social psychological perspective*. In T. J. Templin & J. K. Olson (Eds.), *Teaching in Physical Education* (pp. 59-70). Champaign, IL: Human Kinetics.

- Pokud je nutná dodatečná informace (vydání, číslo zprávy,...), jsou tyto údaje uváděny ve společné závorce před čísly stran a odděleny čárkou.

Př.: Demel, M. (1980). *Wychowanie fizyczne*. In B. Suchodolski (Ed.), *Pedagogika podrecznik dla kandydatów na nauczycieli* (5th ed., pp. 576-620). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

- Referenci zakončíme tečkou za závorkou.

Místo vydání a vydavatel u neperiodik:

- V referenci uvádíme město, pokud je pro publikaci neznámé, uvádíme stát nebo zemi, kde se vydavatel nachází podle titulní strany knihy. U publikací z USA uvádíme i státy podle zkratk U.S. pošty. Za místem vydání užíváme dvojtečku.

Př.: Hellison, D. R. (1985). *Goals and strategies for teaching physical education*. Champaign, IL: Human Kinetics.

- Jméno vydavatele uvádíme v co nejkratší formě. Píšeme jména společností, asociací a univerzitních tisků, ale **vynecháváme termíny jako „vydavatel“** apod. Nepíšeme „Verlag Karl Hofmann“, ale pouze Karl Hofmann. Nepíšeme „Vydavatelství Univerzity Palackého“, ale pouze „Univerzita Palackého“.

Př.: Rajtmajer, D. (1990). *Metodika telesne vzgoje*. Maribor: Pedagoška fakulteta.

- Pokud je uvedeno více míst vydání, uvádíme první z nich nebo domovské umístění vydavatele. Nepíšeme Praha, Řím, Vídeň, ale pouze Praha.
- Referenci zakončujeme tečkou.

9. 4 Citace z WWW (internetu)

Pro nejrychleji se rozvíjející část zdrojů je nejdůležitější zachování citačního stylu a důsledné uvádění povinných údajů.

Za povinné považujeme:

- Jméno a příjmení (Author's name).
- Datum publikace nebo poslední revize (pokud je tento údaj k dispozici), a to v kulatých závorkách (Date of publication or last revision, in parentheses).
- Název dokumentu (Title of document).
- Název celé práce (italikou) (Title of complete work, in italics).
- Další identifikační údaje (ročník, číslo, stránku apod.) (Other relevant information -volume, number, page numbers, etc.).

Při získávání zdrojů z databází nejsou vždy přesně identifikovány stránky, a to přesto, že je získán plný text (full text). Není-li přesná kopie zdroje dostupná (např. ve formátu .pdf) a stránky nejsou uvedeny, značíme pouze první stránku zdroje a znaménko + (značí další stránky).

Př.: Flach, N., & Haymes, E. M. (2000). *Measuring energy expenditure during physical activity: A comparison of three methods*. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 4(2), 139+. Retrieved 5. 5. 2002 from EIFL database on the World Wide Web: <http://globalvgw10.global.epnet.com>

- Datum získání dokumentu (Retrieval date statement).

Datum získání dokumentu z internetu obsahuje den, měsíc a rok. Pokud není požadováno jinak číslicemi.

Př.: Retrieved 10. 5. 2002 from ERIC database on the World Wide Web

Př.: Retrieved 9. 11. 2001 from the World Wide Web

- Internetovou adresu.

Internetovou adresu píšeme v plném znění. Redukce internetové adresy je možná pouze tehdy, jestliže po zadání hlavních údajů (autora nebo názvu) je hledaný zdroj bez problémů vyhledán.

Př.: <http://www.uncg.edu/edu/ericcass/assessment/diga23.html>

Stejná citace z různých zdrojů

Při citaci díla z různých zdrojů se řídíme následujícími pravidly:

- Přednost má vždy originál (tištěný v plném rozsahu nebo on-line originál v plném rozsahu).
- Přednost má větší dostupnost zdroje (plný text na internetu před méně dostupným materiálním zdrojem – knihou, časopisem apod.).
- Přednost má větší dostupnost na internetu (volně přístupné web stránky před volně nepřístupnou databází).
- Přednost má přesná kopie (např. plný text zprostředkovaný Adobe Acrobat Reader) před plným textem z databáze.
- Přednost má plný text před abstraktem od autora.
- Přednost má originál abstrakt, uveřejněný v časopise jako přehled abstrakt před jinými druhy abstrakt.
- Přednost má originál abstrakt od autora před abstraktem z databáze.
- Přednost má abstrakt před pouhou identifikací zdroje.

Za citačně plnohodnotné považujeme na internetové síti všechny druhy uveřejněných originálů (on-line knihy, on-line časopisy, plné texty z databází a další materiály uváděné jako originály).

Př. (z časopisu):

Frömel, K., Vašendová, J., & Krapková, J. (2000). Esthetic aspects of physical education classes for girls. *The Physical Educator*, 57(3), 146-160.

Př. (z databáze PROQUEST - kopie originálního textu):

Frömel, K., Vašendová, J., & Krapková, J. (2000). Esthetic aspects of physical education classes for girls. *The Physical Educator*, 57(3), 146-160. Retrieved 16. 3. 2002 from PROQUEST database on the World Wide Web: <http://proquest.umi.com/pqdweb>

Získáme-li z databáze kopie originálu a všechny identifikační informace (ne vždy jsou identifikovatelné z kopie originálu) jako z originálního časopisu, citujeme zdroj shodně jako v časopise a navíc uvedeme internetovou adresu.

Př. (z databáze PROQUEST - full text):

Frömel, K., Vašendová, J., & Krapková, J. (2000). Esthetic aspects of physical education classes for girls. *The Physical Educator*, 57(3), 146+. Retrieved 16. 3. 2002 from PROQUEST database on the World Wide Web: <http://proquest.umi.com/pqdweb>

Př. (z databáze PROQUEST - abstract):

Frömel, K., Vašendová, J., & Krapková, J. (2000). Esthetic aspects of physical education classes for girls [Abstract]. *The Physical Educator*, 57(3), 146-160. Retrieved 16. 3. 2002

from PROQUEST database on the World Wide Web: <http://proquest.umi.com/pqdweb>

Př. (z databáze EIFL - full text):

Frömel, K., Vašendová, J., & Krapková, J. (2000). Esthetic aspects of physical education classes for girls. *The Physical Educator*, 57(3), 146+. Retrieved 16. 3. 2002 from EIFL database on the World Wide Web: <http://search.global.epnet.com>

10 PŘÍKLADY REFERENCÍ V RÁMCI REFERENČNÍHO SEZNAMU

10. 1 Periodika

1. Článek s jedním autorem a průběžným číslováním stránek:

Blahuš, P. (1988). Faktorová analýza vývojových dat. *Teorie a praxe tělesné výchovy*, 36, 169-175.

Ingram, D. K. (2000). Age-related decline in physical activity: Generalization to nonhumans. *Medicine and Science in Sport and Exercise*, 32, 1623-1629.

Schaller, H.-J. (1994). Problemlösendes Lernen bei jugendlichen Skiläuferinnen. *Sportwissenschaft*, 24, 342-357.

2. Článek se dvěma autory a číslováním stránek v každém čísle samostatně:

Cepkova, N. K., & Svetličnaja, S. E. (1990). Dynamika ukazatelů elektrokardiogrammy u figuristů na různých etapách tréninku. *Teorija i praktika fizičeskoj kul'tury*, 66(8), 38-40.

Růžička, J., & Grabmüllerová, M. (1995). Základní lyžařské dovednosti. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 61(2), 16-20.

V textu uplatníme citaci zdroje (Růžička & Grabmüllerová, 1995).

Vollenbröker, K., & Sudhues, U. (1994). Ausdauertraining mit der Schwellenherzfrequenz. Teil 1. *Leichtathletiktraining*, 5(6), 9-13.

3. Článek se třemi až pěti autory:

Čoh, M., Kugovnik, O., & Dolenc, A. (1995). Biomechanická analýza odrazu v skoku do dálky. *Tělesná výchova a sport*, 5(4), 32-34.

V textu uplatníme citaci zdroje (Čoh, Kugovnik, & Dolenc, 1995).

Fernández-Balboa, J.-M., Barrett, K., Solomon, M., & Silverman, S. (1996). Perspectives on content knowledge in physical education. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 67(9), 54-57, 61.

4. Článek se šesti a více autory:

Wilkes, J., Amon, P., Beck, B., Castell, R., Teicher, C., & Weigel, A. (1994). Die Stabilität motorischer Funktionen von Sonderschülern. *Motorik*, 17, 118-121.

V textu uplatníme zkrácenou citaci (Wilkes et al., 1994).

5. Článek v tisku:

Žukowska, Z. (in press). Pedagogiczne kształcenie kadr wychowania zdrowotnego. *Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne*.

6. Článek v magazínu:

Evert, C., & Doherty, D. (1993). Die Kunst des Stoppballs. *Tennis Magazin*, (3), 36-37.

Válek, L. (2001). Jedničkou je Guga. *Tenis*, 12(1), 9-11.

Není-li v magazínu uveden ročník, specifikujeme v referenčním seznamu článek pouze rokem vydání a číslem výtisku.

7. Článek v informačním bulletinu (Newsletter):

Brown, L. S. (1993, Spring). Antidomination training as a central component of diversity in clinical psychology education. *The Clinical Psychologist*, 46, 83-87.

Morrison, A. M. (1992). Leadership Diversity and Leadership Challenge. *Issues & Observations*, 12(3), 1-4.

8. Článek v informačním bulletinu, bez autora (Newsletter):

Loučení akvabel. (1996). *TP Časopis funkcionářů, trenérů, cvičitelů, členů TJ a SK, sportovních svazů a manažerů*, 8, 17.

The new health-care lexicon. (1993, August/September). *Copy Editor*, 4, 1-2.

V textu uvádíme zkrácenou (nebo celou, pokud je název krátký) citaci v uvozovkách a v závorce: („The New Health-Care Lexicon,“ 1993).

9. Článek v denních novinách:

Jakeš, P. (1995, leden 19). Zrcadlo nastavené vědě, výzkumu a vysokým školám. *Lidové noviny*, 10, p. 9.

10. Článek v denních novinách, bez autora:

Ve Stanley Cupu se hraje, ale také se studují řády. (1996, červen 7). *Mladá fronta Dnes*, p. 22.

Pokud je článek na stranách na sebe nenavazujících, uvádíme čísla všech stran a oddělujeme je čárkou (pp. 3, 4, 6-8). V textu uvedeme jen zkrácenou citaci v závorce („Ve Stanley Cupu,“ 1996).

11. Příspěvek monografického charakteru jako příloha časopisu:

Hradečná, M., Hejlová, H., & Dědečková, J. (1992). Práva dítěte - škola - výchova [Příloha na pomoc pedagogické praxi č. 2]. *Pedagogika*, 42(4), 1-10.

Zich, F., & Ungr, V. (1995). Postoje české veřejnosti k tělesné výchově a sportu [Monograph]. *Tělesná výchova a sport mládeže*, 61(7), 1-8.

12. Monografie s číslem vydání a číslem série:

Harris, P. L., & Kavanaugh, R. D. (1993). Young children's understanding of pretense. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 58, (1, Serial No. 231).

13. Monografie zahrnutá do žurnálu s nepřerušným stránkováním:

Ganster, D. C., Schaubroeck, J., Sime, W. E., & Mayes, B. T. (1991). The nomological validity of the Type A personality among employed adults [Monograph]. *Journal of Applied Psychology*, 76, 143-168.

14. Abstrakt jako originální zdroj:

Grenier, M., & Dyson, B. (2000, December). The implementation of cooperative learning in a high school physical education program [Abstract]. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 71, A-71.

Woolf, N. J., Young, S. L., Fanselow, M. S., & Butcher, L. L. (1991). MAP-2 expression in cholinceptive pyramidal cells of rodent cortex and hippocampus is altered by Pavlovian conditioning. *Society for Neuroscience Abstracts*, 17, 480.

Pokud název časopisu nebo knihy neobsahuje slovo „abstract“, umístíme identifikaci do hranatých závorek [Abstract] ihned za název a před tečku.

15. Abstrakt ze sekundárního zdroje:

Nakazato, K., Shimonaka, Y., & Homma, A. (1992). Cognitive functions of centenarians: The Tokyo Metropolitan Centenarian Study. *Japanese Journal of Developmental Psychology*, 3, 9-16. (From *PsycSCAN: Neuropsychology*, 1993, 2, Abstract No. 604)

16. Časopisy (sborníky) publikované každoročně:

Kábele, J. (1991). Somatic, motor and mental development: Comparative studies of normal and deaf children of pre-school age. *Acta Universitatis Carolinae. Kinanthropologica*, 27(1), 77-93.

Měkota, K. (1991). Motorická výkonnost vysokoškolské mládeže ČSFR - metody, výsledky a perspektivy výzkumu. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Gymnica*, 21, 137-149.

Przeweda, R. (1993). Drożność, spójność i nowoczesność wychowania fizycznego. *Roczniki Naukowe AWF w Warszawie*, 34, 115-129.

Sborníky, které mají pravidelná data vydání a stejné názvy, považujeme za periodika a ne knihy. Pouze když se dílčí název sborníku mění i v sériích publikovaných pravidelně, jako např. témata publikovaných symposií, považujeme sborník za knihu.

17. Překlad článku z cizojazyčného časopisu v českém (nebo jiném zahraničním) časopisu:

Ostapenko, V., & Šubov, V. (1988). Ako zväčšiť svalovú hmotu [Kak uveličit' massu myšc]. *Tréner*, 32, 524-526.

10. 2 Neperiodika

18. Kniha:

Hye, K. (1933). *Turnen mit Freude und Humor „Auf und Nieder“*. Wien: Jugend und Volk.

Cholodov, Ž. K., Popov, V. P., Juškevič, T. P., Kuznecov, V. S., & Danilina, L. N. (1990). *Programmirovannoje obučeniye v teorii i praktike fizičeskoj kul'tury*. Minsk: Polymja.

Říčan, P. (1972). *Psychologie osobnosti*. Praha: Orbis.

19. Kniha v dalším vydání:

Fetz, F. (1973). *Allgemeine Methodik der Leibesübungen* (5th ed.). Frankfurt/M.: Limpert.

Linhart, J. (1986). *Základy psychologie učení* (2nd ed.). Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

Meinel, K., & Schnabel, G. (1987). *Bewegungslehre - Sportmotorik* (8th ed.). Berlin: Volk und Wissen.

20. Editovaná kniha:

Schaller, H.-J., & Pache, D. (Eds.). (1995). *Sport als Bildungschance und Lebensform*. Schorndorf: Karl Hofmann.

Stachová, J. (Ed.). (1994). *Model a analogie ve vědě, umění a filozofii*. Praha: Filosofia.

21. Monografie s číslem série:

Czabański, B. (1986). *Optymalizacja uczenia sie i nauczania czynności sportowych*. *Studia i monografie Akademii Wychowania Fizycznego we Wroclawiu, 14*.

Jiná identifikace uvedené monografie bude při citaci jako knihy.

Czabański, B. (1986). *Optymalizacja uczenia sie i nauczania czynności sportowych*. Wrocław: Akademia Wychowania Fizycznego.

22. Kniha bez autora nebo editora:

***Membership directory of men and women tennis-teaching professionals.* (1995). Houston, TX: United States Professional Tennis Association.**

Telama, R. (1993). *Physical activities out of the school system - educational aspects*. In *Sport Sciences in Europe 1993. Abstract Volume* (pp. 186-188). Köln: Deutsche Sporthochschule.

23. Kniha v revidovaném vydání:

Rosenthal, R. (1987). *Meta-analytic procedures for social research* (Rev. ed.). Newbury Park, CA: Sage.

24. Editovaná kniha s několika díly s vydáním v delší době než jeden rok:

Koch, S. (Ed.). (1959-1963). *Psychology: A study of science* (Vols. 1-6). New York, NY: McGraw-Hill.

25. Kniha, s několika díly, s vydáním v době delší než jeden rok:

Příhoda, V. (1971-1977). *Ontogeneze lidské psychiky* (Vols. 1-3). Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

V textu užijeme citaci v závorkách (**Příhoda, 1971-1977**).

26. Encyklopedie nebo slovník:

Bös, K., & Feldmeier, C. (Eds.). (1992). *Das Lexikon für Gesundheitssport*. Köln: Deutsche Krankenversicherung.

Čelikovský, S. (Ed.). (1988). *Encyklopedie tělesné kultury* (Vols. 1-2). Praha: Olympia.

Röthig, P., Becker, H., Carl, K., & Kayser, D. (Eds.). (1983). *Sportwissenschaftliches Lexikon* (5th Rev. ed.). Schorndorf: Karl Hofmann.

Zapletal, M. (1987). *Velká encyklopedie her. Hry na hřišti a v tělocvičně* (Vol. 3). Praha: Olympia.

27. Český překlad knihy:

Piaget, J. (1966). *Psychologie inteligence* (F. Jiránek, Trans.). Praha: Státní pedagogické nakladatelství. (Originál vydán 1961) nebo (Original work published 1961)

Slack, J. M. W. (2001). *O vejcích a vědcích. Téměř pravdivé vyprávění ze života v biologické laboratoři* (F. Cvrčková, Trans.). Praha: Paseka. (Original work published 1999)

V textu citujte rok vydání originálu a rok vydání překladu (**Piaget, 1961/1966**).

28. Kapitola v editované knize:

Kampmiller, T., & Košťál, J. (1989). Model dlhodobej športovej prípravy v behoch na krátke vzdialenosti. In J. Šimonek et al. (Eds.), *Modelovanie dlhodobej športovej prípravy v individuálnych športoch* (pp. 180-203). Bratislava: Šport.

McKenzie, T. L., & Sallis, J. F. (1996). Physical activity, fitness, and health-related physical education. In S. J. Silverman & C. D. Ennis (Eds.), *Student learning in physical education: Applying research to enhance instruction* (pp. 223-246). Champaign, IL: Human Kinetics.

Rektor, I. (1993). Jsou cesty tvořivosti vyzpytatelné? In J. Malina et al. (Eds.), *O tvořivosti ve vědě, politice a umění* (Vol. 4, pp. 95-96). Brno: Jota.

29. Článek nebo kapitola editované knihy v tisku v samostatně nazvaném dílu mnohodílné práce (dvoudílný název):

Auerbach, J. S. (in press). The origins of narcissism and narcissistic personality disorder: A theoretical and empirical reformulation. In J. M. Masling & R. F. Bornstein (Eds.), *Empirical studies of psychoanalytic theories: Vol. 4. Psychoanalytic perspectives on psychopathology*. Washington, DC: American Psychological Association.

30. Příspěvek v každoročně vydávaném sborníku v sérii (v tisku):

Leist, K.-H. (in press). Freiheitliche Bewegungs-, Spiel-, Sportkultur: Grundlagen und Verfassung des neuen Sportlehrplans für Bayern. *Tělesná kultura*, 26.

V textu uvádíme (Leist, in press). Obdobně zdůrazňuje Leist (in press).

10. 3 Výzkumné zprávy, úřední dokumenty a normy

31. Výzkumná zpráva z řešení výzkumného grantu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky:

Frömel, K. et al. (1998). *Struktura sportovních zájmů a pohybových aktivit mládeže* [Výzkumná zpráva No. MŠMT RS97073]. Olomouc: Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury.

Rychtecký, A. et al. (1992). *Školní tělesná výchova jako základ biopsychosociálně účinného pohybového režimu a zdravotní prevence mládeže* [Výzkumná zpráva No. MŠMT 9-3]. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu.

Pokud je výzkumné zprávě přiděleno oficiální číslo, uvádíme je v závorce spolu s případnou další identifikací zprávy, a to ihned za názvem. V případě nedostatečné znalosti instituce, která zprávu vydala, uvádíme i bezprostřední nadřízenou instituci.

32. Státní norma:

Český normalizační institut (2000). *Informace a dokumentace - Bibliografické citace - Část: Elektronické dokumenty nebo jejich části* [Česká technická norma 010197]. Praha: Author.

Úřad pro normalizaci a měření. (1975). *Zkracování názvů časopisů a jiných periodik* [Československá státní norma 01 0196]. Praha: Author.

33. Učební osnovy:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. (1990). *Tělesná výchova pro gymnázia - 1. roč.* [Učební osnovy]. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. (1996). *Tělesná výchova. Učební osnovy pro 1. až 9. ročník. Vzdělávací program Základní škola.* Praha: Fortuna.

34. Úřední dokument vysoké školy:

Horák, S. (Ed.). (2001). *Fakulta tělesné kultury* [Studijní program na studijní rok 2001-2002]. Olomouc: Univerzita Palackého.

Kips, M., & Žídek, J. (Eds.). (1994). *Študijný program. Školský rok 1994/1995.* Bratislava: Univerzita Komenského, Fakulta telesnej výchovy a športu.

10. 4 Sborníky ze seminářů, konferencí, kongresů a symposií (Proceedings)

35. Sborník z kongresu:

Zeuner, A., Senf, G., & Hofmann, S. (Eds.). (1995). *Sport unterrichten. Anspruch und Wirklichkeit* [Kongreßbericht]. Sankt Augustin: Academia.

36. Příspěvek ve sborníku z konference (semináře, kongresu, symposia apod.):

Górna, K., & Skalik, K. (1996). Umiejetności sportowo-rekreacyjnej młodzieży kończącej szkoły średnie. In J. Śleżyński (Ed.), *Efekty kształcenia i wychowania w kulturze fizycznej* (pp. 69-74). Katowice: Akademia Wychowania Fizycznego.

Größing, S. (1994). Bewegung und Lebensqualität. In S. Größing, A. Sandmayr, & R. Stadler (Eds.), *Bewegung und Lebensqualität* (pp. 9-11). Salzburg: Universität Salzburg.

Pangrazi, R. P. (2001). Promoting physical activity for youth. In H. Válková & Z. Hanelová (Eds.), *Movement and Health* (pp. 39-44). Olomouc: Univerzita Palackého.

Při dvojjazyčném názvu knihy dáváme přednost anglickému názvu, tzn. „Movement and Health“ před „Pohyb a zdraví“.

Zeuner, A. (1995). Die Einheit der Gegensätze - ein dialektisches Verständnis von Unterrichtsmethode. In A. Zeuner, G. Senf, & S. Hofmann (Eds.), *Sport unterrichten. Anspruch und Wirklichkeit* (pp. 19-27). Sankt Augustin: Academia.

37. Příspěvek ve sborníku referátů z mezinárodní konference:

Novosad, J., & Hřebíček, J. (1994). Objektivizace velikosti zatížení při pohybové aktivitě. In J. Malach, M. Císařová, & V. Gajda (Eds.), *Sborník referátů z mezinárodní konference Pedagogická diagnostika '93* (pp. 88-92). Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta.

Sigmund, E., Neuls, F., Novosad, J., & Frömel, K., (2001). Základní techniky monitorování pohybové aktivity. In L. Dobrý & O. Souček (Eds.), *Pedagogická kinantropologie 2001* (pp. 28-34). Praha: Karolinum.

38. Nepublikovaný příspěvek na symposiu:

Frömel, K. (1993). *Nové vztahy mezi školní tělesnou výchovou a tělocvičnou aktivitou ve volném čase - podmínka pozitivních změn v životním stylu*. Příspěvek na česko-polském symposiu „Filozoficko-sociologická dimenze tělesné kultury“, Olomouc.

Pokud je to možné, uvádíme též měsíc konání symposia a je-li město méně známé, uvádíme i stát.

Frömel, K. (1993, June). *Nové vztahy mezi...* Příspěvek na česko-polském symposiu „Filozoficko-sociologická dimenze tělesné kultury“, Olomouc, Česká republika.

10. 5 Diplomové, disertační a habilitační práce

39. Diplomová práce:

Čiháková, D. (1999). *Pohybová aktivita a její determinanty u souboru studujících prvního ročníku učitelského studia Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci*. Diplomová práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.

Hojka, J. (1996). *Zainteresowania w sferze aktywności fizycznej młodzieży klas IV- VIII.* Praca magisterska, Akademia Wychowania Fizycznego, Wrocław.

Lindgren, C., & Westerlund, A. (1994). *Högstadielävers upplevelser av skolidrott i åk 8 i Halmstad.* Examensarbete i pedagogik, Högskolan i Halmstad, Halmstad, Švédsko.

Manross, M. A. (1994). *What children think, feel, and know about the overhand throw.* Master of Science, Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg, Virginia.

U méně známého města se doporučuje uvést i stát.

40. Rigorózní práce:

Chovanec, K. (2002). *Diagnostika koordinačních schopností.* Rigorózní práce, Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu.

41. Disertační práce:

Sobczyk, B. (1999). *„Mobilna klasa“ - modelowa próba stymulacji aktywności ruchowej dzieci w młodszym wieku szkolnym.* Dissertation, Akademia Wychowania Fizycznego, Katowice.

Šafaříková, J. (1991). *Diagnostický a informační subsystém v řízení tréninkového procesu.* Disertační práce, Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Praha.

Vašíčková, J. (2002). *Individualizované vyučování ve školní tělesné výchově.* Disertační práce, Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury, Olomouc.

42. Disertační práce získaná z „Dissertation Abstracts International (DAI)“:

Ross, D. F. (1990). *Unconscious transference and mistaken identity: When a witness misidentifies a familiar but innocent person from a lineup [Doctoral dissertation, Cornell University, 1990].* *Dissertation Abstracts International*, 49, Z5055.

43. Autoreferát disertační práce:

Aleksandrov, S. A. (1993). *Sjužetnoje programirovanije učebnogo processa na urokach fizičeskoj kul'tury v načal'nych klassach obščebrazovatel'noj školy.* Nepublikovaný autoreferát disertační práce, Akademija fizičeskogo vospitanije i sporta, Minsk.

Sivák, J. (1992). *Systém teoretického vzdelávania v telesnej výchove a jeho vplyv na formovanie vedomia a postojov k telovýchovnej aktivite žiakov gymnázií.* Nepublikovaný autoreferát disertační práce, Univerzita Komenského, Fakulta telesnej výchovy a športu, Bratislava.

44. Habilitační práce:

Liba, J. (1994). *Možnosti uplatnenia diagnostiky dynamických psychických činiteľov motorického učenia pri formovaní pohybového profilu študentov učiteľstva pre prvý stupeň základnej školy.* Habilitační práce, Univerzita P. J. Šafárika, Pedagogická fakulta, Prešov, Slovensko.

Novotná, V. (2001). *Pohybová skladba - faktor společenské, pohybové a estetické kultivace člověka*. Habilitační práce, Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Praha.

10. 6 Učební texty a metodické práce

45. Skripta:

Chromík, M. et al. (1993). *Didaktika telesnej výchovy* [Vysokoškolské skriptá]. Bratislava: Univerzita Komenského, Fakulta telesnej výchovy a športu.

Měkota, K. (1989). *Kapitoly z antropomotoriky I* [Učební texty]. Olomouc: Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta.

Rychtecký, A., & Fialová, L. (1993). *Didaktika školní tělesné výchovy* [Učební texty]. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu.

46. Metodický dopis:

Ejem, M. et al. (1988). *Vybrané otázky využití motorických testů ve vrcholovém sportu* [Metodický dopis]. Praha: Sportpropag.

10. 7 Audiovizuální a počítačová média

47. Film:

Harrison, J. (Producer), & Schmiechen, R. (Director). (1992). *Changing our minds: The story of Evelyn Hooker* [Motion picture]. (Available from Changing Our Minds, Inc., 170 West End Avenue, Suite 25R, New York, NY 10023)

U autorů uvádíme v závorce funkce a v hranaté závorce ihned za názvem identifikujeme druh média.

48. Hudební záznam:

Shocked, M. (1992). *Over the waterfall. On Arkansas traveler* [CD]. New York, NY: PolyGram Music.

49. Software:

Novosad, J., Frömel, K., & Chytil, J. (1996). *Vyhodnocení pohybové aktivity v týdenním režimu* [Computer software]. Olomouc: Software Centrum.

Autora uvádíme pouze tehdy, pokud má vlastní práva na software. V opačném případě pracujeme s referencí jako s prací bez autora.

10. 8 World Wide Web - Internet

Ve všech příkladech je provedena oproti směrnici APA změna v uvádění data získání zdroje. Podle APA je třeba důsledně dodržovat: Retrived October 8, 2002, from..., zatímco v české verzi doporučujeme záznam - Retrived 1. 12. 2002 from the World Wide Web.

50. Osobní stránky (Personal site):

Morris, H. (1998). Homepage. *T693: Experimental design and analysis*. Retrieved 1. 12. 2000 from the World Wide Web: <http://www.indiana.edu/~kines/t693.html>

51. Profesní stránky (Professional site):

American Psychological Association. (2000). *Using APA style to cite and document sources*. Retrieved 9. 11. 2000 from the World Wide Web: <http://www.bedfordstmartins.com/online/cite6.html>

52. Knihy (Books):

Druckman, D. & Swets, J. A. (1988). *Enhancing human performance: Eissues, theories, and techniques*. Retrieved 30. 11. 2000 from the World Wide Web: <http://books.nap.edu/books/0309037921/index.html>

Mandell, R. D. (1984). *Sport and cultural history*. Retrieved 29. 11. 2000 from the World Wide Web: <http://books.iuniverse.com/viewbooks.asp?isbn=1583482822>

53. Články z periodik „on-line“ (Article in an electronic journal - ejournal, PowerPoint):

Ozsváth, K. (3. 11. 2000). A szakértői értékelések egyezésének vizsgálata clusteranalízissel. *Hungarian Sport Science Online PowerPoint*. Retrieved 1. 12. 2000 from the World Wide Web: <http://www.btf.hu/testnev/hssol/ppt.html>

Stice, E., Cameron, R. P., Hayward, C., Taylor, C. B., & Killen, J. D. (1999). Naturalistic weight-reduction efforts prospectively predict growth in relative weight and onset of obesity among female adolescents. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 67, 967-974. Retrieved 1. 12. 2000 from the World Wide Web: <http://www.apa.org/journals/ccp/ccp676967.html>

U periodik, která jsou v tištěné i elektronické verzi, uvedeme při převzetí elektronického zdroje, že byl použit tento zdroj [Electronic version].

Oborný, J. (2001). Sports and war [Electronic version]. *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Gymnica*, 31(2), 13-21. Retrieved 1. 12. 2000 from the World Wide Web: http://www.upol.cz/UP/Pracovis/aupo/gymnica-31_2.pdf

54. Články z databází (Article in database, digest, etc.):

Anonymous (2000). Code of ethics for the health education profession. *The Journal of School Health*, 70(8), 420-321. Retrieved 16. 11. 2000 from PROQUEST database on the World Wide Web: <http://proquest.umi.com/pqdweb>

Capwell, E. M., Smith, B. J., Shirreffs, J., & Olsen, L. K. (2000). Development of a unified code of ethics for the health education profession: A report of the national task force on ethics in health education. *Journal of School Health*, 70(8), pp. 318+. Retrieved 10. 11. 2000 from EBSCO database on the World Wide Web: <http://globalvlgw1.global.epnet.com/fulltext.asp?resultSetId=R00000004&hitNum=4&1>

Fain, G. S. (1992). *Ethics in health, physical education, recreation, and dance*. Retrieved 17. 10. 2000 from ERIC database on the World Wide Web: http://www.ed.gov/databases/ERIC_Digests/ed342775.html

Frömel, K., Stratton, G., Vasendova, J., & Pangrazi, R. P. (2002). Dance as a fitness activity: The impact of teaching style and dance form. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 73(5), 26-30, 54. Retrieved 4. 7. 2002 from PROQUEST database on the World Wide Web: <http://proquest.umi.com/pqdweb>

Pozor na přepis příjmení českých autorů. Je nutné zachovat příjmení uvedené v databázi (Vasendova a ne Vašendová).

Schmeiser, C. B. (1995). *Ethics in assessment*. Retrieved 10. 11. 2000 from ERIC database on the World Wide Web: <http://www.uncg.edu/edu/ericcass/assessment/diga23.html>

55. Abstract:

Fromel, K., Lehnert, M., & Vasendova, J. (2000). Volleyball for girls in school physical education. *International Journal of Volleyball Research*, 2(1), 30-34. Retrieved 4. 7. 2002 from CSA database on the World Wide Web: <http://alt1.csa.com>

Gottlieb, A. (1997). *Ethical Issues in Qualitative Research. Comments* [Abstract]. Retrieved 9. 11. 2000 from ERIC database on the World Wide Web: <http://ericae.net/ericdb/ED412241.htm>

McGraw, S. A., Sellers, D., Stone, E., Resnicow, K. A., Kuester, S., Fridinger, F., & Wechsler, H. (2000). Measuring implementation of school programs and policies to promote healthy eating and physical activity among youth [Abstract]. *Preventive Medicine*, 31(2), 86-97. Retrieved 5. 12. 2000 from IDEAL database on the World Wide Web: <http://www.idealibrary.com/links/artid/pmed.2000.0648>

56. Dokumenty bez autora a bez uvedeného data:

Oregonscientific PE3116PM Pedometer with Pulse Meter (n. d.). Retrieved 7. 4. 2002 from the World Wide Web: <http://www.amazon.com/exec/obidos/ASIN/B00005NN9I/dealtime-dal/104-2249568-95>

11 TABULKY A OBRÁZKY

11.1 Tabulky

Číselné a někdy i verbální údaje je vhodné prezentovat v podobě tabulek, zvláště když to usnadní pochopení textu a zvýší jeho přehlednost. Tabulek se dále používá pro přehlednější srovnatelnost hodnot. Tabulka (Table) obsahuje:

- označení,
- nadpis,
- hlavičku (záhlaví),
- názvy sloupců (případně názvy podtitulů),
- názvy údajů v řádcích (případně podtitulů),
- údaje v řádcích,
- vysvětlivky k tabulce.

Pokud je tabulek více než jedna, číslujeme je arabskými číslicemi. Označení tabulky je umístěno vlevo a je zakončeno tečkou. V textu odkazujeme na tabulku plným názvem a ne zkratkou.

Př.: Chlapci jsou pohybově aktivnější v pracovních i víkendových dnech než dívky (Tabulka 11).

Název tabulky musí být jasný, stručný a výstižný. Píše se od levého okraje (za číslem tabulky) bez tečky na konci.

Př.: Tabulka 3. Pohybová aktivita chlapců (n=120) a dívek (n=138) základních škol

Při pokračování tabulky se musí na každé další straně v pravém horním rohu uvádět „**Pokračování tabulky**“. Údaje, které se opakují ve všech sloupcích, zařazujeme do názvu tabulky nebo do vysvětlivek. Nesnažte se umístit do tabulek co nejvíce údajů. Stávají se nepřehlednými a nesplní očekávanou funkci. Z tabulky musí být vše zřejmé tzv. „na první pohled“. Proto se také snažte dodržovat zvyklosti v oboru. Nezařazujeme nové symboly, je-li již ustáleno vyhovující a známé označení.

Názvy sloupců (řádků) se píše v první osobě jednotného nebo množného čísla a s počátečním velkým písmenem. Podnázvy ve sloupcích (řádcích) se mohou psát s počátečním malým písmenem, tvoří-li jeden celek s názvem (Tabulka 1). Pokud mají samostatný význam, píše se zpravidla také s počátečním velkým písmenem. Symboly použité v tabulce je nutné objasnit ve vysvětlivkách. Označení vysvětlivky umísťujeme pod tabulku a píšeme italikou (*Vysvětlivky:* nebo *Note.*). Všechny symboly v tabulkách i ve vysvětlivkách píšeme italikou (*M, SD, r* apod.). Doporučujeme uvádět *údaje ve vysvětlivkách* v pořadí:

- a) *Všeobecné* - vztahující se k názvu tabulky a jejímu objasnění.
- b) *Specifické* - vztahující se k označení sloupců a řádků.
- c) *Statistické* - vztahující se k objasnění statistických symbolů, signifikantnosti apod.

Údaje v tabulce zaokrouhlujeme na tolik platných míst, kolik vyžaduje problémový kontext - nejčastěji na dvě desetinná místa (**3,28** nebo **3.28**) a u korelačních koeficientů bez nuly (**.67**) (Tabulka 2). Pokud není údaj v některém políčku uveden, zařazuje se pomlčka (-). Statisticky významné hodnoty označujeme hvězdičkou nebo více hvězdičkami (*; ** atd.).

Hladinu statistické významnosti uvádíme ve vysvětlivkách (např.: Statisticky významné hodnoty jsou označeny * $.01 < p \leq .05$; ** $.001 < p \leq .01$; *** $p < .001$) (Tabulka 2 a 3).

Menší počet stěžejních tabulek (pokud není uvedeno jinak) umístíme přímo do textu. Větší množství tabulek je vhodné zařadit na konec textu před přílohy. „Obecnou chybou při předkládání výsledků je jejich rozdělení do nadměrného množství oddělených tabulek“ (Travers, 1969, 480).

Svislé čáry můžeme v tabulkách používat pouze tehdy, pokud text již nebude dále počítačově upravován.

Př.:

Tabulka 1. Preference zaměření pohybové činnosti (pořadí)

Zaměření	Školy					
	základní		střední		vysoké	
	dívky (n=2217)	chlapci (n=1979)	dívky (n=2119)	chlapci (n=1337)	dívky (n=1162)	chlapci (n=1102)
estetické	1	6	1	6	2	6
kondiční	2	1	4	1	3	1
sportovní	5	2	6	3	4	2
rekreační	3	3	2	2	5	4
tvůrčí	6	4	5	4	6	5
zdravotní	4	5	3	5	1	3

Vysvětlivky: Zaměření pohybové činnosti je uvedeno v dotazníku (Příloha 2).

Př.:

Tabulka 2. Denní výdej energie při pohybové aktivitě 16 a 18letých gymnaziálních chlapců

Soubor	Energetický výdej ($\text{kcal} \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{den}^{-1}$)								
	Akcelerometr			Pedometr			Záznam		
	<i>M</i>	<i>SE</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>SE</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>SE</i>	<i>F</i>
I. roč.	12,45	0,82		9,80	0,76		7,10	0,58	
			4,47*			7,82**			7,97**
III. roč	9,76	0,93		6,44	0,97		4,59	0,65	
Halmstad	8,68	1,03		6,44	1,05		3,78	0,73	
Katowice	9,65	1,05	10,15**	6,97	1,27	6,97**	4,98	0,74	12,29**
Olomouc	14,99	1,10		10,96	0,84		8,77	0,77	

Vysvětlivky: *M* - aritmetický průměr
SE - směrodatná chyba
F - ANOVA

Statisticky významné hodnoty * $.01 < p \leq .05$; ** $.001 < p \leq .01$ nebo * $p < .05$; ** $p < .01$.

Př.:

Table 3. Differences in girls' physical activity level according to the evaluation and types of teaching units

Index	IIR		EE		Steps	
	<i>M</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>F</i>
Worse assessment	132.38		2.54		3008.94	0.00
Better assessment	136.01	6.81**	2.61	0.81	3014.04	
Habitual	135.96		2.57		3043.78	
Creative	132.43	6.47*	2.58	0.00	2979.20	0.51

Note.

HR - mean heart rate (HR•min⁻¹)

EE - energy expenditure in physical activity per 45 min (kcal•kg⁻¹•45min⁻¹)

Steps - steps, skips and position changes per 45 min (number)

M - mean

F - ANOVA (tested with Scheffe's test)

* *p* < .05. ** *p* < .01.

11. 2 Obrázky

Při prezentaci grafů, fotografií a schémat (Figure) uplatňujeme stejný styl jako u prezentace tabulek. Označujeme je jednotně jako obrázek. Při větším počtu obrázků doplňujeme označení arabskou číslicí s tečkou. Označení a nadpis obrázku umísťujeme pod obrázek. V textu upozorňujeme na graf, obrázek či schéma jednotným označením v závorce (Obrázek 1).

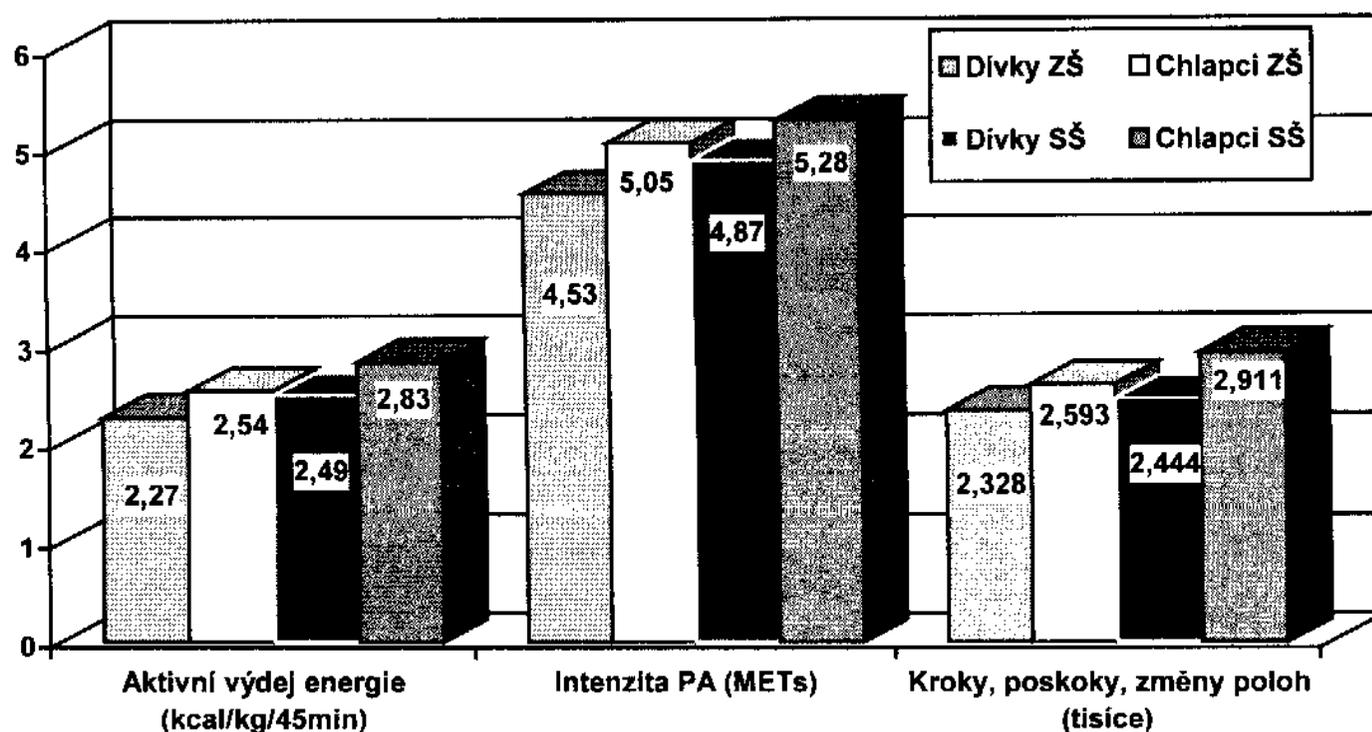
Můžeme-li snížit nároky na přesnost prezentace, dáme většinou přednost **grafu** před tabulkou (Obrázek 2 a 3). Grafem neznázorňujte výsledky s malými rozdíly.

Do obrázku nezahmujeme údaje z tabulek. Zdvojení grafickou prezentací je v odborném textu nežádoucí. Pouze u složitějších tabulek je přípustné zvýraznit některý aspekt prezentovaných faktů ještě jinou formou znázornění.

Jako vhodný doplněk prezentace doporučujeme i **fotografie**, pokud dodávají lepší „obraz“ o situaci (Obrázek 4). Fotografie se také vyznačují vysokou mírou hodnověrnosti. Přednost dáváme digitálním fotografiím, fotogramům či fotomontážím.

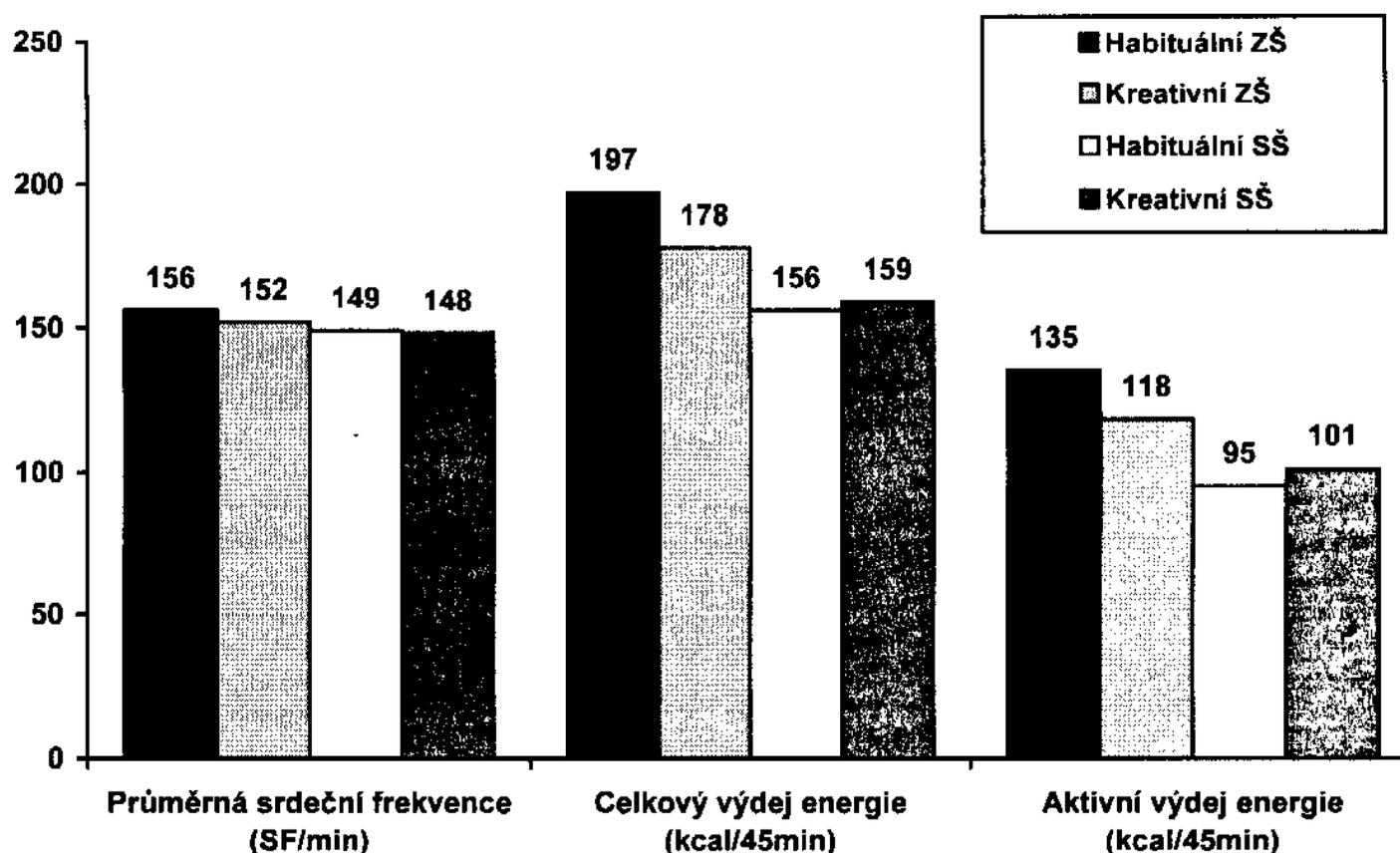
Hlavním cílem zařazení **schémat** je ucelenější a strukturovanější pohled na řešený problém a také zjednodušení a zpřehlednění našich záměrů (Obrázek 5).

Př.: Dvojměrný „hranolkový“ graf

Vysvětlivky: ZŠ - základní škola (dívky n=239, chlapci n=175)
 SŠ - střední škola (dívky n=607, chlapci n=120)
 PA - pohybová aktivita

Obrázek 1. Vybrané charakteristiky zatížení dívek a chlapců ve vyučovacích jednotkách tělesné výchovy

Př.: Dvojměrný sloupcový graf

Obrázek 2. Zatížení dívek v habituálních a individualizovaných kreativně orientovaných volejbalových vyučovacích jednotkách na základních (ZŠ) a středních (SŠ) školách

Př.: Spojnicový graf s tabulkou*

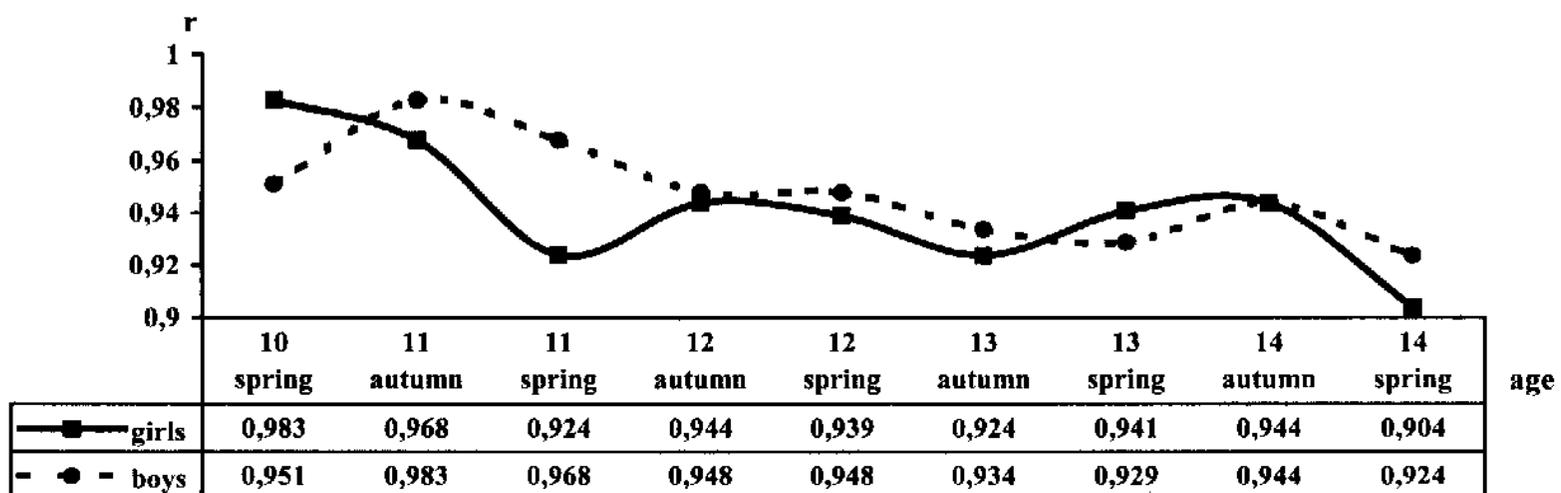

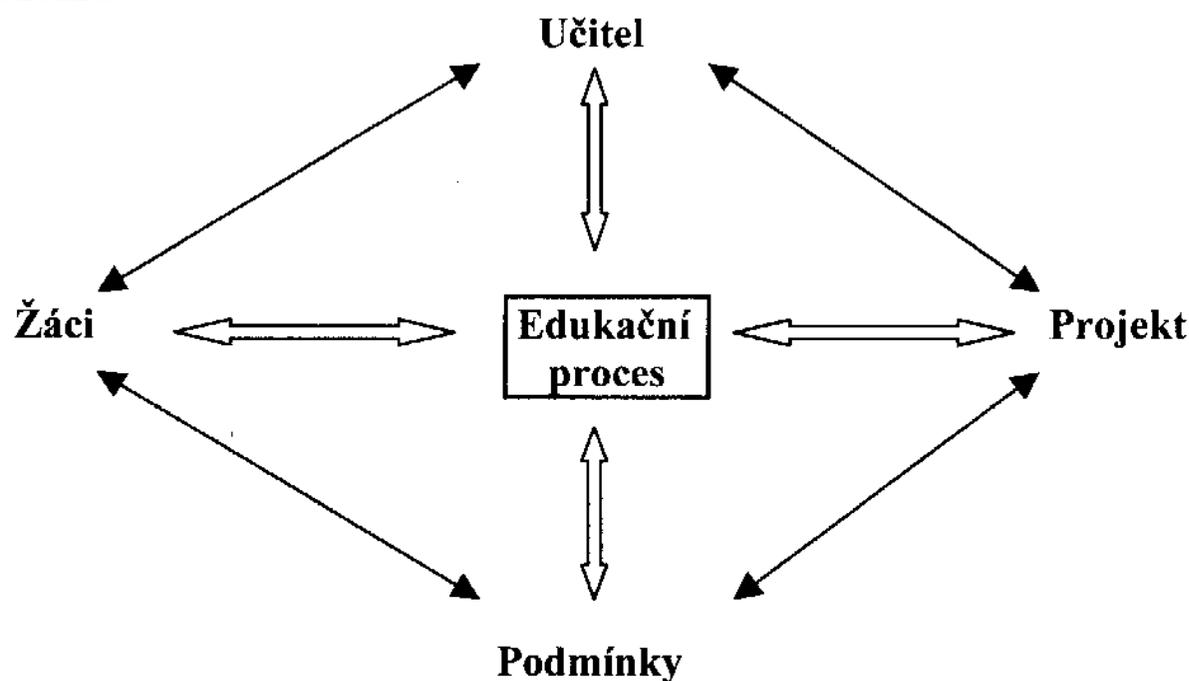
Figure 3. Stability of sports preferences in girls (n=118) and boys (n=127) aged 10-14
Note. Spearman rank correlation coefficients express the relation between the structure of interests at the beginning and the structure of interests over five years.

Př.: Fotografie

Obrázek 4. Akcelerometr Caltrac (Frömel, Novosad, & Svozil, 1999, 27).

Př.: Schéma

Obrázek 5. Systémový přístup k edukačnímu procesu

* Z technických důvodů byla v uvedeném grafu uváděna čísla s desetinou čárkou a ne s tečkou.

11. 3 Přehled vybraných statistických symbolů

Vybrané statistické symboly uvádíme pouze jako doporučení k využití v příspěvcích psaných v anglickém jazyku. Při psaní statistických symbolů zachováváme jednotnost. Nelze kombinovat v jednom textu statistické symboly obvyklé pro české texty s anglickými symboly. Pokud nemůžeme v textovém editoru označit aritmetický průměr \bar{x} , raději použijeme anglický symbol M .

<i>ANCOVA</i>	Analysis of covariance
<i>ANOVA</i>	Analysis of variance
<i>D</i>	Used in Kolmogorov-Smirnov test
<i>f</i>	Frequency
<i>F</i>	Fisher's F ratio
<i>H</i>	Used in Kruskal-Wallis test; also used to mean hypothesis
<i>H₀</i>	Null hypothesis under test
<i>H₁</i>	Alternative hypothesis
<i>HSD</i>	Tukey's honestly significant difference
<i>LSD</i>	Fisher's least significant difference
<i>M</i>	Mean (arithmetic average)
<i>MANOVA</i>	Multivariate analysis of variance
<i>Mdn</i>	Median
<i>MS</i>	Mean square
<i>MSE</i>	Mean square error
<i>n</i>	Number in a subsample
<i>ns</i>	Nonsignificant
<i>N</i>	Total number in a sample
<i>P</i>	Percentage, percentile
<i>pr</i>	Partial correlation
<i>r</i>	Pearson product-moment correlation
<i>r²</i>	Pearson product-moment correlation squared; coefficient of determination
<i>r_b</i>	Biserial correlation
<i>r_{pb}</i>	Point-biserial correlation
<i>r_s</i>	Spearman rank correlation coefficient
<i>R</i>	Multiple correlation
<i>SD</i>	Standard deviation
<i>SE</i>	Standard error
<i>SEM</i>	Standard error of measurement
<i>t</i>	Computed value of t test
<i>T</i>	Computed value of Wilcoxon's or McCall's test
<i>Tukey a</i>	Tukey's HSD procedure
<i>U</i>	Computed value of Mann-Whitney test
<i>W</i>	Kendall's coefficient of concordance

12 ZKRACOVÁNÍ NÁZVŮ

Nejllepší způsob identifikace zdrojů je bez použití zkratk a zkracování. Přesto je možné při rozsáhlém referenčním seznamu nebo při omezeném „citačním prostoru“ (např. abstrakta) zkracování referencí uplatňovat. I zkracování v citacích má své zásady a normy, které je nutné respektovat.

Podle dosud platné normy jsou uváděny následující pravidla zkracování (Úřad pro normalizaci a měření, 1975):

- Podle zkratk je možné citaci jednoznačně identifikovat a odlišit od obdobných citací.
- Jedno a totéž slovo musí mít jednu zkratku.
- Méně se krátí neznámá slova a více frekventovaná a známá slova.
- Někdy se jednoslovné názvy, slova, jejichž krácení nepřináší úsporu psaní a méně často se krátí první slovo v názvu.
- Členy, spojky, předložky, stereotypně se opakující výrazy a ustálené slovní vazby lze ve většině případů vynechat.
- Předložky na počátku názvu se nevynechávají.
- Jestliže se spojky nevynechávají, krátí se např. podle normy „und“ na „u“, ale např. „and“ se nekrátí vůbec.
- V jazycích, ve kterých určitý člen začíná písmenem „d“ a jeho uvedení je v souladu s normou, se krátí ve všech případech na „d“.
- Slova se krátí tak, že se vynechávají nejméně dvě jejich koncová písmena a za zkratkou se píše tečka.
- Velká písmena se používají na počátku prvního slova, na počátku zkratk názvů institucí, u vlastních jmen a doporučuje se používat velké písmeno i na počátku každého substantiva uvnitř zkratky.
- Slova téhož významu a stejného původu v různých jazycích mají stejnou zkratku psanou příslušným pravopisem.
- Mohou-li vzniknout pochybnosti o přesné identifikaci, uvede se za zkratkou v kulatých závorkách místo vydání, v případě potřeby ještě země.
- Začíná-li název jménem osoby, musí být toto jméno uvedeno v nezkrácené podobě.

12. 1 Příklady zkratk vybraných frekventovaných slov

academia	Acad.	activity	Activ.
akademie	Akad.	American	Amer.
anatomie	Anat.	association	Assoc.
bibliographie	Bibliogr.	culture	Cult.
časopis	Čas.	český	čes.
číslo	Č.	deutsch	dtsh.
development	Dev.	disertace	Dis.
Dissertation	Diss.	education	Educ.
encyklopedie	Encykl.	experiment	Exp.
faculty	Fac.	Fakultät	Fak.
filosofie	Filos.	fysiologie	Fysiol.
Habilitation	Habil.	Hygiene	Hyg.
instituto	Inst.	journal	J.
konference	Konf.	Kongress	Kongr.
kultura	Kult.	kwartalnik	Kwart.
lékař	Lék.	medicine	Med.

ministerstvo	Minist.	monografija	Monogr.
obrázek	Obr.	odborný	odb.
pedagogika	Pedag.	pedagogický	pedag.
pediatrie	Pediat.	periodikum	Period.
physical	phys.	psychologie	Psychol.
quarterly	Quart.	research	Res.
rocznik	Rocz.	Revue	Rev.
sbírka	Sb.	sborník	Sbor.
science	Sci.	serie	Ser.
Schule	Sch.	sociologie	Sociol.
speciální	spec.	sportowy	sport.
státní	st.	Studie	Stud.
Supplementum	Suppl.	škola	Šk.
Tabelle	Tab.	technique	Techn.
teorie	Teor.	terapie	Terap.
universiteto	Univ.	Unterricht	Unterr.
ústav	Úst.	ústřední	ústř.
Verlag	Verl.	Wissenschaft	Wiss.
Wydawnictwo	Wydaw.	zbornik	Zbor.
zdraví	Zdr.	zdravotnický	zdrav.
Zeitschrift	Z.	zeszyt	Zesz.
zpravodaj	Zprav.	žurnál	Ž.

Zkracování slov v jiných jazycích je odlišné. Při rozdílně uváděném zkracování stejných slov se přikloňte k oficiálním zkratkám a v rámci možností zkracujte slova ve stylu APA.

13 PUBLIKAČNÍ TRANSLITERACE

Transliterace v kinantropologii se řídí obecně platnými pravidly pro vědeckou transliteraci. Především se jedná o důsledné převedení písmen jedné abecedy do jiné abecedy. Správná transliterace musí umožňovat jednoznačný zpětný převod a případně i následnou transliteraci do dalšího jazyka.

Transliteraci uplatňujeme pouze v referenčních seznamech a v citacích v textu. Rozsáhlejší cizojazyčné texty vkládané do práce nepodrobujeme transliteraci.

Rozhodujícím dokumentem pro přesnou vědeckou transliteraci jsou platná pravidla českého pravopisu nebo Norma ČSN 010185 *Transliterácia cyriliky*.

13. 1 Přepis cyrilské abecedy

Azbuka	Ruština	Ukrajínština	Běloruština	Bulharština	Srbština
А, а	a	a	a	a	a
Б, б	b	b	b	b	b
В, в	v	v	v	v	v
Г, г	g	h	h	g	g
Ґ, ґ	-	g	g	-	-
Д, д	d	d	d	d	d
Ѓ, ѓ	-	-	-	-	g
Ђ, ђ	-	-	-	đ	-
Е(Ё), е(ё)	je; e*	e	je; e*	e	e
Є, є	-	je	-	-	-
Ж, ж	ž	ž	ž	ž	ž
З, з	z	z	z	z	z
И, и	i; ji ро Ъ	y	-	i	i
І, і	i	i	i; ji	ро Ъ	-
Ї, ї	-	ji	-	-	-
Й, й	j	j	j	j	-
Ј, ј	-	-	-	-	j
К, к	k	k	k	k	k
Л, л	l	l	l	l	l
Љ, љ	-	-	-	-	lj
М, м	m	m	m	m	m
Н, н	n	n	n	n	n
Њ, њ	-	-	-	-	nj
О, о	o	o	o	o	o
П, п	p	p	p	p	p
Р, р	r	r	r	r	r
С, с	s	s	s	s	s
Т, т	t	t	t	t	t
Ђ, ђ	-	-	-	-	é
У, у	u	u	u	u	u
Ў, ў	-	-	ü	-	-
Ф, ф	f	f	f	f	f
Х, х	ch	ch	ch	ch	h

Azbuka	Ruština	Ukrajínština	Běloruština	Bulharština	Srbština
Ц, ц	c	c	c	c	c
Ч, ч	č	č	č	č	č
Ц,Ц	-	-	-	-	dž
Ш, ш	š	š	š	š	š
Щ, щ	šč	šč	šč	št	-
Ъ	-	-	-	-	ǎ **
Ы, ы	y	-	y	-	-
Ь	'	'	'	'	-
Ѣ, ѣ	ě	-	-	ě	-
Э, э	e	-	e	-	-
Ю, ю	ju	ju	ju	ju	-
Я, я	ja	ja	ja	ja	-
Ж, ж	-	-	-	á	-
'	'	'	'	-	-

Vysvětlivky:

* **je** píšeme na začátku slova, po samohlásce a po **Ъ** nebo **Ъ**.

e píšeme po souhlásce.

** **ǎ** píšeme v bulharštině uprostřed slova, na konci slova se ve starém pravopise vynechává.

13. 2 Přepis z polštiny

Zachovává se původní text pouze s následujícími výjimkami:

ż	ž
ł	l
ń	ň

14 KOREKTURNÍ ZNAMÉNKA

Korekturními znaménky se označují nedostatky textu, které je nutné před publikováním textu odstranit. Jsou vymezeny prozatím platnou Československou normou ČSN 88 0410 „Korekturní znaménka a jejich používání (v sazbě)“. Podrobnější informace je možné získat v publikaci „Od rukopisu ke knize a časopisu“ (Šalda, 1983).

Stejně korekturní znaménko je vždy uplatněno v textu a vpravo na okraji textu spolu s opravou. Při nedostatku místa se může využít i levý okraj textu. Podle umístění korekturního znaménka vpravo nebo vlevo se příslušným směrem značí „vlaječka“ korekturního znaménka.

Korekturní znaménka zásadně nepíšeme tužkou. Chybné zaznačení korekturního znaménka na okraji textu škrtneme a v textu podtrhneme tečkovaně.

Vybraná korekturní znaménka:

	Vyměňte jedno písmeno nebo doplněte jedno písmeno!	
⌈pa	Př.: špatně písmeno	⌈e
	Vyměňte několik za sebou jdoucích písmen nebo celé slovo!	
⌈buj	Př.: potřebujete plně slovo zaměnit	⌈celé ⌈vy ↓
	Vynechte cnyo na písmena, slova, řádky (značí se značkou deleatur)!	
⌈š	Př.: vynečete špatné slovo	⌈š
	Vyměňte text o několika řádcích!	
	Př.: Provedení korektur je třeba věnovat odpovídající pozornost. Předchozí náročná práce může být zmařena.	 Špatné korektury oddálí vydání.
	Vsuňte chybějící slovo!	
	Př.: vsuňte slovo!	∨ další ↓
	Doplňte vynechaný řádek!	
	Př.: Provedení korektur je třeba věnovat náročná práce může být zmařena.	< odpovídající... ↓ ↓
	Změňte pořadí písmen nebo slov!	
	Př.: Změnit písmen pořadí	∩ ⌈ ↓ ↓
	Upravte slovosled!	
	Př.: korektur Provedení věnovat třeba je	2 1 5 4 3
	Změňte pořadí řádků!	
	Př.: odpovídající pozornost. Předchozí náročná práce může být zmařena. Provedení korektur je třeba věnovat	-3 ↓ -2 ↓ ↓ -1

Přesuňte slovo z jednoho řádku do druhého!

Př.: Provedení je třeba

Posuňte řádek nebo více řádků!

Př.: odpovídající pozornost. Předchozí

náročná práce může být zmařena.

Provedení korektur je třeba věnovat

Zvětšete mezeru mezi slovy!

Př.: udělil-li loterii

Zmenšete mezeru mezi slovy!

Př.: Zmenšete mezeru mezi slovy

Zrušte mezeru!

Př.: Zrušte mezeru

Udělejte mezeru!

Př.: Udělejte mezeru

Umístěte exponent!

Př.: 1/2

Umístěte index!

Př.: 1°

Udělejte odstavec!

Př.: Odstavec s opomenutou zarážkou

vyznačíme následujícím způsobem ...

Zrušte odstavec!

Př.:

Nesprávně označený odstavec
vznačíme následujícím způsobem ...

Obdobně při rušení odstavce ...

Posuňte na střed!

Př.: Posuňte na střed!

Vysad'te z odlišného písma!

Ozn.: *Kurzíva italika*

Proložení

Tučně

Kurzíva tučně

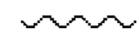
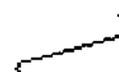
VERZÁLKY (HŮLKOVÉ PÍSMO)

aj.

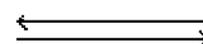
Př.: Celé odstavce, které mají mít jiný typ písma

značíme následovně. Kratší texty nebo slova

značíme podtržením.

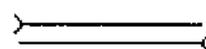
Zmenšete mezeru mezi řádky!

Zvětšete mezeru mezi řádky!

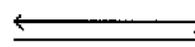
Př.: Celé odstavce, které mají mít
jiný typ písma značíme

následovně. Kratší texty nebo slova

značíme podtržením.

Korekturám textu věnujeme velkou pozornost, a proto i záznam korekturních znamének musí být přehledný, jednoznačný a čitelný.

15 KINANTROPOLOGICKÝ BODOVACÍ SYSTÉM ČASOPISŮ (THE SCIENTIFIC JOURNALS RANKING SYSTEM)*

Prvotní zpracování bodovacího systému časopisů je určeno k lepší orientaci v rozsáhlé časopisecké literatuře (periodicích), a také k objektivnějšímu hodnocení vědecké či odborné kvality. Kinantropologický bodovací systém časopisů je otevřeným systémem, který bude v dvouletých intervalech upravován, doplňován a dáván do souladu s obdobnými systémy v zahraničí. Celkem bylo do bodovacího systému zařazeno 174 časopisů.

Při zpracování první verze přehledu byly brány v úvahu dostupné podklady: ISI Journal Citation, Journal Impact Factors in Sport and Exercise Science, Index Copernicus - Ranking Polskich Czasopism Naukowych, Science Journal Ranking by Average Impact (Popescu) a další. Ne všechny informační údaje (oficiální zkratky apod.) se podařilo zjistit.

Přidělení bodů jednotlivým časopisům bylo určeno impakt faktorem. U neimpaktovaných časopisů jsme přidělovali body podle zaměření časopisů, kvality, uplatňovaných jazyků, cizojazyčných souhrnů, formální úrovně, dále podle publikovaných hodnocení odborníků a podle frekvence zařazení časopisů ve světových databázích. Vzhledem k mezinárodní komparaci systému byla nejvíce respektována kompatibilita s bodovacím systémem užívaným v Polsku. *Nezařazené časopisy* je nutné bodově ohodnotit podle uvedených kritérií a ve stylu tohoto bodovacího systému.

V případě, že bude bodovací systém využit pro hodnocení publikační aktivity pracovníka, pak doporučujeme ke každé bodované publikaci v impaktovaném časopise přidat 10 bodů a ke každé zahraniční publikaci v neimpaktovaném časopise 5 bodů.

Časopis (Zkratka časopisu)	Stát	ISSN	Data- báze	IF	IC	I KBN	Body
Acta Universitatis Carolinae. Kinanthropologica (Acta Univ. Carol. Kinanthropol.)	CZ	0323- 0511	2	-	-	-	5
Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Gymnica (Acta Univ. Palacki. Olomuc. Fac. Cult. Physic. Gymn.)	CZ	1212- 1185	2	-	-	-	5
Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Facultas Medicae (Acta Univ. Palacki. Olomuc. Fac. Med.)	CZ	0862- 481X	5	-	-	-	5
Adapted Physical Activity Quarterly (Adapt. Phys. Act. Q.)	US	0736- 5829	1,2,7,11	1,312	-	-	23
American Journal of Health Promotion (Am. J. Health Promot.)	US	0890- 1171	11	-	-	-	9
American Journal of Sports Medicine (Am. J. Sports Med.)	US	0363- 5465	1,2,4,5, 7,8,11	2,112	-	21	31
Archives of Physical Medicine and Rehabilitation (Arch. Phys. Med. Rehabil.)	US	0003- 9993	1,2,4,5, 7,8	1,409	-	21	24

* Na zpracování spolupracovali prof. PhDr. Antonín Rychtecký, DrSc., Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze a Bc. Marie Sýkorová, Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci.

Atletika (Atletika)	CZ	-	2	-	-	-	1
Aula (Aula)	CZ	1210-6658	-	-	-	-	1
Australian Journal of Science and Medicine in Sport (Aust. J. Sci. Med. Sport)	AU	0813-6289	11	-	-	-	9
Aviation, Space and Environmental Medicine (Aviat. Space Environ. Med.)	US	0095-6562	1,2,3,4,5	0,658	-	-	17
Biology of Sport (Biol. Sport)	PL	0860-021X	1,2,4,5	0,194	10,3	8	12
Bolest (Bolest)	CZ	1212-0634	-	-	-	-	1
Brennpunkte der Sportwissenschaft (Brenn. Sportwiss.)	DE	0932-8823	2	-	-	-	6
British Journal of Sports Medicine (Br. J. Sports Med.)	GB	0306-3674	1,2,4,5,8,11	0,747	-	16	17
British Journal of Teaching Physical Education (Br. J. Teaching Phys. Ed.)	GB	0954-6693	11	-	-	-	6
Canadian Journal of Applied Physiology –Revue Canadienne de Physiologie (Can. J. Appl. Physiol.-Rev. Can. Physiol.)	CA	1066-7814	1,2,4,5,7,11	1,119	-	16	21
Clinical Biomechanics (Clin. Biomech.)	GB	0268-0033	1,2,4,5,9	1,056	-	16	20
Clinical Journal of Sport Medicine (Clin. J. Sport Med.)	US	1050-642X	1,2,4,5,11	1,255	-	21	23
Clinics in Sports Medicine (Clin. Sports Med.)	US	0278-5919	1,2,4,5,11	1,143	-	-	21
Coaching Volleyball (Coaching Volleyball)	US	0894-4237	11	-	-	-	6
Cor et Vasa (Cor Vasa)	CZ	0010-8650	5	-	-	-	5
COT Bussines (COT Bussin.)	CZ	1212-4281	-	-	-	-	1
Culture, Sport Society (Cult., Sport Soc.)	US	1461-0981	11	-	-	-	8
Człowiek i ruch (Human movement)	PL	1508-5287	-	-	-	-	3
Česká a slovenská neurologie a neurochirurgie (Čes. a Slov. Neurol. Neurochir.)	CZ	1210-7859	1,2	-	-	-	6
Česká antropologie (Čes. Antropol.)	CZ	0862-5085	-	-	-	-	4
Česká kinantropologie (Čes. Kinantropol.)	CZ	1211-9261	-	-	-	-	4

Česko-slovenská pediatrie (Čs. Pediat.)	CZ	0069-2328	2,5	-	-	-	6
Československá psychologie (Čs. Psychol.)	CZ	0009-062X	1	-	-	-	5
Děti a my (Děti a my)	CZ	0323-1879	-	-	-	-	1
Diabetologia (Diabet.)	DE	0012-186X	1,5,10	-	-	-	6
Education Physique et Sport (Educ. Phys. Sport)	F	0013-1474	-	-	-	-	4
Ekonomická revue cestovního ruchu (Ekon. Rev. cestov. Ruchu)	SK	0139-8660	-	-	-	-	1
Ergonomia (Ergonomia)	PL	0137-4990	-	-	1,69	1,0	2
European Journal of Applied Physiology (Eur. J. Appl. Physiol.)	DE	1439-6319	1,2,4, 5,10,11	1,404	-	-	24
European Journal of Physical Medicine and Rehabilitation (Eur. J. Phys. Med. Rehabil.)	GB	1017-6721	11	-	-	-	9
European Journal of Physical Education (Eur. J. Phys. Ed.)	GB	1362-7120	2,11	-	-	-	8
European Physical Education Review (Eur. Phys. Ed. Rev.)	GB	1356-336X	2,3,7,11	-	-	-	9
Exercise and Sport Sciences Reviews (Exerc. Sport Sci. Rev.)	US	0024-9890	11	2,667	-	21	37
Exercise Standards and Malpractice Reporter (Exerc. Stand. Malpract. Report.)	US	0891-0278	1,2	-	-	6	8
Fizjoterapia (Fizjoterapia)	PL	1230-8323	-	-	1,21	0,5	2
Gait and Posture (Gait Posture)	GB	0966-6362	1,2,5	0,955	-	16	20
Gong (Gong)	CZ	0323-0732	-	-	-	-	1
Health & Fitness Journal (Health Fit. J.)	US	1091-5397	11	-	-	-	7
Human Movement Science (Hum. Movement Sci.)	NL	0167-9457	1,4,5,9, 11	0,805	-	16	18
Hungarian Review of Sport Science (Hungar. Rev. Sport Sci.)	HU	1586-5428	4	-	-	-	6
International Journal of Human Resource Management (Int. J. Hum. Resour. Manag.)	GB	0958-5192	1,2	-	-	-	9
International Journal of Physical Education (Int. J. Phys. Educ.)	DE	0341-8685	2,8	-	-	-	10
International Journal of Sports Medicine (Int. J. Sports Med.)	DE	0172-4622	1,2,5	1,429	-	21	24
International Journal of Sport Nutrition (Int. J. Sport Nutr.)	US	1050-1606	1,2,3,5,8	1,222	-	21	22

International Journal of the History of Sport (Int. J. His. Sport)	US	0952-3367	11	-	-	-	9
International Journal of Volleyball Research (Int. J. Volleyball Res.)	US	1524-4652	2,11	-	-	-	9
International Review for the Sociology of Sport (Int. Rev. Sociol. Sport)	US	1012-6902	11	-	-	-	9
Isokinetics and Exercise Science (Isokinetics Exerc. Sci.)	US	0959-3020	1,2,5,11	0,476	-	11	15
Japanese Journal of Physical Fitness and Sports Medicine (Jap. J. Phys. Fit. Sports Med.)	JP	0039-906X	1,11	0,135	-	-	11
Journal of Physical Education, Recreation and Dance (J. Phys. Educ. Recr. Dance – často používaná zkratka je také JOPERD)	US	0730-3084	2,3,4,7,11	-	-	-	10
Journal of Aging and Physical Activity (J. Aging Phys. Act.)	US	1063-8652	1,2,3,4,7,11	0,894	-	-	19
Journal of Applied Biomechanics (J. Appl. Biomech.)	US	1065-8483	1,2,5,8,11	0,815	-	16	18
Journal of Applied Physiology (J. Appl. Physiol.)	US	8750-7587	1,2,3,4,5,8,11	2,297	-	21	33
Journal of Applied Sport Psychology (J. Appl. Sport Psychol.)	US	1041-3200	11	0,875	-	-	19
Journal of Athletic Training (J. Athl. Train.)	US	1062-6050	1,2,4,7,8,11	0,646	-	11	16
Journal of Back and Musculoskeletal Rehabilitation (J. Back Musculoskelet. Rehabil.)	NL	1053-8127	1,2,5,7	0,261	-	-	13
Journal of Biomechanics (J. Biomech.)	US	0021-9290	11	1,536	-	-	25
Journal of Electromyography and Kinesiology (J. Electromyogr. Kinesiol.)	GB	1050-6411	1,2,5,9,11	1,146	-	-	21
Journal of Human Kinetics (J. Hum. Kinet.)	PL	0860-9853	-	-	5,14	4	6
Journal of Human Movement Studies (J. Hum. Movement Stud.)	GB	0306-7297	1,2,4	0,234	-	6	12
Journal of Motor Behavior (J. Mot. Behav.)	US	0022-2895	1,2,4,5,7,8	1,141	-	16	21
Journal of Orthopaedic and Sports Physical Therapy (J. Orthop. Sports Phys. Ther.)	US	0190-6011	1,2,5,11	1,424	-	21	24
Journal of Orthopaedic Trauma (J. Orthop. Trauma)	US	0890-5339	1,2,5	0,843	-	16	18
Journal of Sport and Exercise Psychology (Sport Exerc. Psychol.)	US	0895-2779	1,2,3,4,7,8,11	1,475	-	-	25
Journal of Sport Behavior (J. Sport. Behav.)	US	0162-7341	11	-	-	-	9

Journal of Sport History (J. Sport His.)	US	0094-1700	11	-	-	-	9
Journal of Sport Management (J. Sport Manage.)	US	0888-4773	1,2,3,4,7,11	0,290	-	-	13
Journal of Sport Rehabilitation (J. Sport Rehabil.)	US	1056-6716	1,2,4,7,11	0,755	-	-	18
Journal of Sports Chiropractic and Rehabilitation (J. Sport Chiro. Rehabil.)	US	1084-1288	1,2,4,11	0,062	-	-	10
Journal of Sports Medicine and Physical Fitness (J. Sports Med. Phys. Fit.)	IT	0022-4707	1,2,3,4,5,8	0,445	-	-	14
Journal of Sports Sciences (J. Sports Sci.)	GB	0264-0414	1,2,3,4,5,7,11	1,306	-	-	23
Journal of Sports Traumatology and Related Research (J. Sports Trauma. Relat. Res.)	IT	1120-3137	2,4,11	0,170	-	-	12
Journal of Strength and Conditioning Research (J. Strenght Cond.Res.)	US	1064-8011	2,4,11	0,525	-	-	15
Journal of Teaching in Physical Education (J. Teach. Phys. Educ.)	US	0273-5024	1,2,3,8,11	0,412	-	-	14
Journal of the American Medical Association (J. Am. Med. Assoc. - často používaná zkratka je také JAMA)	US	0098-7484	11	11,435	-	-	124
Journal of the Philosophy of Sport (J. Philos. Sport)	US	0094-8705	1,2,3,7,11	1,250	-	-	23
Kinesiologia Slovenica (Kin. Sl.)	SI	1318-2269	2	-	-	-	5
Kinesiology (Kinesiology)	HR	1331-1441	2	-	-	-	6
Knee (Knee)	NL	0968-0160	1,5,9	0,255	-	6	13
Komenský (Komenský)	CZ	0323-0449	-	-	-	-	3
Körperziehung (Körpererzieh.)	DE	0323-4916	2,4	-	-	-	6
Krankengymnastik (Krankengymn.)	DE	0023-4494	2,4	-	-	-	5
Kultura Fizyczna (Kult. fiz.)	PL	0137-7671	2,4	-	-	0,5	2
Leibesübungen Leibeserziehung (Leibesüb. Leiserzieh.)	AT	-	-	-	-	-	2
Leipziger Sportwissenschaftliche Beiträge (Leipzig. Sportwiss. Beiträge)	DE	0941-5270	2,4	-	-	-	5
Leistungssport (Leistungssport)	DE	0341-7387	2,4	-	-	-	7

Lékař a technika (Lék. a Tech.)	CZ	0301-5491	-	-	-	-	1
Lider (Lider)	PL	0867-7697	-	-	-	-	1
Manuelle Medizin (Man. Med.)	DE	0025-2514	10	-	-	-	5
Medicina dello Sport (Med. Sport)	IT	0025-7826	1,2,5	0,164	-	-	12
Medicina Sportiva (Med. Sport)	PL	1429-0022	2	-	3,96	3	4
Medicina Sportiva Bohemica et Slovaca (Med. Sport. Boh. Slov.)	CZ	1210-5481	2	-	-	-	4
Medicine and Science in Sports and Exercise (Med. Sci. Sports Exerc.)	US	0195-9131	1,2,3,5,8,11	2,606	-	21	36
Medycyna Sportowa (Med. Sport)	PL	1232-406X	2	-	2,76	2	3
Mobile (Mobile)	CH	1422-7851	4	-	-	-	3
Moderní vyučování (Mod. Vyuč.)	CZ	1211-1775	-	-	-	-	2
Motor Control (Motor Control)	US	1087-1640	1,2,5,11	-	-	-	10
Motorik (Motorik)	DE	0170-5792	2,4	-	-	-	6
Operative Techniques in Sports Medicine (Oper. Tech. Sports Med.)	US	1060-1872	1,2,5,11	0,606	-	11	16
Outdoor (Outdoor)	CZ	-	-	-	-	-	1
Palaestra (Palaestra)	US	8756-5811	2,7,8,11	-	-	-	7
Pedagogika (Pedagogika)	CZ	0031-3815	-	-	-	-	4
Pediatric Exercise Science (Pediater. Exerc. Sci.)	US	0899-8493	1,2,4,7,11	0,732	-	16	17
Peloton (Peloton)	CZ	1210-129X	-	-	-	-	1
Physical Educator (Phys. Educator)	US	0031-8981	2,4,7,8,11	-	-	-	9
Physician and Sportsmedicine (Physician Sportsmed.)	US	0091-3847	1,2,4,7,8,11	0,318	-	11	13
Physikalische Medizin Rehabilitationsmedizin Kurortmedizin (Physik. Med. Rehabilitationsmed. Kurort.)	DE	0940-6689	1	0,160	-	6	12
Pohyb je život (Pohyb je život)	CZ	-	-	-	-	-	1
Pohybové ústrojí (Pohybové ústrojí)	CZ	1210-7182	-	-	-	-	2
Polish Psychological Bulletin (Pol. Psych. Bull.)	PL	0079-2939	-	-	1,95	1	2

Postępy Rehabilitacji (Post. Rehab.)	PL	0860-6161	4	-	2,01	1	3
Problemy Higieny (Probl. Hig.)	PL	0860-0309	-	-	-	0,5	1
Promocja Zdrowia, Nauki Społeczne i Medycyna (Prom. Zdr. Nauk. Społ. Med.)	PL	1232-7638	-	-	1,41	0,5	2
Przegląd Epidemiologiczny (Przeg. Epid.)	PL	0033-2100	5	-	4,91	4	4
Przegląd Filozoficzny (Przeg. Filoz.)	PL	1230-1493	-	-	2,57	2	2
Przegląd Psychologiczny (Przeg. Psych.)	PL	0048-6575	-	-	1,71	1	2
Psychológia a patopsychológia diet'aťa (Psych. Patopsych. Diet'a.)	SK	0555-5574	-	-	-	-	2
Psychologie und Sport (Psychol. Sport)	DE	0945-6031	2,11	-	-	-	6
Psychoterapia (Psychoterapia)	PL	0239-4170	-	-	2,30	1	2
Quest (Quest)	US	0033-6297	1,2,3,4,8,11	0,483	-	11	15
Rehabilitácia (Rehabilitácia)	SK	0375-0922	-	-	-	-	2
Rehabilitacja Medyczna (Rehab. Med.)	PL	1427-9622	-	-	2,01	1	2
Research Quarterly for Exercise and Sport (Res. Q. Exerc. Sport)	US	0270-1367	1,2,4,5,7,8,11	0,979	-	16	20
Rocznik Medyczny (Rocz. Med.) (je-li v databázi)*	PL	1230-8013	-	-	2,16	1	2
Rocznik naukowy AWF (Rocz. Nauk.) (je-li v databázi)*	PL	0137-2912	2,4	-	1,65	1	3
Rehabilitace a fyzikální lékařství (Rehabil. fyz. Lék.)	CZ	1211-2658	5	-	-	-	3
Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sport (Scand. J. Med. Sci. Sports)	DK	0905-7188	1,2,4,5,11	0,667	-	11	17
Science and Sports (Sci. Sports)	FR	0765-1597	1,2,5,9	0,053	-	6	10
SDS: scuola dello sport: rivista di cultura sportiva (SDS)	IT	-	4	-	-	-	6
Ski magazín (Ski Mag.)	CZ	1212-3072	-	-	-	-	1
Sociology of Sport Journal (Sociol. Sport J.)	US	0741-1235	1,2,3,7,8,11	0,297	-	11	13
Sokol (Sokol)	CZ	-	-	-	-	-	1
Speciální pedagogika (Spec. Pedag.)	CZ	0862-1632	-	-	-	-	2
Spectrum der Sportwissenschaften (Spectr. Sportwiss.)	AT	1022-7717	4	-	-	-	6

Sport Praxis (Sport Prax.)	DE	0173-2528	2,4	-	-	-	3
Sport Psychologist (Sport Psychol.)	US	0888-4781	1,2,3,4	0,649	-	-	16
Sport Wyczynowy (Sport Wyczyn.)	PL	0239-4405	2,4	-	1,45	0,5	3
Sportonomics (Sportonomics)	DE	0947-4293	2,4	-	-	-	6
Sports Exercise and Injury (Sports Exerc. Inj.)	GB	1351-0029	2,4	0,182	-	-	12
Sports Medicine (Sports Med.)	NZ	0112-1642	1,2,3,4,5,7,11	0,846	-	-	18
Sports Medicine and Arthroscopy Review (Sports Med. Arthrosc. Rev.)	US	1062-8592	1,2,11	0,299	-	-	13
Sports Medicine Standards and Malpractice Reporter (Sports Med. Stand. Malpract. Report.)	US	1041-696X	1,2,11	0,057	-	-	11
Sportunterricht (Sportunterricht)	DE	0342-2402	2,3,4	-	-	-	7
Sportwissenschaft (Sportwissenschaft)	DE	0342-2380	2,4	-	-	-	10
Strength and Conditioning Journal (Strength Cond. J.)	US	1073-6840	11	0,235	-	-	12
Studia Psychologiczne (Stud. Psych.)	PL	0081-685X	-	-	2,86	2	2
Studies in Physical Culture and Tourism (Stud. Phys. Cul. Tour.)	PL	0867-1079	2	-	-	-	2
Školní sport (Šk. Sport)	CZ	-	-	-	-	-	1
Šport: revija za teoretična i praktična vprašanja športu (Šport Rev. Teor. Prakt.)	SI	0353-7455	2	-	-	-	2
Teaching Elementary Physical Education (Teaching Elem. Phys. Ed.)	US	1045-4853	2,11	-	-	-	7
Tělesná výchova a sport mládeže (Těl. Vých. Sport Mlád.)	CZ	1210-7689	-	-	-	-	2
Telesná výchova a šport (Tel. Vých. Šport.)	SK	1335-2245	2	-	-	-	4
Tenis (Tennis)	CZ	0862-6766	-	-	-	-	1
Tennis (Tennis)	US	0040-3423	11	-	-	-	6
Teorija i prakтика fizičeskoj kulture (Teor. Prakt. fyz. Kult.)	RU	-	-	-	-	-	5
Trening (Trening)	PL	1231-997X	-	-	--	0,5	2
Turistika a hory (Tur. Hory)	CZ	1211-2577	-	-	-	-	1

Vnitřní lékařství (Vnitř. Lék.)	CZ	0042-773X	5	-	-	-	3
Výživa a potraviny (Výž. Potrav.)	CZ	1211-846X	-	-	-	-	1
Wiadomości Lekarskie (Wiedom. Lek.)	PL	0043-5147	5	-	5,51	5	5
Wiener klinische Wochenschrift (Wien. Klin. Wochenschr.)	AT	0043-5325	1,3,5,10	-	-	-	8
Wilderness and Environmental Medicine (Wildern. Environ. Med.)	US	1080-6032	1,2,5	0,098	-	-	10
Women in Sport and Physical Activity Journal (Women Sport Phys. Act. J.)	US	1063-6161	11	-	-	-	8
Wychowanie Fizyczne i Sport (Wychow. Fiz. Sport)	PL	0043-9630	2,4	-	2,98	2	3
Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne (Wych. Fiz. Zdrow.)	PL	0860-8075	-	-	1,62	1	2
Zdrowie Publiczne (Zdrow. Publ.)	PL	0044-2011	-	-	2,15	1	1
Zeszyty metodyczno - naukowe (Zesz. Met. Nuk.)*	PL	0867-7751	-	-	-	-	1

Vysvětlivky: IF Impact Factor
 IC Index Copernicus
 I KBN Index (Komitet Badań Naukowych)
 Časopisy ve fondu IS FTK jsou vtištěny tučně.

Databáze:

1. Web of Science, 2. SportDiscus, 3. TourCD, 4. Spolit, 5. Medline, 6. Biological Abstracts, 7. EIFL Direct, 8. ProQuest 5000, 9. ScienceDirect, 10. Springer Link, 11. Physical Education Index.

Informace o pedagogických časopisech a dalších pedagogických zdrojích uvádí Průcha (2000).

* Obecný název periodik, která jsou vydávána na různých pracovištích.

16 PUBLIKAČNÍ ETIKA

Etikou vědy rozumíme vědeckou teorii, která se zabývá hodnotami, postoji, principy, normami, standardy, kodexy a dalšími požadavky na chování a jednání vědců. Takto chápaná etika vědy je typickým metavědeckým problémem.

Věda je odrazem společnosti a nemůže být jiná než společnost. Proto také není etika vědy jen záležitostí vědců, ale je to celospolečenský problém. Velmi nadneseně se v tomto kontextu vyjadřuje Morin (1995, 91). „Věda je příliš závažnou záležitostí, než bychom ji mohli přenechat jen vědcům. Jinak řečeno, věda se stala občanským problémem, problémem občanů.“

Vědce nelze vyčlenit ze společnosti, a proto také dochází k prolínání lidské společenské etiky se specifickou etikou vědy. Tondl (1994) uvádí ve vztahu profesních etických systémů a absolutních etických principů Weberovu charakteristiku, tj. vztah „etiky podle odpovědnosti“ a „etiky podle svědomí“. „Svědomí je v člověku ve svém nároku zpochybňujícím principem a brání mu v tom, aby jednal jen tak“ (Weischedel, 1999, 131).

Přes spjatost etiky vědy s etikou společnosti se domnívám, že mnohé oblasti etiky ve vědě jsou i v současné pro vědu náročné době řešitelné a jsou plně záležitostí vědecké komunity. Vycházím také z premisy, že celospolečenské vlivy se neprojeví v různých složkách etiky vědy stejně výrazně.

Hlavní složky etiky vědy:

- racionální (rozumová, poznávací, přesvědčovací),
- afektivní (citová, emotivní),
- volní (odvaha k etickému jednání, psychická odolnost a vytrvalost),
- behaviorální (návyková, jednací).

Z hlediska těchto složek je velmi důležité řešit problémy etiky vědy (kinantropologie) v kontinuitě s hodnotovou etikou a z ní vyplývající hierarchií hodnotové sféry. Hála (2000) v tomto kontextu vyzdvihuje Schelerovo „hodnotové cítění“. To je také jeden z možných výkladů četných specifík v hodnotové hierarchii vědců a v posuzování etických hodnot vědců. Specifičnosti etiky ve vědecké činnosti vystupují do popředí při snahách o skupinové rozdělení hodnot. Příkaský (2000) rozděluje hodnoty na udržující, rozvíjející osobnost, ve prospěch druhého a hodnoty absolutně dobré.

Je možné ve vědě prosazovat obecně uznávané „hodnoty absolutně dobré“ a nepřipouštět žádnou míru kritizovaného relativismu (machiavelismu) v etice? Publikáční manuály, které uvádí etické principy, standardy a zákony etického chování, **relativistický etický přístup** nepřipouštějí - Publication Manual of the American Psychological Association (1994, 2001) a z něj vycházející Publikáční manuál Fakulty tělesné kultury (Frömel & Vaverka, 1998), citační styly APA, MLA, Chicago apod. (American Psychological Association, 2000; Electronic Sources: MLA Style of Citation, 2000; Using APA Style to Cite and Document Sources, 2000; Using Chicago Style to Cite and Document Sources, 2000).

Ve snaze o podporu významu behaviorální složky etiky zdůrazňuje Bláha (1991, 93) význam výchovy.

Mravnost není nějaký stav výjimečný, něco, co děláme jen občas, co oblékáme jen jako nedělní šat, nýbrž mravnost jest trvalý stav naší osobnosti, dosažený dlouhou pílí a uskutečněný stálým cvikem, stálým opakováním. Mravnost se musí nadřít, je to nejdříve řemeslo a pak teprve umění.

Do určité míry tento zjednodušující výrok platí i v mnoha oblastech vědecké výchovy.

Náročnost etiky vědy je právě v jejím charakteru a obsahu bádání. To je zejména ve zkoumání pohybového jednání a chování, rozvoje a kultivace pohybových projevů, a to většinou se zaměřením na pedagoga a jeho svěřence v podmínkách didaktického procesu. Pelikán (1998, 35) zdůrazňuje, že

každý výzkum, který je prováděn na lidech a s lidmi, má své etické limity. Ty bývají nejčastěji uváděny v souvislosti s respektováním intimity lidského myšlení, resp. citů zkoumaných subjektů.... Promyšlení případných důsledků každého experimentu by mělo být etickou povinností každého badatele ve společenských vědách, tedy i pedagogického výzkumníka.

Etický kodex Asociace pro podporu aplikované sportovní psychologie stanovuje hlavní cíl zajistit „dobré zdraví a pohodu“ a ochranu probandů. Jinak vyjádřeno to znamená negativně neovlivnit zdraví a životní pohodu účastníků výzkumu. Klade důraz na kompetenci, integrální přístupy k etice, profesionální a vědeckou odpovědnost, respektování lidských práv, respektování způsobu života a sociální odpovědnost (Hoffman, 2000). Etické kodexy v oblasti kinantropologie, ale i v celé oblasti sportu považujeme za velmi důležité. Podmínkou jejich účinnosti však je, že respektují stav a vývoj společnosti, respektují mezinárodní etické aspekty, jsou dostatečně otevřené a citlivé na změny a jsou nezbytnou součástí vzdělávacího systému na všech úrovních. Od etických kodexů můžeme očekávat zejména základní regulativní funkci etického jednání, podobně jak to např. očekáváme od soustavy didaktických zásad, ale s tím rozdílem, že kodexy mají vyšší normativní funkci. I pro kinantropologii platí, „že nelze pěstovat jen ‘dobrý’ výzkum, aniž bychom dávali základ i pro ty aplikace špatné či zločinné“ (Sardar, 2001, 79).

Další etické standardy a požadavky stanovují „Etické standardy Americké asociace pro výzkum a vzdělání“ (American Educational Research Association, 2002), „Etika v programu zdraví, tělesné výchovy, rekreace a tance“ (Fain, 1992), „Etika hodnocení“ (Schmeiser, 1995), „Etika kvalitativních výzkumů“ (Gottlieb, 1997), „Etika využívání technologií“ (Johnson, 1998), „Autorská etika“ (Syrett & Rudner, 1996), „Nový etický kodex pro německé vědce“ (Holden, 1998), „Lékařská etika“ (Lansang & Crawley, 2000; Lansang, Benatar, & Singer, 2000; Nicholas, 1999), „Etický kodex pro výchovu výjimečných skupin populace“ (The Council for Exceptional Children, 1997).

V současném stavu a vývoji systému vzdělávání a vědy považujeme (pomineme-li významné vnější vlivy) za rozhodující ve výchově k etice vědy následující činitele:

- školu (instituci), v níž se věda pěstuje,
- školitele (konzultanta, vedoucího diplomové práce) jako vědeckého vychovatele,
- vědecký tým učitelů a doktorandů („vědecké mikroklima“),
- širší vědeckou komunitu oboru, jak domácí, tak i zahraniční,
- vědecký program (granty, projekty).

Efektivní působení uvedených činitelů spolu s využíváním pozitivních zahraničních možností a vlivů (stáže, mezinárodní výzkumné týmy, společné publikace apod.) a eliminace negativních transformačních jevů dává naději na překonání výše uvedeného eticko-vědeckého skepticismu a navození žádoucího eticko-vědeckého optimismu.

Zjednodušené praxeologicko-etické požadavky, které jsou z hlediska etiky vědy v současnosti aktuální a jsou vhodné pro diskusi:

I. Obecně metodologická oblast

- Respektovat svobodu bádání je jednou z nejvyšších etických hodnot.
- Respektovat při projektování výzkumu každého jedince jako jedinečné individuum.
- Respektovat právo jedince na svobodnou volbu účasti na výzkumu.

- Respektovat v metodologických přístupech a postupech jejich etickou dimenzi (ekologickou, kulturní, interdisciplinární apod.).
- Neprosazovat vědecké oborové zájmy na úkor jiných vědeckých oborů.

II. Vlastní výzkum

a) Organizace výzkumu

- Zajistit souhlas vedoucího vlastního pracoviště s návrhem výzkumného projektu.
- Zajistit souhlas vedoucího vlastního pracoviště s provedením výzkumu (případně etické komise na pracovišti nebo v oboru).
- Vyžádat souhlas etické komise ve všech eticky ne zcela jednoznačných případech výzkumu a ne jen v případech, kdy takováto vyjádření vyžadují redakční rady.
- Informovat a zajistit souhlas vedoucího pracoviště, na kterém bude výzkum realizován.
- Předložit vedoucímu pracoviště, na kterém bude výzkum realizován, potvrzenou identifikaci výzkumného projektu nebo doporučení fakulty.
- Zajistit souhlas rodičů s účastí dětí na výzkumu (po dohodě s vedoucím pracoviště).
- Zajistit souhlas všech probandů.
- Ve zvláštních případech získat souhlas majitele objektu, souhlas rodiny (pozůstalých) apod.,
- Nezačínat výzkum bez ekonomického zajištění.

b) Průběh výzkumu

- Respektovat práva dítěte.
- Dodržovat základní sociální, pedagogická, psychologická, mentálně hygienická, zdravotnická, ekologická a další pravidla a požadavky.
- Dodržet smluvený obsah a rozsah výzkumu.
- Zajistit souhlas se zveřejněním ověřovaných osobních údajů, slovních vyjádření apod.
- V některých případech je nezbytné zajistit anonymitu probandů.
- Respektovat legislativní předpisy, vnitřní organizační předpisy, programy, curricula apod.

c) Ukončení výzkumu

- Zajistit, aby zpracování výsledků výzkumu bylo založeno na přesnosti, bezchybnosti, pečlivosti, spolehlivosti, svědomitosti, zainteresovanosti a důvěře.
- Nezkreslovat výsledky zatajováním dat.
- Oznámit vedoucímu pracoviště ukončení výzkumu, poděkovat a předložit informace o souhrnných výsledcích výzkumu (případně písemnou zprávu o výzkumu).
- Informovat probandy o individuálních výsledcích, informovat pedagogy, příp. vyšší odpovědná místa (vedoucí instituce) o souhrnných skupinových výsledcích.
- Zajistit utajení individuálních výsledků a diskrétnost při komparativních analýzách (dělení probandů do skupin, srovnávání s průměrem apod.).

III. Prezentace výsledků výzkumu

a) Prezentace výsledků

- Využívat pouze otevřené zdroje nebo si zajistit povolení k jejich využití.
- Důsledně dodržovat rozlišení citace zdroje a citace ze zdrojů.
- Citace ze zdrojů jasně vymezovat uvozovkami nebo blokovou citací.
- Citace je doslovným zněním, nemůže být upravována či doplňována.
- Citace ze zdroje, kterým jsou abstrakta, je zcela nevhodná; přijatelnější je citace zdroje (abstrakta ve významných časopisech); nepřijatelné jsou citace ze zdroje u abstrakt z informačních sítí, databází apod.
- Nelze přebírat zdroje z jiných referenčních seznamů bez vlastní znalosti zdroje.
- Rozlišovat sekundární pramen (podrobněji Gavora, 2000) a sekundární citaci zdroje.

- Rozlišovat vnitřní (odkazy na jinou část textu – zařazeno v textu) a vnější odkazy (na jiné zdroje – v poznámkách mimo text).
- V dikci usilovat o přiměřenou modalizovanost (adekvátní míru nejistoty) a přiměřenou vědeckou skromnost.
- Jasně rozlišovat, k čemu jsme dospěli jako tým a co je autorovo vlastní stanovisko a „neschovávat se“ za třetí osobu jednotného čísla.
- Uvědomit si, komu je text určen, a více se orientovat na čtenáře než na obsah.
- Nezatajovat nežádoucí výsledky.
- Uvést slabosti výzkumu.
„Čtenář není povinen si je pracně objevovat – je profesionální povinností autora zprávy, aby ho o nich informoval“ (Kerlinger, 1972, 669).
- Mít jasnou strategii prezentace (kde, v jaké podobě a rozsahu, v jakém jazyku, s kterými spoluautory apod.).
- Dodržet pravidlo priority hlavní vědecké publikace a teprve následně zvažovat alternativní, jinak zaměřené, v jiném jazyku prezentované publikace (vždy však s upozorněním na dříve realizovanou prezentaci).
- Při opakované prezentaci je třeba žádat o souhlas původního vydavatele, a to i u části textu (má autorská práva).
- Při opakované publikaci téhož výzkumu je třeba změnit název, aspekty přístupu, zpracování údajů v tabulkách a grafech, respektovat jiný okruh čtenářů apod.
- Je nesolidní uvádět množství zkratk, nových symbolů, zbytečných cizích slov, dlouhé nesrozumitelné věty apod.
- Neznalost problematiky řešené v posledních ročnících časopisu je vážným odborným prohřeškem.
- Falzifikace (falšování) výsledků (včetně doplňování a úprav) je jedním z nejvážnějších etických prohřešků.
- Nové konstrukty nebo homonyma je žádoucí definovat.
- Co nejvíce omezit citace z nerecenzovaných zdrojů.
- Uvádět pracoviště a hlavního poskytovatele prostředků (zadavatele grantu).
- Není možné ponechávat drobné úpravy a „nedodělky“ na editorech.
- Spoluautorství se řídí i vlastními týmovými pravidly (pozor na zkreslující funkční, věkové, ale i časově podílnické aspekty).
Šesták (2000) upozorňuje na nevhodné „salámové“ publikace (postupné střídání autorů v pořadí autorství a spoluautorství) a na problém s uváděním tzv. čestných autorů. Podrobněji problém analyzují Holden (1998) a obdobně Syrett a Rudner (1996).
- Jednotliví spoluautoři musí obdržet poslední verzi rukopisu a souhlasit s prezentací (totéž platí o korekturách, i když to časově nelze vždy zajistit).
- Návrhy grantových projektů a prezentační výstupy je třeba zajišťovat pro všechny členy výzkumného týmu a spolupracovníky.
- Je-li to možné a vhodné, neopomenout citovat spolupracovníky.
- Některé zahraniční časopisy vyžadují certifikát, že autoři písemnosti dodrželi “Etické principy” (APA, 2000) nebo také potvrzení o souhlasu etické komise z pracoviště.

b) Posuzovatelská činnost

- Zachovávat míru utajení posudků až do doby obhajoby.
- Posuzované práce nelze bez souhlasu autora nebo do zveřejnění citačně využívat.
- Vyvarovat se veřejné kritiky před obhajobou.
- Zachovávat utajení posuzovatelů i autorů.
- Neovlivňovat posuzovatele a nenechat se ovlivnit.

- Zachovat objektivitu, nestrannost, profesní úroveň vztahu i odvahu k uplatňování „vlastních“ etických hodnot.
- Přizpůsobit kritéria posuzování charakteru výzkumu, tzn. zejména respektovat zvláštnosti kvalitativních přístupů (podrobněji Gavora, 2000; Strauss & Corbinová, 1999).

c) *Vědecká komunikace*

- O separáty či další zdroje žádat zahraniční kolegy až po vyčerpání všech možností (knihovní služby, internetové služby, vydavatelská centra apod.).
- Při žádosti o zaslání materiálů přikládat vlastní cizojazyčné příspěvky (případně příspěvky z pracoviště).
- Množení separátů mimo vlastní potřebu je v rozporu s autorskými právy.
- O všech významnějších prezentacích musí být informován vedoucí pracoviště a měli by mít možnost se k nim vyjádřit všichni spolupracovníci.
- Není možné poskytovat bez souhlasu vedoucího pracoviště jakékoliv výsledky výzkumů, pokud nebyly ještě publikovány.

IV. *Vědecká etika v provozu na pracovišti*

a) *Provoz na pracovišti*

- Je nutné respektovat, ale hlavně podporovat vědeckou kreativitu a iniciativu.
- Nesmiřovat se s autoritářstvím, průměrností, rovnostářstvím, neúměrným centralismem, formalismem, konformismem, stereotypností práce apod.
- „Neschovávat“ se za autority, nadřízené, úřady, předpisy, etické komise apod.
- Nenarušovat „tvůrčí koncentraci“, systém práce, pracovní rytmus apod.
- Tolerovat případné, ale ne opakující se, vědecké neúspěchy či myšlenkové anomálie.
- Vzájemně netolerovat porušování provozních řádů a grantových pravidel (zneužívání drobného materiálu pro osobní prospěch, využívání finančních prostředků na vědu k jiným pracovním účelům apod.).

b) *Interpersonální vztahy*

- Nepřenášet osobní problémy na spolupracovníky.
- Navozovat pozitivní myšlení při uvědomování si významu adekvátní vědecké skromnosti, „pokory“ a „skepse“.
- Zachovávat úctu k autoritám, ale při názorové rovnosti, svobodě myšlení a vzájemné konstruktivní kritice - „rovnost v kritice, rovnost ve vyslovovaných názorech“ (pozor na zvláštnosti vztahu autor - redakce).
- Úspěch kteréhokoliv člena vědeckého týmu je třeba chápat jako úspěch všech.

Dodržování vědeckých (odborně oborových), formálních a etických standardů, předpisů a doporučení je nedílnou součástí každé odborné práce a je významnou vizitkou práce každého odborníka. V jednotlivých oborech existuje navíc řada neméně významných „nepsaných“ pravidel, která je třeba společně oborově upevňovat, zlepšovat, popularizovat a vyžadovat. Na vědecké úrovni oboru a tedy i její „formální“ a etické úrovni se podílí každý student, učitel a vědecký pracovník. „Náročné a kritické prostředí znamená solidaritu schopných a netoleranci vůči neschopným a nezodpovědným. Inteluální a morální solidarita přitom obvykle překračuje hranice jediného pracoviště i hranice státu“ (Tondl, 1999, 132). Nedůslednost, nepečlivost a podceňování vědeckých „formálních“ publikačních pravidel a drobných vědecko-etických prohřešků vede k jejich rozšiřování, upevňování a postupnému navykání. Pokles vědecko-kulturní a etické úrovně je krátkodobě velmi obtížně řešitelný a náprava pozice a uznávání oboru ve vědecké komunitě jsou velmi zdlouhavé.

17 POSUZOVÁNÍ ODBORNÝCH PRACÍ

Veškeré kvalifikační práce, závěrečné výzkumné zprávy, rozsáhlejší písemné práce určené k publikování (monografie, skripta apod.) a příspěvky do významnějších časopisů v kinantropologii procházejí oponentním řízením. Úroveň oponentního řízení je významným faktorem zkvalitňování těchto prací a výrazně se podílí na celkové vědecké a pedagogické úrovni pracovišť.

Propracovaný systém oponentního řízení na pracovišti také dodává vědecké „image“ katedře, studijnímu oboru a hlavně fakultě. Největší přínos má oponentní řízení pro autory. Kvalitní posudky, bez ohledu na to zda jsou v závěru pozitivní či negativní, zvyšují kvalitu písemných prací a z dlouhodobějšího hlediska jsou vždy přínosné. Negativní posudky by neměly autora odradit od další práce, ale naopak podnítit a motivovat k hlubší analýze dosavadní práce a k prosazení dobře odvedené odborné práce v dalších publikacích. Šesták (2000, 104) správně zdůrazňuje, „kdo se za kritiku uráží, neměl by pracovat ve vědě“.

V písemných pracích v kinantropologii je obvykle posuzována:

- forma, struktura a koncepce,
- charakter písemné práce (experimentální, deskriptivní apod.),
- teoretická konzistentnost, šíře a komplexnost uchopení problematiky,
- práce s odbornou literaturou,
- formulace cílů či hypotéz,
- splnění vytčených cílů a záměrů,
- volba vhodných metod,
- prezentace obsahu,
- odborná jazyková úroveň a odborná dikce,
- formální úroveň písemné práce vzhledem k požadavkům publikačního manuálu.

Důvodem pro nepřijetí písemné práce může být např.:

- nevyhovující rozsah,
- obsah práce neodpovídá zadání a názvu práce,
- písemná práce není přínosem ani pro teorii ani pro praxi,
- písemná práce není původní,
- nevhodně zvolená metodika vedoucí k nevěrohodným výsledkům,
- závěry nejsou v souladu s vytčenými cíli,
- práce má značné formální nedostatky.

17. 1 Posuzování diplomové práce (bakalářské a magisterské práce)

Vedoucí diplomové práce v posudku zejména uvede:

- jak diplomant přistupoval k řešení diplomního úkolu,
- zda prokázal odpovídající přehled o odborné literatuře a jak pracoval s odbornou literaturou,
- jaké zvolil postupy řešení a jak je metodologicky připraven,
- výzkumnou či experimentální zručnost a samostatnost diplomanta při zajišťování výzkumu,
- schopnost diplomanta evidovat, zpracovat, interpretovat a adekvátně generalizovat získané výsledky,
- přínos diplomové práce pro teorii a praxi.

Oponent diplomové práce se v posudku zaměří hlavně na:

- aktuálnost a závažnost řešené problematiky,
- strukturu, koncepci a pojetí diplomové práce,
- formulaci problému, cílů a hypotéz,

- metodologickou úroveň práce,
- interpretaci výsledků a jejich využitelnost v teorii a praxi,
- stručnost, jasnost a kvalitu závěrů ve srovnání s vytčenými cíli,
- formální úroveň vzhledem k požadavkům publikačního manuálu.

Vedoucí diplomové práce i oponent se v závěru posudku jednoznačně vyjádří, zda doporučují diplomovou práci k obhajobě.

17. 2 Posuzování rigorózní práce

V posudku rigorózní práce by se měli oponenti zaměřit především na posouzení následujících znaků:

- aktuálnost a významnost tématu rigorózní práce,
- rozdílnost od magisterské nebo disertační práce (při shodě tématu rigorózní práce s prací magisterskou nebo disertační),
- teoretickou úroveň práce a orientaci autora v literárních pramenech, obzvlášť filozoficky zaměřených,
- použitou metodologii,
- výsledky rigorózní práce a jejich přínos k rozvoji oboru a praxe,
- jasné vymezení předností a nedostatků práce s konkrétními připomínkami,
- dodržování vědecko-etických standard a doporučení,
- formální úroveň, přesnost a jednotnost zpracování,
- vyjádření, zda rigorózní práce splnila stanovené cíle.

V závěru posudku se oponent jednoznačně vyjádří, zda rigorózní práce splňuje požadavky kladené na rigorózní práce a zda doporučuje udělení titulu PhDr.

17. 3 Posuzování disertační práce

V posudku disertační práce se oponenti vyjádří především k následujícím znakům:

- aktuálnost a významnost tématu disertace,
- teoretická úroveň práce (výchozí teorie, vědeckost jazyka, intencionálnost a konzistentnost textu),
- orientace autora v literárních pramenech (zejména zahraniční vědecká periodika a databázové zdroje),
- metodologická úroveň (vědecké otázky, hypotézy, standardizace výzkumných metod a technik, kvalita popisu výzkumného souboru a metodiky apod.),
- výsledky disertace a jejich přínos k rozvoji oboru,
- úroveň statistického zpracování,
- jasné vymezení předností a nedostatků práce s konkrétními připomínkami,
- dodržování vědecko-etických standard a doporučení,
- formální úroveň, přesnost a jednotnost zpracování,
- vyjádření, zda disertace splnila stanovené cíle.

V závěru posudku se oponent jednoznačně vyjádří, zda disertační práci doporučuje či nedoporučuje k obhajobě.

17. 4 Posuzování habilitační práce

Posuzování habilitační práce je obdobné jako u disertační práce. V posudku habilitační práce oponent navíc uvede:

- přínos k rozvoji vědeckých teorií v oboru,
- přínos pro praxi,
- posouzení práce v mezinárodním kontextu.

V závěru posudku oponent jednoznačně formuluje, zda habilitační práce splňuje požadavky kladené na habilitační práce v příslušném vědním oboru a zda doporučuje udělení vědecko pedagogického titulu docent.

17. 5 Posuzování písemných prací kvalitativního charakteru

V písemných pracích založených na kvalitativních přístupech je třeba zejména posoudit a respektovat:

- používané pojmy a jejich „zakotvenost“,
- systematickosti tvorby pojmových vazeb a jejich „zakotvenost“ v údajích, teoretických vyvozeních a v praxi,
- provázanost, hutnost, dimenzionálnost, integrovanost pojmů, vztahů (interakcí), kategorií, koncepcí, strategií, a to v kontextu s výchozím paradigmatickým,
- otevřenost a variabilitu zvolených postupů,
- citlivost na šíři podmiňujících vlivů (divergentnost myšlení autora),
- orientaci na proces, změny a na „vnitřní“ mechanismy a podmínky,
- efektivnost spoluúčasti výzkumníka ve zkoumaném procesu,
- „přirozenost“ podmínek výzkumu,
- průkaznost a podnětnost závěrů a dalších výstupů.

O kritériích hodnocení výzkumů podle zakotvené teorie „grounded theory“ pojednávají podrobněji Strauss a Corbinová (1999) a o dalších kritériích posuzování Hendl (1999a, b).

18 ZÁKLADNÍ POJMY, KONSTRUKTY A ZNÁMÉ ZKRATKY

Abstrakt (z anglického „abstract“, tj. „výtah“ z něčeho) - Krátká charakteristika rozsáhlejšího textu, zahrnující jeho podstatu (sukus - zhuštění textu, shrnutí podstaty textu). Většinou jako součást publikovaného textu nebo oficiální zastoupení publikovaného textu.

AIMRDr - Zkratka pro způsob uspořádání písemné práce (Abstract, Introduction, Methods, Results, Discussion, References - abstrakt, úvod, metodika, výsledky, diskuse a referenční seznam).

Akční výzkum - Empirický výzkum v přirozených podmínkách, vyznačující se zapojením výzkumníků i zkoumaných do výzkumu a vzájemným prolínáním výzkumných záměrů s potřebami a požadavky praxe.

Anotace - Stručná charakteristika odborného textového zdroje.

Bibliografický seznam - Soupis všech referencí (odborných zdrojů), které byly použity nebo prostudovány při zpracování písemné práce a nejsou v textu citovány.

Bodovací systém hodnocení časopisů (ranking) - Systém přidělování bodů odborným časopisům podle jasně vymezených odborných kritérií.

Citace zdroje (bibliografický odkaz) - Odkaz na odborný zdroj bez uvedení „citátu“ (převzatého doslovného textu). V české literatuře se používá více termín „bibliografický odkaz“.

Citace ze zdroje - Přesné a doslovné uvedení převzatého textu s odkazem na příslušný odborný zdroj.

Citační index (Science Citation Index - SCI) - Vědeckou institucí zpracovaný přehled citací vědeckých článků.

Databáze - Informační odborné zdroje dostupné na síti (v kinantropologii jsou nejvíce využívané databáze EIFL, PROQUEST, MEDLINE, SPORTDISCUS, SPOLIT a další).

Falzifikace - Opak verifikace, tzn. vyvrácení tvrzení či usuzování na nepravdivost tvrzení.

Hermeneutika - specifický způsob výkladu a interpretace smyslu a významu, souhrnu co nejširších souvislostí, překračujících „horizont“ (v duchu fenomenologického chápání Husserla) zejména v kontextu jazykovém a historickém.

Hypertext - „Hypertext je metoda vytváření a předvádění vázaného spojení různých textů, grafů, vzorců, fotografií, filmů, zvuků, hudby, barev, typů písma, rozmístění na ploše apod. Používá se k tomu jazyka zvaného HTML (Hyper Text Markup Language)“ (Šesták, 2000, 18).

Hypertextový odkaz - Upozornění a navedení na nový zdroj informací v rámci dokumentu nebo mezi dokumenty či databázemi.

Impakt faktor časopisu („faktor dopadu“, „znak vědecké kvality“) - Index vypočítaný z poměru počtu citací článků (které vyšly v časopise) k celkovému počtu vyšlých článků za určité období.

IMRD - Zkratka pro způsob uspořádání písemné práce (Introduction, Methods, Results, Discussion - úvod, metodika, výsledky, diskuse).

Monografie - Monotématické vědecké dílo většího rozsahu, které bylo předmětem náročného posuzovacího řízení a zpravidla prezentuje významné vědecké výsledky.

Odkaz - Textový odkaz je upozornění na jiný zdroj či jinou část textu. **Vnitřní odkaz** - přímo v textu a v závorce, např. (viz kapitola č. 8). **Vnější odkaz** - poznámky mimo text, tzv. pod čarou či patové anebo v závěru (vhodné např. pro tematiku historie tělesné kultury).

Paradigma - „Paradigma je to, co členové vědeckého společenství sdílejí, a naopak: vědecké společenství se skládá z lidí, kteří sdílejí nějaké paradigma“ (Kuhn, 1997, 175).

Periodikum - Periodicky vycházející časopis (nejméně dvakrát ročně). V zahraničí se setkáváme při zařazování do periodik i s podmínkou čtvrtletníku.

Primární citace - Citace originálu nebo z originálu jako zdroje.

Proceedings - Sborník příspěvků z vědeckých setkání. Většinou neprochází recenzním řízením anebo ne zcela dostačujícím recenzním řízením jednotlivých příspěvků.

Případová studie - „Představuje intenzivní a podrobné zkoumání jednoho jedince nebo skupiny jedinců jako dané entity pomocí pozorování, autobiografických zpráv a dalších prostředků“ (Hendl, 1999, 272).

Publikační etika - Soustava hodnot, postojů, principů, norem, standard, kodexů a dalších požadavků na chování autorů při publikační činnosti.

Publikační manuál - Souhrn základních publikačních směrnic, pravidel a stylu psaní.

Reference - Odkaz na odborný zdroj v referenčním seznamu (seznam literatury).

Referenční seznam - Soupis referencí (odborných zdrojů) na použité citace ze zdroje a citace zdroje v textu (seznam literatury).

Rešerše - Výběr odborného zdroje podle zadání (nejčastěji tématické). Rešeršní služby zajišťují knihovny anebo je možné využít databází typu SPORTDISCUS, SPOLIT apod.

Sekundární citace - Citace sekundárního zdroje, např. abstrakt.

Souhrn (summary, resumé) - Zkrácený "výťah" podstaty textu, ale podrobnější než abstrakt.

Triangulační výzkum - Zkoumání jevu více metodami, rozdílnými výzkumnými technikami nebo různými výzkumníky.

Verifikace - „Rozhodovací proces, který rozhoduje o pravdivosti nebo nepravdivosti empirického zjištění, které má povahu singulární výpovědi vztahující se k tomu, co nazýváme faktem, stavem věci, událostí nebo situací ve vymezeném univerzu (Tondl, 1999, 124).

Zakotvená teorie - „Teorie induktivně odvozená ze zkoumaného jevu, který reprezentuje. To znamená, že je odhalena, vytvořena a prozatím ověřena systematickým shromažďováním údajů o zkoumaném jevu a analýzou těchto údajů. Nezačínáme teorií, kterou bychom následně ověřovali. Spíše začínáme zkoumanou oblastí a necháváme, ať se vynoří to, co je v této oblasti významné“ (Strauss & Corbinová, 1999, 14).

REFERENČNÍ SEZNAM

- American Education Research Association (2002). *Ethical Standards of AERA*. Retrieved 7. 3. 2002 from the World Wide Web: <http://www.aera.net/about/policy/ethics.htm>.
- American Psychological Association. (1994). *Publication Manual of the American Psychological Association* (4th ed.). Washington, DC: Author.
- American Psychological Association (2000). *Electronic Reference Formats Recommended by the American Psychological Association*. Retrieved 9. 11. 2000 from the World Wide Web: <http://www.apa.org/journals/webref.html>.
- American Psychological Association. (2001). *Publication Manual of the American Psychological Association* (5th ed.). Washington, DC: Author.
- Bartoš, J. (1999). *Úvod do metodiky historického bádání a nauky o pramenech*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Bláha, I. A. (1991). *Ethika jako věda. Úvod do dějin a theorie mravnosti*. Brno: Atlantis.
- Blahuš, P. (1996). *K systémovému pojetí statistických metod v metodologii empirického výzkumu chování*. Praha: Karolinum.
- Burrough-Boenisch, J. (1999). International Reading Strategies for IMRD Articles. *Written Communication*, 16(3), 296-316.
- Český normalizační institut. (1996). *Bibliografické citace. Obsah, forma a struktura* (Česká norma ČSN ISO). Praha: Author.
- Český normalizační institut. (2000). *Informace a dokumentace – Bibliografické citace – Část 2: Elektronické dokumenty nebo jejich části* (Česká technická norma ISO 690-2 01 0197). Praha: Author.
- Čmejrková, S., Daneš, F., & Světlá, J. (1999). *Jak napsat odborný text*. Praha: LEDA.
- Eco, U. (1997). *Jak napsat diplomovou práci* (I. Seidl, Trans.). Olomouc: Votobia. (Originál vydán 1977)
- Edge, D. M., & Claxton, D. B. (2000). 21st-century literature searching in physical education. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 71(6), 49-52.
- Electronic Sources: MLA Style of Citation (2000). Retrieved 8. 10. 2000 from the World Wide Web: <http://www.zvn.edz/~ncrane/estyles/mla.html>.
- Fain, G. S. (1992). *Ethics in Health, Physical Education, Recreation, and Dance*. Retrieved 17. 10. 2000 from ERIC database on the World Wide Web: http://www.ed.gov/databases/ERIC_Digests/ed342775.html.
- Fajkus, B. (1997). *Současná filosofie a metodologie vědy*. Praha: Filosofía.
- Fajkus, B. (2000). Pojetí shody a konvence v současné filosofii vědy. In J. Nosek (Ed.), *Konvence ve vědě a filosofii* (pp. 157-173). Praha: Filosofía.
- Frömel, K., Bokůvka, J., & Měkota, K. (1992). *Diplomová práce*. Olomouc: Univerzita Palackého, Fakulta tělesné kultury.
- Frömel, K., & Vašendová, J. (1999). Filozofická a metavědecká východiska metodologie pedagogické kinantropologie. In J. Dobrý, J. Šafaříková, & Z. Marvanová (Eds.), *Pedagogická kinantropologie '98* (pp. 15-18). Praha: Karolinum.
- Frömel, K., & Vaverka, F. (1998). *Publikační manuál Fakulty tělesné kultury*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Gavora, P. (2000). *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido.
- Golebiowski, Z. (2000). Application of Swales's model in the analysis of research papers by Polish authors. *International Review of Applied Linguistics in Language Teaching*, 37(3), 231-247.
- Gottlieb, A. (1997). *Ethical Issues in Qualitative Research. Comments*. [Abstract]. Retrieved 9. 11. 2000 from ERIC database on the World Wide Web: <http://ericae.net/ericbd/ED412241.htm>.

- Griffin, P., & Templin, T. J. (1989). An Overview of Qualitative Research. In P. W. Darst, D. B. Zakrajsek, & V. H. Mancini (Eds.), *Analyzing Physical Education and Sport Instruction* (pp. 399-409). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Hackfort, D. (1994). Zum qualitativen und quantitativen Forschungsansatz. In B. Strauß & H. Haag (Eds.), *Forschungsmethoden – Untersuchungspläne – Techniken der Datenerhebung in der Sportwissenschaft* (pp. 89-95). Schorndorf: Hofmann.
- Hála, V. (2000). *Možnosti hodnotové etiky*. Praha: Filosofia.
- Hartmannová, V. (2001). *Pravidla českého pravopisu*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc.
- Havránek, B., & Trávníček, F. (Eds.). *Pravidla českého pravopisu*. Praha: Academia.
- Hejtmánek, M. (1995). *Metodologické principy biologických věd*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Hendl, J. (1997). Metodologická triangulace v empirickém výzkumu. *Česká kinantropologie*, 1(2), 75-85.
- Hendl, J. (1999a). *Kvalitativní výzkum: příspěvek k metodologii pedagogické kinantropologie*. Habilitační práce, Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Praha.
- Hendl, J. (1999b). *Úvod do kvalitativního výzkumu*. Praha: Univerzita Karlova.
- Hendl, J. (2001a). Kvalitativní výzkum zkušeností žáků v edukačním procesu. In L. Dobrý & O. Souček (Eds.), *Pedagogická kinantropologie 2001* (pp. 70-81). Praha: Karolinum.
- Hendl, J. (2001b). Syntéza vědeckých výsledků a meta-analýza. *Česká kinantropologie*, 5(1), 103-119.
- Hoffman, S. J. (2000). Becoming a Physical Activity Professional. In S. J. Hoffman & J. C. Harris (Eds.), *Introduction to kinesiology: studying physical activity* (pp. 418-448). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Holden, C. (1998). New ethics code for German scientists. *Science*, 280(5365), 831.
- Holoušová, D. et al. (2000). *Jak psát diplomové a závěrečné práce*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Hunger, I., & Thiele, J. (2000). Qualitative Forschung in der Sportwissenschaft. *Forum Qualitative Sozialforschung*, 1(1), 1-12. Retrieved 3. 7. 2002 from the World Wide Web: <http://www.qualitative-research.net/fqs-texte/1-00/1-00hungerthiele-d.htm>.
- Chráška, M. (2000). *Základy výzkumu v pedagogice*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Johnson, D. (1998). Teaching ethical technology behaviors. *Book Report*, 17(2), 96. Retrieved 9. 11. 2000 from EIFL database on the World Wide Web: <http://globalvgw8.global.epnet.com>.
- Kahn, N. B. (2001). *Jak efektivně studovat a pracovat s informacemi*. Praha: Portál.
- Kerlinger, F. N. (1972). *Základy výzkumu chování*. Praha: Academia.
- Kluka, D. A., Smith, C. T., Lilly, T., & Ponton, D. (2000). Selected Publication and Websites for Professional and Aspiring Sport Administrators. *International Journal of Physical Education*, 37(3), 112-120.
- Komenda, S. (1994). *Biometrie*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Knudson, D. V., & Morrison, C. S. (1997). *Qualitative Analysis of Human Movement*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Kubálek, I. (1997). *Obecná metodologie klinického výzkumu a praxe*. Olomouc: Votobia.
- Kubálek, T., Luňáček, M., & Srpová, J. (1998). *Microsoft Office 97. Učebnice pro pokročilé*. Brno: Computer Press.
- Kuhn, T. S. (1997). *Struktura vědeckých revolucí* (T. Jeníček, Trans.). Praha: Oikoymenh. (Original work published 1962)
- Lansang, M. A., & Crawley, F. P. (2000). The ethics of international biomedical research. *British Medical Journal*, 321, 777-778. Retrieved 7. 11. 2000 from EIFL database on the World Wide Web: <http://globalvgw5.global.epnet.com>.

- Lansang, M. A., Benatar, S. R., & Singer, P. A. (2000). A new look at international research ethics. *British Medical Journal*, 321, 824-826. Retrieved 7. 11. 2000 from EIFL database on the World Wide Web: <http://globalvgw5.global.epnet.com>.
- Linguist, E. F. (1967). *Statistická analýza v pedagogickém výzkumu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Magera, I. (1999). *Microsoft PowerPoint 2000 CZ. Základní příručka*. Praha: Computer Press.
- Morgan, D. L. (2001). *Ohniskové skupiny jako metoda kvalitativního výzkumu*. Boskovice: Nakladatelství Albert.
- Morin, E. (1995). *Věda a svědomí*. Praha: Atlantis.
- Moritz, S. E., Feltz, D. L., Fahrback, K. R., & Mack, D. E. (2000). The Relation of Self-Efficacy Measures to Sport Performance: A Meta-Analytic Review. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 71(3), 280-294.
- Nicholas, B. (1999). Power and the teaching of medical ethic. *Journal of Medical Ethics*, 25(6), 507-513.
- Ostřížková, M. (2002, duben 2). Nejbezpečnějším sportem je chůze. *Lidové noviny*, 17, p. 24.
- Pelikán, J. (1998). *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum.
- Popper, K. R. (1997). *Logika vědeckého bádání* (J. Fiala, Trans.). Praha: Oikoymenh. (Original work published 1934)
- Průcha, J. (1997). *Moderní pedagogika*. Praha: Portál.
- Průcha, J. (2000). *Přehled pedagogiky. Úvod do studia oboru*. Praha: Portál.
- Příkaský, J. V. (2000). *Učebnice základů etiky*. Praha: Karmelitánské nakladatelství.
- Pstružina, K. (1998). *Svět poznávání (K filozofickým základům kognitivní vědy)*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc.
- Riebschleger, J. (2001). Writing a dissertation: Lessons learned. *Families in Society*, 82(6), 579-582.
- Sardar, Z. (2001). *Thomas Kuhn a vědecké války*. Praha: Triton.
- Selye, H. (1975). *K záhadám vědy*. Praha: Orbis.
- Schmeiser, C. B. (1995). *Ethics in Assessment*. Retrieved 10. 11. 2000 from the World Wide Web: <http://www.uncg.edu/edu/ericass/assessment/diga23.html>.
- Shiffett, B., Murdach, C., Meschke, S., & Megginson, N. (2001). A presence on the web. *The Physical Educator*, 58(4), 175-182.
- Silverman, S. J., & Ennis, C. D. (1996). *Student Learning in Physical Education*. Champaign: Human Kinetics.
- Skalková et al. (1983). *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Snyder, C. W., Jr. & Abernethy, B. (1992). *The Creative Side of Experimentation*. Champaign: Human Kinetics.
- Spousta et al. (2000). *Vádemékum autora odborné a vědecké práce (se zaměřením na práce pedagogické)*. Brno: Masarykova univerzita.
- Strauss, A., & Corbinová, J. (1999). *Základy kvalitativního výzkumu*. Boskovice: Nakladatelství Albert.
- Sutton, B. (2000). Swales's "moves" and the research paper assignment. *Teaching English in the Two - Year College*, 27(4), 446-451.
- Syrett, K. L., & Rudner, L. M. (1996). Authorship Ethics. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 5(1). Retrieved 9. 11. 2000 from ERIC database on the World Wide Web: <http://ericae.net/pare/getvn.asp?v=5&n=1>.
- Šalda, J. (1983). *Od rukopisu ke knize a časopisu*. Praha: Nakladatelství technické literatury.
- Šesták, Z. (2000). *Jak psát a přednášet o vědě*. Praha: Academia.

- Šimek, D., & Kubátová, H. (2000). *Od abstraktu do závěrečné práce*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- The Council for Exceptional Children (1997). *CEC Code of Ethics and Standards of Practice*. Retrieved 10. 11. 2000 from the World Wide Web: <http://www.cec.sped.org/ps/code.htm>.
- Thiele, J., & Kolb, M. (1994). Phänomenologie und qualitative Forschung. In B. Strauß & H. Haag (Eds.), *Forschungsmethoden – Untersuchungspläne – Techniken der Datenerhebung in der Sportwissenschaft* (pp. 49-67). Schorndorf: K. Hofmann.
- Thomas, J. R., & Nelson, J. K. (2001). *Research methods in physical activity*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Tondl, L. (1994). *Věda, technika a společnost. Soudobé tendence a transformace vzájemných vazeb*. Praha: Filosofia.
- Tondl, L. (1999). *Hodnocení a hodnoty. Metodologické rozměry hodnocení*. Praha: Filosofia.
- Travers, R. M. W. (1969). *Úvod do pedagogického výzkumu*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Úřad pro normalizaci a měření. (1970). *Bibliografické citace* (Československá státní norma 01 0197). Praha: Author.
- Úřad pro normalizaci a měření. (1975). *Zkracování názvů časopisů a jiných periodik* (Československá státní norma 01 0196). Praha: Author.
- Úřad pro normalizaci a měření. (1970). *Transliterácia cyriliky* (Československá státní norma 01 0185). Praha: Author.
- Using APA Style to Cite and Document Sources (2000). Citation Styles. Online! Retrieved 10. 11. 2000 from the World Wide Web: <http://www.bedfordstmartins.com/online/cite6.html>.
- Using Chicago Style to Cite and Document Sources (2000). Citation Styles. Online! Retrived 10. 11. 2000 from the World Wide Web: <http://www.bedfordstmartins.com/online/cite7.html>.
- Vydavatelství Univerzity Palackého. (1993). Zpracování textu na počítači. *Žurnál Univerzity Palackého. Informaticon*, 2, 1-4.
- Weischedel, W. (1999). *Skeptická etika*. Praha: Oikoymenh.

VĚCNÝ REJSTŘÍK

A

“a”, “&” - 61, 68, 71
abstrakt - 28, 30, 50, 69, 77, 85, 116
 sekundární - 9, 60
AIMRDr - 28, 116
akční výzkum - 51, 116
analýza - 7, 13, 20, 51
anglický jazyk - 14-16, 19
anonymous - 62, 66
anotace - 8, 116
APA - 5, 84, 93, 108
apostrof - 23
audiovizuální a počítačové medium - 67, 83
author - 19, 68
autor - 7, 17, 18, 58, 64, 65, 67
 příjmení a jméno - 64
autoreferát - 69, 82
autorské právo - 61

B

bakalářská práce - 27-37
bibliografická citace - 5
bibliografická identifikace - 26, 29, 36, 39,
 41, 44, 47, 52
bibliografický odkaz - 116
bibliografický seznam - 24, 64, 116

bibliographical identification - 27, 29, 36,
 40, 45, 48, 52
biografický výzkum - 51
bloková citace - 58
bodovací systém časopisů - 99-107, 116
brožura - 67, 69

C

CD - 69
cíl - 19, 20, 24, 29, 32, 40, 41, 46, 50
 dílčí - 32
 hlavní - 32
citace - 12, 21, 58-63, 110, 116
 index - 116
 primární - 61, 116
 sekundární - 61, 117
 zdroje - 12, 58, 60-63, 75, 116
 ze zdroje - 12, 58-60, 116
 z WWW (internetu) - 72-74, 83-85
cizojazyčné slovo - 13

Č

čára - 23, 87
čárka - 23
časopis - 5, 49, 67, 77, 99-107
časový harmonogram - 8
část z neperiodika - 67, 71
číslo - 23, 62
číslování - 23, 62
číslovka - 65
článek - 75, 76
 novinový - 76
 on-line - 73, 74, 84
 z databáze - 73, 74, 84
čtenář - 17, 20, 34

D

další vydání - 69
databáze - 7, 11, 12, 73, 74, 84, 99-107, 116
datum vydání - 67, 68
datum získání dokumentů - 73
deduktivní - 51, 56
desetinná místa - 86
deskriptivně asociační vztah - 33
dialektika - 55
díkce - 14, 15, 18, 32, 48
diskuse - 20, 29, 34, 37, 41, 42, 46, 50, 52,
 54
discussion - 28
diplomová práce - 27-37, 78, 82
disertační práce - 40-45, 78, 82

E

Ed. - 64, 68, 71
editovaná kniha - 78, 79
Eds. - 64, 68, 71
e-mailový text - 63
empirická studie - 30
entropie - 32
entuziasmus - 41
et al. - 61, 62, 67, 68
etická komise - 33, 49
etika - 63, 108-119
 kodex - 109
 publikační - 22, 108, 117
 složky - 108
 standards - 108
 vědy - 41, 108

etnografický výzkum - 51

F

falzifikace - 32, 33, 42, 54, 111, 116

falzifikační přístup - 41, 56

faxová zpráva - 63, 64

fenomenologie - 55

film - 69, 83

filozofický přístup - 55

filozofie vědy - 55

finalita - 32

formální požadavky - 21, 24-50

formální zpracování - 24-50

fotografie - 88

frazeologismus - 15

full text - 72

G

generalizace - 29

graf - 20, 21, 34, 63, 88-90

H

habilitační práce - 46-48, 83

hermeneutika - 55, 116

hudební záznam - 83

hypertext - 21, 22, 116

hypertextový odkaz - 9, 21, 116

hypotéza - 7, 8, 20, 29, 32, 41, 42, 51

I

identifikace na vazbě - 26, 35, 39, 44, 47

identifikace výzkumného projektu - 49

identifikační strana - 25, 29

impakt faktor časopisu - 8, 99-107, 116

IMRD - 28, 116

In - 71

index Copernicus - 99-107

index KBN - 99-107

indikativní - 30

induktivní postup - 29, 42, 51, 56

informace - 8, 18, 22

informační služby - 9, 11

informační zdroje - 9, 41

in press - 60, 69, 75

interdisciplinární přístup - 21

interindividuální vztah - 33

internet - 9-11, 72-74, 84

internetové adresy - 9, 10, 11, 73

interpunkce - 23

introduction - 28

irelevantní - 42

intraindividuální vztah - 33

J

jazyk - 13-16

hovorový - 15

úprava - 21

vědecký - 13

justification - 29

justifikace - 42

journal ranking system - 99-107

Jr. (mladší) - 62

K

kapitola - 20, 23, 63, 67, 79

kauzalita - 42

kauzální vztah - 33

kinantropologie - 5, 13, 17, 21, 55, 99

klíčové slovo - 31, 36, 39, 41

kniha - 8, 9, 67, 77, 78

editovaná - 78, 79

kapitola - 79

on-line - 73, 84

překlad - 79

v dalším vydání - 78

v revidovaném vydání - 78

knihovna - 8, 9, 11

koexistenční vztah - 32

komparace - 20, 34

konstrukt - 13, 111, 116

kontrola textu - 12

korekturní znaménka - 96-98

kritika - 17, 30

Kuhnova koncepce - 42, 55

kurzíva - 62

kvalifikační práce - 7, 27

kvalitativní - 51-57

evaluace - 51

výzkum - 51-57

přístup - 19, 20, 28, 51-57

kvantitativní přístup - 20, 28, 51, 111

L

literární zdroj - 12, 20

literatura - 24, 28

M

magisterská práce - 7, 27
machiavelismus - 108
manuál - 5, 13, 67
meta-analýza - 49, 66, 67
metavěda - 56
metodická práce - 69-72, 83
metodický dopis - 70, 83
metodika - 20, 29, 33, 34, 41, 43, 52, 53
metodologická studie - 30
metodologický postup - 29
metodologický přístup - 28, 51, 55, 56, 109
metodologie - 24, 32, 56, 109
methods - 28
místo vydání - 65, 69, 72
model "přesýpacích hodin" - 50
monografie - 67, 69, 76, 77, 78, 116

N

název - 19, 49, 64, 69-72
n. d. (no date) - 62, 65, 68, 69
negativní posudek - 60, 113
neperiodika - 67, 68, 70, 77
nepublikovaná přednáška - 63
nezávisle proměnná - 32, 33
normy - 5, 85, 88
note (vysvětlivka) - 86-88

O

obrázek - 88-90
obsah - 19, 29, 43, 46
odborná literatura - 7, 12
odborná práce - 18, 24-50
odborný jazyk - 13-17
odborný text - 17, 19
odkaz - 58-63, 116
 na citace - 58-63, 116
 vnější - 116
 vnitřní - 116
odstavec - 18, 23, 60, 61
on-line - 9, 21, 22, 69, 73
 katalog - 9
opakování slov - 13
oponent - 113-115
opponentské řízení - 28
originál - 61, 73
osobní stránky - 84

P

p. - 71
paradigma - 53, 116
periodika - 49, 67, 75, 116
písemná práce - 7-12, 19, 21, 31
 příprava - 7
 tvorba - 12
písemný projev - 7
plagiátorství - 60
počítač - 23, 28
poděkování - 27, 31, 37, 40, 45
polština - 95
Popperovo pojetí - 41, 42, 55
popularizace - 17
pořadí citací - 65, 66
pořadí prací - 65, 66
posudek - 110-115
 diplomové práce - 113, 114
 disertační práce - 114
 habilitační práce - 114, 115
 kvalitativně zaměřených prací - 115
 odborných prací - 113
 rigorózní práce - 114
poznámka pod čarou - 63
pp. - 64, 71
prezentace výsledků - 110
primární zdroje - 8
princip dokonalosti - 18
princip jednotného stylu - 70
problematické zdroje - 9
proceedings - 81, 117
profesní image - 8
profesní stránky - 84
prohlášení - 27, 31, 37, 40, 45, 48, 52
projekt - 8, 49, 50
proměnné - 32, 33, 42
předložky před příjmením - 68
přehled abstrakt - 7
přehled literatury - 7
přehled poznatků - 20, 29, 31, 37, 41, 46
překlad - 77, 79
překladač - 79
přepis z cyrilské abecedy - 94
přepis z polštiny - 95
příjmení a jméno autora - 64
příklady referencí - 75-85
přílohy - 20, 30, 38, 46
případová studie - 30, 51, 117

příspěvek v periodiku - 76
příspěvky ve sborníku - 80, 81
psaní textu - 17-22, 52, 57
 kognitivní - 17
 komunikativní - 17
 metodika - 20
 technika - 8
publikace - 7, 21, 23, 49
publikační manuál - 5, 13, 117
publikační styl - 13, 18

R

references - 28, 64-74, 117
referenční seznam - 12, 24, 38, 49, 58, 60, 61, 64-75, 117
relativistický etický přístup - 108
relevantní - 42
reliabilita - 52
results - 28
resumé - 117
rešerše - 8, 117
rigorózní práce - 37-40, 82
ročník - 65, 67, 69, 70, 72, 76
rok vydání - 58, 64, 68, 69
ruština - 94

Ř

řádek - 23
řádování - 23
řešení problému - 7, 8, 21, 28, 31

S

sborník - 49, 67, 77, 80, 81
SCI - 116
sekundární odborné zdroje - 7, 8, 12
seminární práce - 24
seznam literatury - 8, 64-74
schéma - 34, 88
sic - 59
skripta - 48, 49, 67, 83
slang - 15
slovo - 13, 19, 23, 31, 92
slovník - 79
software - 22, 83
soubor - 42
souhrn - 26, 30, 43, 46, 53, 117
standardizace - 42
statistická významnost - 86, 87

statistické zpracování - 34
statistický symbol - 91
státní norma - 80
stránka - 23, 58
strategie výzkumu - 56
struktura - 25
 diplomové práce - 29
 disertační práce - 43
 habilitační práce - 46
 kvalitativně zaměřených prací - 52, 53
 rigorózní práce - 38
 seminární práce - 24
 závěrečné písemné práce - 25
styl - 13, 17, 18, 19, 52, 70, 108
sugestibilita - 52
sukcesivní vztah - 33
summary - 26, 30, 43, 46, 53, 117
Swales's model - 31

T

tabulka - 20, 21, 26, 30, 34, 38, 44, 46, 63, 86-88
tautologie - 34
tečka - 23, 59
technika psaní - 8
telefonní rozhovor - 63
téma - 7
teoretická studie - 30
terminologie - 13
text - 15, 16
 on-line - 21
 konzistentnost - 43
 požadavek - 23
 psaní - 17-22
 úprava - 23
titulní list - 26, 35, 39, 44, 47
trans (překlad) - 62
transliterace - 94, 95
triangulační výzkum - 53, 117
typ písma - 23

U

učební osnovy - 80
učební text - 48, 49, 83
úprava textu - 23
úřední dokument - 80
úvod - 20, 24, 29, 31, 37, 41, 46, 50, 52
úvodní stránka - 25, 29, 38, 46, 52

uvozovky - 23, 58, 59

V

validita - 52

věda - 28, 41, 108

vědecká komunikace - 112

vědecká otázka - 7

vědecká práce - 41

vědecký jazyk - 13, 41, 51

vědecký problém - 7, 41

vědecký text - 17

vedoucí diplomové práce - 113

verifikace - 32, 33, 42, 54, 56, 117

version (verze) - 62

věta - 13, 14, 18, 19, 21, 31

viz také - 60

vnější úprava práce - 26, 35, 39, 44, 47

vol. - 65

výběr - 42

vydání - 64

vydavatel - 68, 69-72

vydavatelská kniha - 68

výraz - 20

výsledky - 7, 8, 20, 29, 34, 37, 41, 42, 46,
50, 52, 54, 110

vysvětlivky - 86-88

výzkum - 33, 42, 109

výzkumná zpráva - 25, 49, 50, 80

výzkumný projekt - 49, 50

vzorek - 42, 51

W

www - 9, 21, 72-74, 84, 85

Z

základní pojmy - 17, 116

zakotvená teorie - 52, 115, 117

závěr - 19, 20, 24, 34, 37, 41, 42, 46, 54

závěrečná písemná práce - 25-27

závisle proměnná - 32, 33

závorka - 23

zdroje informací - 8-11

zkracování názvu - 92-93

zkratka - 19, 61, 62, 64, 92, 93, 99, 116

Ž

žurnál - 67

Prof. PhDr. Karel Frömel, DrSc.

Kompendium psaní a publikování v kinantropologii

Výkonný redaktor doc. MUDr. Pavel Stejskal, CSc.

Odpovědný redaktor Mgr. Jana Kreiselová

Vydala a vytiskla Univerzita Palackého v Olomouci,
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
Olomouc 2002

1. vydání

ISBN 80-244-0514-8

Cena: 78,00 Kč
Kompodium psaní a publikování

ISBN 80-244-0514-8
